

Itota Codito ingantedö ante Mäateo nänö watapæ ante yewæmongainta

Itota Codito wæmæidi
(Odoca 3.23-38)

1 ¹Në Ponguingä, ante dodäni näni në angaingä iñömö Itota Codito inongä ingampa. Tömengä iñömö Abadäo wodi päingä në ingaingä inte Awënë Dabii wodi päingä mönö inongä ingacäimpa. Tömengä wæmæidi iimaï ëmongadänimpa, ante yewæmonte ongompa.

²Abadäo wodi wengä Itæca ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Itæca wodi wengä Aacobo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Aacobo wodi wënäni Oodaa näni caipæ ëñagadänimpa.

³Ayæ wææ Oodaa wodi Tämata ingante monte Pade tönö Dada inate tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Pade wodi wengä Etedöo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Etedöo wodi wengä Adäma ëñagacäimpa.

⁴Ayæ wææ Adäma wodi wengä Äminadabo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Äminadabo wodi wengä Näatöo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Näatöo wodi wengä Tädämöo ëñagacäimpa.

⁵Ayæ wææ Tädämöo wodi pæte Adacaba ingante möninque Boodo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Boodo wodi pæte Odoto ingante monte Obedo ingante tapæigacäimpa.

Ayæ wææ Obedo wodi wengä Yæte ëñagacäimpa.

⁶Ayæ wææ Yæte wodi wengä Dabii ëñate pædinque awënë odeye bagacäimpa.

Ayæ wææ Dabii wodi pæte Odiya wodi nänöogængä iningä ingante möninque Tadömöo ingante tapæigacäimpa.

⁷Ayæ wææ Tadömöo wodi wengä Doboöo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Doboöo wodi wengä Abiya ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiya wodi wengä Ata ëñagacäimpa.

⁸Ayæ wææ Ata wodi wengä Ootapato ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootapato wodi wengä Oodäo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Oodäo wodi wengä Otiya ëñagacäimpa.

⁹Ayæ wææ Otiya wodi wengä Ootäo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ootäo wodi wengä Acadæ ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Acadæ wodi wengä Etequiya ëñagacäimpa.

¹⁰Ayæ wææ Etequiya wodi wengä Mänatee ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Mänatee wodi wengä Ämöo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ämöo wodi wengä Ootiya ëñagacäimpa.

¹¹İninqe Ootiya wodi quëwengäñedë idægoidi inänite

babidöniaidi ponte ö æ gobæ wabæca mäodäni gogadänimpa.

Ayæ wææ Babidöniaibæ näni goyedë Ootiya wodi wënäni Eecöniya näni caipæ ëñagadänimpa.

¹²Mänii Babidöniabæ ö ænte godäni
ate ayæ wææ Eecöniya wodi
wengä Tadatiedo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadatiedo wodi wengä
Dodobabedo ëñagacäimpa.

¹³Ayæ wææ Dodobabedo wodi
wengä Abiodo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Abiodo wodi wengä
Ediaquimö ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Ediaquimö wodi wengä
Atodo ëñagacäimpa.

¹⁴Ayæ wææ Atodo wodi wengä
Tadoco ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Tadoco wodi wengä Aquii
ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Aquii wodi wengä Ediodo
ëñagacäimpa.

¹⁵Ayæ wææ Ediodo wodi wengä
Edeadado ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Edeadado wodi wengä
Mäatäo ëñagacäimpa.

Ayæ wææ Mäatäo wodi wengä
Aacobo ëñagacäimpa.

¹⁶Ayæ wææ Ootee wodi ingante
Aacobo tapæigacäimpa.

Ayæ Ootee wodi ëñate pæte wææ
Itota badä inguingä ingante
Mäadiya ingante mongacäimpa.

Mäadiya ingante mongä ate tömengä
wæætë Itota ingante mangacäimpa.
Tömengä iñömö Awënë bacæcäimpa,
ante cædinqwe Wængongui oginguipæ
gao cæcä ate edæ, Codito, ante nänö në
pemongaingä ingacäimpa.

¹⁷Mänömai i incæ Abadäo wodi
pæinäni wææ nänömoidi wææ, önompo
tipæmpoga wææ mempoga go mempoga
mänimpoga nani yebæñedë ate Abadäo
wodi pæingä Dabii ëñagacäimpa. Ayæ
wææ Awënë Dabii wodi pæinäni wææ
nänömoidi wææ, önompo tipæmpoga wææ
mempoga go mempoga mänimpoga nani
yebæñedë ate Oodeoidi inänite wabæca
Babidöniabæ ænte gogadänimpa. Ayæ
Babidöniabæ ænte godäni ate tömënäni
pæinäni wææ nänömoidi wææ, önompo
tipæmpoga wææ mempoga go mempoga
mänimpoga nani yebæñedë ate mönö
Codito nänö ponguinque ëñagacäimpa.

Itota Codito ëñacampa (Odoca 2.1-7)

¹⁸Itota Codito iimai ëñagacäimpa.
Wäänä Mäadiya wodi nänö baquecäñedë
Ootee wodi tömengä ingante do,
Monguimo, angä ëñëningä inte ayæ
mönämai iñongante Wængongui Tæiyæ
Waëmö Önöwoca angä ëñëninge do
yædemadä bacä adänitapa. ¹⁹Yædemadä
ingä adinqwe Ootee cöwë nö cædongä
inte, Piinte änäni wæca wæ, ante
wædinqwe, Awëmö pango cæcæboimpa,
ante pönengantapa.

²⁰Ante önöwënenque pönëninge
möwocodë wiimöñongä Wængongui
tömengä anquedo ingante da pönongä
pöninqwe anquedo iñömö iimai
angantapa. “Ootee, Awënë Dabii pæimi
inömi inte bitö nänöogangä Mäadiya
ingante guiñënamäi æncæbiimpa.
Tömengä iñömö Wængongui Tæiyæ
Waëmö Önöwoca angä ëñente beyænque
ënegä adinqwe bitö iñömö tömengä
ingante ee moncæbiimpa. ²¹Tömengä
Wëñängä onguiñängä ingante
mancæcäimpa. Mangä pæcä ate tömengä
iñömö, Botö guidëmini mini wæquinque
wënæ wënæ cæminipa, ante adinqwe botö
æmo beyænque quëwencæminimpa, ante
cæcæcäimpa cæbii. Bitö tömengä ëmöwo
ante, Në Ængä inongä ingampa, ante
Itota pemoncæbiimpa,” ante anquedo
Wængongui nänö në da pönöningä ponte
Ootee ingante angacäimpa.

²²Iñinqwe Wængongui beyæ në
apænëngä iimai ante nänö
yewæmongainö bai ante iñque batimpa.

²³“Baquecä incæ yædemadä badinqwe
Wëñängä onguiñängä ingante
mancæcäimpa.

Mangä ëñacä adinqwe tömengä
ëmöwo, Ëmänoedo, ante godö
pemoncædänimpa.”

Ante nani yewæmongainö bai cædinqwe
tömengä ëmöwo, “Wængongui mönö
weca quëwengampa,” ante, Ëmänoedo,
ante pemonte inongäimpa.

²⁴Ootee mäni wiimonte nänö
ömæmongä ate Wængongui nänö da

pönöningä anquedo nänö ämai ēñente cædinqe oncönē ænte gocä incæte guëa mönämai ingadaimpa. ²⁵Edæ bamoncadengä ēñacä ate, Itota, ante pemonte ate tömëna mäniñedē ate guëa mongadaimpa.

Nē ēñënanī Itota weca ēñacæ pönänipa

2 ¹Itota Bedëe nāni quëwëñömö ēñacä ate mäniñedē edæ Edode Oodeabæ awënë odeye nänö iñedē edæ nē nō ēñënanī gobæ nænque tamönö quëwëñäni inte Eedotadëe pongadänimpa. ²Ponte äninque, —Oodeo Awënë Odeye iñömö ñowocä ēñadingä iñömö æyömönö owocää, ante ēñencæte ante wæmönipa. Edæ nænque tamönö quëwëñömöni Awënë nëmö ta ñongæ adinqe mönitö tömengä weca ædæ wæäninqe edæ, Bitö Wængongui imidö anguënë, ante watapæ apænecæ pömöni imönipa, änänitapa.

³Ayæ, Wacä Awënë Odeye ēñacampa, ante tededäni ēñente wædinqe mäniömæ tömämæ awënë odeye Edode wæætē piinte bayongä Eedotadëe quëwëñäni tömänäni tömengä tönö godongämæ guiñente wædänitapa. ⁴İninqe, Wængongui qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö Wængongui nänö wææ angainö ante nē odömönäni tönö tömänäni inänite Edode äñecä godongämæ pönänitapa. Pönäni ate tömengä, Codito nāni angaingä iñömö æyömönö ēñaquingää, ante æbänö yewæmonte öñö aminii. ⁵Äñongante, —Oodeabæ iñömö Bedëe nāni quëwëñömö mäniñömö ēñacæcäimpa, ante Wængongui beyæ nē apænecä incæ iñimai ante yewæmongacäimpa, ante apænëdänitapa.

⁶“Oodabæ awënë gobedönadodoidi tæiyænäni iñönäni mīnitö adobæca Oodabæ quëwëninque Bedëe iñömö mīni quëwencabo iñömö mēa pönī imīni incæte edæ wīi önöminique incæmīnimpā. İñæmpa Wëñængä adocanque ēñate pædinqe nē Awënë bate taodinqe

nē aacä bai inongä inte botö guidëñäni idægoidi inänite aacæcäimpa.”

Ante yewæmongä amönipa.

⁷Ante apænëdäni ēñente wædinqe Edode wæætē nē nō ēñënanī inänite awëmö äñete pönäni ate, Nëmö æyedënö mä pönī tamö aminitawo. Äñongante tömënanī, Mäniñedē tamö atamönipa, ante apænëdäni. ⁸Èñëninque Edode iñömö,

—Mīnitö wæætē Bedëe iñömö mäo nē ēñadingä ingante diqui diqui minte aedäni. Tömengä ingante adinqe wæætē adodö pöninqe apænëmīni ēñëmöedäni. Edæ mīnitö gote æbänö wëñæ ingante apænëmīni bai botö adobai edæ gote ædæ wæäninqe edæ, Wængongui Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænecæte ante ämopa, ante Edode önonque ante pönëninque apænëgacäimpa.

⁹Angä ēñëninque nëmö nē adinänī iñömö Bedëe taadö gote æmö ayönäni edæ ado nëmö tömënanī nænque tamönö quëwëninque nāni adimö incæ wo go adinqe edæ tē wocæ goyönänite nëmö Wëñæ owoyömö oncömanca tæcædæca inö næ gongæ adänitapa. ¹⁰Adinqe tömënanī edæ, Mönö acæ pönongä iñömö ongongampa, ante pönëninque watapæ togadänimpa. ¹¹Mänīi nāni adincönē go guiite ayönäni Wëñængä iñömö wäänä Mäadiya tönö ongongä adinqe tömënanī Wëñængä weca ædæ wæäninqe, Bitö Wængongui Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænëdänitapa. Ayæ tömënanī nāni æte pönincoo wi æmpodinqe oodo tönö ogui waa qui tönö tī nä öni pæqui tönö, Bitö qui impa, ante pædæ godönäni ængacäimpa. ¹²Idæwaa adinqe tömënanī möwocodē wīimöñönänite wacä ponte apænëcantapa. Mīnitö awënë Edode weca ocæ ëmæante godämäi iedäni, angä ēñëninque tömënanī wæætē yaatænque godinqe tömënanī ömæ wadæ gogadänimpa.

Ooteeidi Equitobæ wodii winönänipa

¹³Godäni ininqe edæ Ootee wīimöñongä Wængongui anquedo

ingante da pönongä ponte apänedinque, “Edode do Wēñængä ingante wänoncæte ante diqui mincæcäimpa cæbii. Ængæ gantite Wēñængä nāna badancaya inate ö ænte Equitobæ wodii goe. Ayæ gote quēwēñömīni botö ämo ate pöedäni,” angä.

¹⁴ Æñēninque Ootee tömengä nänö wīimöönä ayaönænēña inca ængæ gantidinque Wēñængä nāna badancaya inate ö æninque edæ Equitobæ gocantapa. ¹⁵ Godinque Ootee nāni wencabo iñömö Edode nänö wænguinganca quēwēncæ gogadänimpa. Go quēwēñäni iinque mönö Awënë Wængongui iimai ante nänö apänegainö ante iinque batimpa. “Botö Wēñængä Equitobæ quēwēñongante äñebo pongantapa,” ante Wængongui beyæ nē apänecä nänö yewæmongainö bai edæ do iinque batimpa.

**Wēñænāni inānite Edode angä
wänönāni wänänipa**

¹⁶ Edode guiquënë, Nēmö nē nö ēñēnāni botö äninö ante ēñēnāmai inte dæ godänipa, ante adinque edæ ængui bacantapa. Ængui badinque tömengä, Wēñænāni inānite mäo wänöedäni, angantapa. Äninque tömengä, Mēa wadepo iñonte nēmö ta atamönipa, ante nē ēñēnāni nāni änimpoga ante pönēninque, Mēa wadepo ēñadināni tönö ayæ ēñadināni tönö Bedēē quēwēñäni inca Bedēē eyequei quēwēñäni inca onguiñænānique inānite mäo wänöedäni, angantapa. Iinque nē wänönāni wæætē awënë nänö adinānique inānite capo ado tedæ wänönāni wængadänimpa. ¹⁷ Wänäni wädäni iinque Wængongui beyæ nē apänegaingä Eedēmiya wodi iimai ante nänö angainö bai edæ iinque batimpa.

¹⁸ “Nāmaa nāni quēwēñömö nē Ca ca wæwēnä nänä Ca ca wæpāmo ēñēnānitapa.

Wäänä nē Yæ yæ änönä inte, Daquedä iñömö, Botö wēñænāni, ante wädä ēñēnānitapa.

Dæ änāni pönente wædinque wäänä ædö cæte piyänē cæquīnä,”

ante Eedēmiya wodi yewæmongacäimpa.

¹⁹ Ayæ ate awënë Edode wængä iinque Ootee iñömö Equitobæ ayæ quēwēninque wīimöñongä Wængongui anquedo ponte a ongöninque tömengä ingante apänecantapa. ²⁰ “Ootee ēñēmi. Wēñængä ingante wänoncæ änönāni inca dobæ wänänipa cæbii. Ængæ gantite Wēñængä nāna badancaya inate Idægobæ adodö ænte gocæbiimpa,” angä.

²¹ Æñēninque Ootee iñömö edæ ængæ gantidinque nāna badancaya inate Idægobæ adodö ænte gocantapa.

²² Mäniñedē wæmpo Edode wængä iinque, Wæætē tömengä wængä Adoquedao Oodeabæ awënë odeye bacantapa, ante tededäni ēñente wædinque Ootee iñömö, Botö Oodeabæ ædö cæte wæætē goquimoo, ante guñente wæcantapa. Wæætē tömengä möwocodē wīimöñongä wacä angä ēñēninque Oodeabæ wodo tebä godinque Gadideabæ gocantapa.

²³ Godinque Ootee nāni wencabo Näädadeta ponte quēwēñänitapa. Iinque, Näädadēnö ingampa, ante pemoncädänimpa, ante Wængongui beyæ nē apänegaingä nänö angainö bai cædinque wädäni nōwo mönö Codito ingante, Näädadēnö, ante pemonte bai apänegadänimpa.

**Wäö önömæca ponte apänecä
ēñēnānipa**

(Mäadoco 1.1-8; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäö 1.19-28)

3 ¹ Mäniñedē Wäö mönö nē æpänē guidönongä inte Oodeabæ önömæca ponte apänecä ēñengadänimpa. ² Ponte apänedinque tömengä, “Öönädē Awënë inca inguiipoga tömämæ Awënë Odeye bacæcäimpa cæminii. Minitö wēnæ wēnæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante ñimpo cæedäni,” ante Wäö apänecä ēñēnānitapa.

³ Mänömainö ante nē apänecä ingantedö ante Wængongui beyæ nē apänegaingä Itaiya wodi iimai ante do yewæmongacäimpa.

“Önömæca iñömö adocanque ogæ tedete aa pecæcäimpa.

‘Awënë nänö ponguinö ante minitö tee moncate bai cæedäni.

Taadö töinö pínonte bai cædinque minitö wënæ wënæ mini cædinö ante edæ wido cæedäni,’ ante aa pecä ëñengæimpa,”

⁴Ante Itaiya wodi nänö në angaingä inte Wäö ñöwo pongantapa. Tömengä weocoo ante cämeyo ocaguincoo nonte badonte wëñate mongëinque pacadeyænta ante æmontai badonte ecadeyænongäimpa. Tömengä cænguü ante ñäwäique cæninque tömengä bequü ante guüñëmænque ade bete quëwënongäimpa. ⁵Quëwëñongä, Eedotadëë quëwëñäni tönö Oodeabæ tömão quëwëñäni tönö Oododänonga biyönæ tömão quëwëñäni tönö tömengä weca tate bee téninque äñänitapa.

⁶Bitö ämai näwangä wënæ wënæ cæte quëwëmöni inte wæmönipa, ante wædäni ëñëinque Wäö Oododänö æpænë guidongä guiidänitapa.

⁷Ayæ Paditeoidi tönö Tadoteoidi guiquënë Wäö nänö guidöñömö pönäni adinque tömengä ayæ wæætë tömënäni inänite angantapa. “Tæntæ pæimüni bai inöminü inte minitö iñömö ëñëñämaï cæte quëwëmünipa. Oo pönü wænompadäni, ante æcänö wææ angä ëñëinque wodüi winonte pömünü. ⁸Ïñæmpa Wængonguü Awënë gämænö minitö dicæ ocæ ëmænte poncæ cæmünüyaa. Nö cæte pömünü ininque minitö në ocæ ëmænte pönäni nänü waa cædö bai adobaï waa cæedäni.

⁹Ayæ nämä wææ äninque, ‘Mönitö adomönique docä Abadäö wodi pæimönü inte möni quëwenguinque imönipa,’ ante münü tedewënö ante pönëñämaï inguënë quëwëmünü. Ïñæmpa Wængonguü, Botö pæinänü bacædänimpa, angä bai dicacoo incæ dobæ tömengä pæinänü bai bacædönimpa. ¹⁰Edæ awæ yecæte ante awænca nänü mä yequinca eyewa pönü näæñäni bai Wængonguü nänö panguinca näænte bai do edæ a ongongampa. Tömengä wainca ante a

ongöñongä ömæcawæ bai wüi pönente cædäni adinque awænca wægo yete godö gongapamö iya tante bai cæcæcäimpa, ante ämo ëñëmaimünipa.”

¹¹Ayæ, “Minitö wënæ wënæ münü cædinö ante wido cæcæmünimpa, ante cædinque botö minitö imünite æpænë guidömo guimünipa. Incæte botö mänömaï cæbo ate wacä ayæ poncæcäimpa. Tömengä iñömö tæi ëmongä ewocadongä iñongante botö wæætë wædämo inömo inte tömengä awæncata incæ ædö cæte godö ænte näæmaimoo. Tömengä da pönongä pöninque Wængonguü Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ pö guiidinque minitö mümö mënongacæcäimpa. Ayæ minitö wënæ wënæ cædinö ante gonga tante bai tömengä cæcæcäimpa. ¹²Waocä, Todigo tömëmö wati wati tæñöninque botö tæñönüñömö önömancaque baquinque botö apænte äninque waiña tömämö oncönë da wencæboimpa, ante timpodæ näænte wo ææntodö wo ææntodö cædinque ontapocoo wææincoo wadæ ñëmænte wo ewengampa. Waocä mänömaï wo ewencæte ante timpodæ näængä bai mönö në Ponguingä iñömö adobaï oo pönü apænte ancæcäimpa. Todigo waiñacooque oncönë da wente në mangä bai tömengä adobaï në waëmö inänü inänite apænte ængä ate tömënäni tömengä nempo guicædänimpa. Wæætë wadæ ñëmænte wo ewente bai cædinque tömengä në ontapocoo wææincoo bai inänü inänite cöwë bæcöyömö iya tangä gonte wæcædänimpa,” ante Wäö apænægacäimpa.

Itota æpænë guicampa

(Mäadoco 1.9-11; Odoca 3.21-22)

¹³Wäö ayæ apæneyongä Itota iñömö Gadideabæ quëwëninque, Wäö botö imote æpænë guidongä guicæboimpa, ante cædinque Oododänonga pongantapa. ¹⁴Ponte, Guidömi guüboe, äñongante Wäö wæætë wææ äninque, —Botö waëmö imopa diyæ bitö imite guidömo guüquimü. Bitö wæætë botö imote guidömi guüibo bai waa incædönimpa.

¹⁵Ante wæyongante Itota wæætë,

—Cöwë ee cæbi, ämopa. Wængongui nänö änö ante tömänö ëñente nö cæmö inguënemö imompa.

Ante apäñecä ëñëningue Wäö Ao ante ee guidongä guiigacäimpa. ¹⁶Guiite æpæ do tao gongænte æmö ayongä iñontobæ öönæ incæ wëä godömonte bayö Wængongui Önöwoca incæ equemö wææ bai tömengäa wææ pö guicä acantapa. ¹⁷Wææ guicä ayongä edæ öönædë inö apäñedinque, “Mäningä iñömö botö Wëñængä inongä inte botö në waadecä ingampa. Tömengä ingante adinque botö watapæ tobopa,” ante öönædë inö apäñecä ëñengacäimpa.

**Itota incæ wënæ wënæ cæcæcäimpa,
ante wënæ cæcampa**

(Mäadoco 1.12-13; Odoca 4.1-13)

4 ¹Ayæ mäniñedë edæ, Itota iñömö wënæ angä ëñente æbänö cæquiringäa, ante Wængongui Önöwoca incæ Itota ingante önomæca mäicä æigacäimpa.

²Æi quëwëningue tömengä wantæpiyæ coadenta ëönæ mänimpoönæ itädë woyowotæ cänämaï quëwëningue gue ænente wægacäimpa. ³Gue ænente wæyongä wënæ awënë, Wënæ wënæ cæe, ante në änewengä inongä inte Itota weca pöningue,

—Bitö Wængongui Wëmi imitawo. Nawangä i inique dica incæ päö ämi ba cæmaimipa.

⁴Äñongante Itota iñömö,
—“Cænguinque cænte ædö cæte quëwenguü. Wængongui nänö apäñedö tömänë ëñente cædinque waocä cængui cænte bai quëwencæcäimpa.” Mänömainö ante Wængongui beyæ yewæmonte ongö apa änewëë, äningue Baa angantapa.

⁵Wënæ awënë ayæ Itota ingante Eedotadë tæiyæ waëmö nani quëwëñömö ænte mäocä gocantapa. Ayæ Wængongui oncö ñænænconga wænömënæca ænte mäi gönongä næ gongængantapa. ⁶Næ gongæñongante wënæ awënë wæætë,

—Bitö Wængongui Wëmi imitawo. Nawangä i inique bitö to wæibi

ate dodäni iimainö ante nani yewæmongainö bai iinque ba abaimpa.

“Bitö beyæ ante cædinque

Wængongui tömengä anquedoidi inänite angä pöningue,
tömëñäni bitö imite wææ aate iñæ æmpodäni ate

bitö dicaa tee tewardämaï incæbiimpa,” ante yewæmonte ongompa cæbii.

⁷Äñongante Itota,

—Iñæmpa godömenque ante yewæmongatimpa. “Bitö Awënë bitö Wængongui iñongante bitö wæætë edæ, ‘Eñëñämaï cæbo incæte mönö Awënë Wængongui æbänö cæquiringäa,’ ante acæte ante cædämaï incæbiimpa,” ante adobai wææ yewæmonte ongö apa änewëë, ante Itota angantapa.

⁸Ayæ wæætë wënæ awënë Itota ingante æibæ pöni onquiyaboga mäicä æicantapa. Æi ongöñongä wënæ awënë iñömö awënë odeye ömæcoo inguipoga tömäo ongöñömæcoo adoyömö a ongonde bai ado tedæ odömöningue awënë odeyeyidi waa pöni nani ëmönö adobai odömongä acantapa.

⁹Itota ingante apäñedinque wënæ awënë,
—Bitö botö weca ædæ wæænningue, Tatänabi bitö Wængongui Awënë bai inömi imipa, ante watapæ apäñebi ëñëmoe. Mänömainö ante apäñebi ëñëningue botö wæætë, Mäniömæ tömäo ongöñömæ pönömo æningue bitö tömäma Awënë babaimipa, ante wënæ incæ änewengantapa.

¹⁰Änewëñongante Itota wæætë,
—“Bitö Awënë Wængongui weca ædæ wæænningue tömengä ingante, Bitö Wængongui imidö anguënë, ante watapæ apäñecæbiimpa. Ayæ tömengä adocanque ingante në cæbi incæbiimpa,” ante Wængongui beyæ yewæmongatimpa cæbii. Botö weca ongönämaï gobäwe, angantapa. ¹¹Angä go ate Wængongui tömengä anquedoidi pöningue Itota beyæ pönö waa cægadänimpa.

**Gadideabæ ponte Itota mä
apäñecampa**

(Mäadoco 1.14-15; Odoca 4.14-15)

¹²Ayæ quëwëñongä, Wäö ingante dobæ tee mönedänipa, ante tededäni

ēñente wædinqe, Itota wæætē
Gadideabæ wadæ gogacäimpa. ¹³Wadæ
godinque tömengä Näatadeta ponte
wodo pänta godinque godömenque
go gäwapæ yæwedeca Tabodööidi
tönö Nempatadiidi nāni owogaïmæ
iñömö pöninque edæ Capënaömö nāni
quëwëñömö ponte quëwengantapa.
¹⁴Itota mäniñömö ponte quëwengä
ininque Itaiya wodi Wængongui beyæ nē
apænecä nānō angainō bai mäniñedē
iinqe batimpa.

¹⁵“Tabodöömæ tönö Nempatadiibæ
ingaiñömö,

Gäwapæno gämænö godö,
Oododänö æmæmäa iñömö,
Gadideabæ iñömö wii oodeoidi
wadäni nāni quëwëñömö impa.

¹⁶Nē ēñenämaï iñāni wëmö iñömö
contayönāni,
tömënanī weca ñäö guinæ tamö bai
adänitapa.

Tömënanī nāni wænguimämo oo
iñonte wëmö iñömö contayönāni,
mönö Codito ñäö emongä inte do
pongä adänitapa.”

Ante Itaiya wodi nānō yewæmongainō
bai ante cædinqe Itota mäniñömö
ponte apænecä ēñënanitapa.

¹⁷Itota mäniñedē iïmaï ante mä
apænecä ēñënanitapa. “Öönädē Awënë
incæ inguipoga tömämæ Awënë Odeye
oo bacacäimpa cæminii. Minitö wënæ
wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente
awædö, ante pönente ñimpo cædäni,”
ante cöwë apænecä ēñengadänimpa.

**Nē gæyæ dadöwënanī inänite Itota aa
pecampa**

(Mäadoco 1.16-20; Odoca 5.1-11)

¹⁸Ayæ mäniï pöninque Itota gäwapæ
Gadideapæ yæwedeca gote cægonte
ayongä Timönö Pegodo nāni änongå
tönö Æntade nāna caya inate acantapa.
Nē gæyæ dadöwëna iñöna inte tömëna
ñöwo dicamöñæ æpäñë wo guitodonte
dadöwëñöna Itota gote acantapa.

¹⁹Tömëna inate Itota,

—Iñāna, botö miñæ edæ tee empo
pöeda, ämpa. Nē dadonte ænte pömīna

inte botö weca pönöminäte botö pönö
cæbo ate minatö wæætē nē apænemīna
badinque waodäni inänite nē ænte
pömīna bacæminaimpa, angantapa.

²⁰Angä ēñëninque tömëna dicamöñæ
do ëmö cæte godinque Itota miñæ edæ
tee empo wadæ godatapa.

²¹Mäniñömö ongonte wadæ godinque
Itota wada inate Tebedeo wëna Tantiago
tönö Wäö nāna caya inate acantapa.

Tömëna mæmpo tönö wipodē ongonte
dicamöñæ tadömoncöna adinque Itota
tömëna inate, Botö miñæ pöeda, angä.

²²Ēñëninque tömëna Ao äninque
Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö
wæmpocä ingante wæætē, Mæmpo
ëñëmi, änatapa. Nē cædäni tönö
wipodē owote cæyöminite mönatö bitö
imite ëmö cæte godinque Itota miñæ
gomönapa, äninque adodaque wadæ
gogadaimpa.

**Tæiyænāni inänite Itota odömonte
apænecä ēñënanipa**

(Odoca 6.17-19)

²³Ayæ Gadideabæ tömämæ godinque
Itota iñömö Wængongui apænecä
nāni ēñente yewæmongainta ate
odömöincönē go guite odömonte
apænecäcäimpa. Öönädē Awënë incæ
inguipoga tömämæ Awënë oo badinque
waa cæte aacæcäimpa, ante apænecä
ëñengadänimpa. Ayæ waodäni wënæ
wënæ inte nāni wæwënö ante ayæ
quïëmē beyæ wænca cæte wädäni incæ
Itota tömënanī nāni wædö ante pönö
cæcä ate tömänāni waa badänitapa.

²⁴Adinque, Itota mänömaï cæcampa,
ante Tidiabæ tömämæ gode änanī
ëñëninque waodäni pöninque nē wënæ
wënæ inte wæwënanī inänite tömengä
weca ænte pönänitapa. Ayæ nantate
wæwënanī tönö wënæ inte quëwënanī
inänite ænte pöninque dowænte iñāni
tönö cömäināni inänite tömengä weca
ænte pönāni adinque tömengä godö
cæcä ate nē wënæ wënæ iñināni inte
tömänāni waa bagadänimpa.

²⁵Ayæ Gadideabæ quëwënanī tönö
Decapodibæ quëwënanī pönönanī wadäni

Eedotadēē quēwēnāni tōnō Oodeabæ quēwēnāni ayæ Oododānō æmāmāa quēwēnāni tæiyænāni pōninque tōmengā miñæ tee empote gogadānimpa.

**Itota ānanquidi æite
apænecā ēñēnānīpa**

5 ¹Tæiyænāni pōnāni adinque Itota iñōmō ānanquidi æi tæ contayongā tōmengā miñæ nē godāni pōnāni. ²Ate tōmengā iñæ ænete nanguī tedete iīmaī ante odōmonte apænecā ēñengadānimpa.

**Waoçā iīmaī çæte watapæ tote
quēwencæçāimpa, ante
(Odoca 6.20-23)**

³“Woadāni, Botō waēmō ewocabopa diyæ öönædē Awēnē weca go guiquimoo, ante nē wādāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ öönædē Awēnē Odeye nempo tōmēnāni quēwenguinō do ēadānīpa,” angantapa.

⁴“Nē wæwente quēwēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque wādānīpa. Edæ Wængonguī tōmēnāni inānite waadete godō çæçā ate tōmēnāni wampo pōnencædānimpa.”

⁵“Nē gānē pōnente ædæmō çæte quēwēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ inguipoga tōmāmæ ænīnque awēnēidi bai bacædānimpa.”

⁶“Wængonguī nō pōni nānō entawēnō bai adobai entawencæboimpa, ante æcānō çænguī çæinente bai wæda, æcānō tepæ gæwænte bai wæda tōmēnāni iñōmō nāni watapæ toquinque wādānīpa. Edæ tōmēnāni tōmo çænte bai Wængonguī nānō nō entawēnō ænte ædæmō entawente tocædānimpa,” ante Itota apænecantapa.

⁷“Wādāni quēwencædānimpa, ante nē godō waadete waa çædāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque çædānīpa. Edæ māmōmai nē çædāni inānite wādāni wæætē, Quēwencæminīmpa, ante nāēmæ apænedinque godō waadete waa çæçædānimpa.”

⁸“Mimō ñāō bai nē entawēnāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ

Wængonguī ingante do acædānimpa,” ante apænecantapa.

⁹“Guēadō guēa piināmai iedāni, ante nē wææ wææ ānāni iñōmō tōmēnāni nāni watapæ toquinque edæ wææ ānānīpa. Tōmēnāni inānite wādāni edæ, Minitō Wængonguī wēñæmīni imīnīpa, ante do apænedāni ēñente tocædānimpa.”

¹⁰“Nō çædāni beyænque wādāni piinte pānāni nē wæwēnāni iñōmō edæ tōmēnāni nāni watapæ toquinque wæwēnānīpa. Tōmēnāni öönædē Awēnē Odeye nempo nāni quēwenguinō edæ do ēadānīpa.”

¹¹“Wādāni botō beyæ piinīnque mīnitō imīnite babæ ante ānānitawo. Mīnitō imīnite edæ togænte pānānitawo. Īnīnque edæ mīni watapæ toquinque impa. Ayæ, Nē wīwa çæmīni imīnīpa, ante wādāni piinte ānewēnāni wæmīni ĩnīnque edæ mīni watapæ toquinque impa. ¹²Edæ, Öönædē mōnō ænguīnō ante nanguī ongompa, ante pōnēnīnque mīnitō ñōwo wādāni nāni piinte çæyedē inçæ watapæ toedāni. Edæ mīnitō imīnite piinte pānāni bai mīnitō ayæ dæ āñedē Wængonguī beyæ nē apænegaīnāni inānite adobai piinte pangadānimpa, ante toquēnē wæwēmīnīi,” ante Itota odōmonte apænecāçāimpa.

**Cati bai imīnīpa. Nāō bai imīnīpa,
ante**

(Mäadoco 9.50; Odoca 14.34-35)

¹³Godōmenque apænedinque Itota, “Mīnitō iñōmō inguipoga quēwēnāni beyæ cati quimonte çæi bai inte ongōmīnīpa. Īnīnque mīnitō cati bai yæpæ emonte bai inōmīni inte wæætē edæ nongæmonte bai badāmai iedāni. Cati iñōmō yæpæ emōnāmai nongæmonte ba adinque edæ æbānō çæte wæætē yæpæ waa emonguīi. Waa impa çænguīnānīi anguēnē. Īñæmpa wido çæte nāni pinā gāwate çægonquinque babaiimpa,” ante odōmonte apænecantapa.

¹⁴Ayæ, “Nāō bai emōmīni inte mīnitō iñōmō edæ inguipoga quēwēnāni beyæ

tica ënente bai cædinque, Edonque acædänimpa, ante cæmîni îminîpa. Änanquidi tæiyænâni mænonte quëwënnâni îinîque edæ ædö cæte wë womonte inguîi. Edæ edonque abaimpa. ¹⁵Waocæ ædö cæte tî wodönote godö cængænë boo cæcaquingää anguënë. Edæ, Mönö quëwencabo edonque acæîmpa, ante cædinque waocä tî wodönodînque wænömënæcapaa cö cæcä ate edonque bæco aquînnâni. ¹⁶Mînitö guiquënë, Wadâni mönö waa cædinö adînque mönö Mæmpo öönædë në quëwengä ñäö bai tömengä nânö ëmönö ante waa ate apænecædänimpa, ante cædinque cöwë ñäö bai pönëninque waa cæte quëwëedâni,” ante Itota odömonte apænecantapa.

Wængonguî nânö wææ angainö ante

¹⁷Ayæ îimai ante godömenque odömonte apænecantapa. “Wængonguî, Îimai cæedâni, ante Mõitee wodi ingante angä ëñëninque tömengä nânö wææ yewæmongainö ante ayæ Wængonguî beyæ në apænedâni nâni yewæmongainö ante mînitö, Mäninö ante Itota wido cæcæte ante pongampa, ante ædö cæte pönëmîni. Îñæmpa wîi wido cæcæte ante pönîmo inte botö tömënâni nâni angainö bai îinque cæbo bacæîmpa, ante pômo împa. ¹⁸Edæ nâwangä ämpa. Inguipoga tönö öönæ îinque baganca Wængonguî, Îimai cæedâni, ante nânö wææ angainö îñonte adodeque pönî wë womonte badämaî ingæîmpa. Edæ guiyä tænoncäi incæ picæ yewæmönî incæ adodeque cöwë wadæ cædämaî îñonte tömengä nânö angainö bai tömänö adodö îinque cæte bacæîmpa. ¹⁹Îinque Wængonguî nânö wææ angainö ante æcänö adodeque pönî ante ëñënämaî cæda îñömö tömengä îñömö edæ öönædë Awënë Odeye nempo quëwengä incæte önonganque pönî inguingänö anguënë. Ayæ adobaî Wængonguî nânö wææ angainö adodeque pönî ante odömönînque, Mänîne ante ëñënämaî cæedâni, ante æcänö odömonte apæneda tömengä îñömö öönædë Awënë Odeye

nempo quëwengä incæte önonganque inguingänö anguënë. Wæætë mäninö Wængonguî nânö wææ angainö ante në ëñente cædinque æcänö adodö ante odömonte apæneda guiquënë tömengä wæætë öönædë Awënë Odeye nempo quëwëninque ñænængä pönî inguingänö anguënë. ²⁰Incæte mînitö îmînite îimai ämpa. Îimai cæedâni, ante nâni wææ yewæmongainö ate në odömönâni nâni cægancaque nö cæmîni incæte Paditeoidi nâni cægancaque nö cæmîni incæte mînitö wîi godömenque nö cæmîni îinque mînitö edæ öönædë Awënë Odeye nempo ædö cæte guiite quëwëmaimîni,” ante Itota odömonte apænecantapa.

Piinte nâni änö ante Itota odömonte apænecampa

(Odoca 12.57-59)

²¹Mänömainö ante apænedînque Itota godömenque odömonte apænecantapa. “Mõitee wodi îñömö, ‘Wacä ingante godö wænönämaî îe. Në wænongå nânö apænte pante wæquinque împa,’ ante dodâni îñänite tömengä nânö wææ angainö ante mînitö îñömö do ëñëninque Ao ämînitawo. ²²Botö îñömö edæ godömenque ante nö ämpa. Nâni caipæ îñönâni æcänö tömengä tönîñacä ingante pîina îñömö tömengä nânö apænte pante wæquinque cæcampa. Ayæ tömengä tönîñacä ingante æcänö, Eñënämaî împa, äna edæ tömengä ingante në Apænte nâni Äincabo weca nânö panguinque ænte gönoncædänimpa. Edæ wacä ingante æcänö, Bitö mîmö ömædëmi inte wîi ëñencædö, ante në äna îñömö tömengä tadömengadænguipo gonga bæcoyömö nânö wido cæquinque angampa töö,” ante Itota apænecacæîmpa.

²³Ayæ, “Mänömaî beyæ bitö, Wængonguî quî, ante nâni iya täimoga godoncæte ante tæcæ cædinque, Æ, botö tönîñacä ingante edæ wënæ wënæ cæbo pîingampa, ante pönëmi îinque, ²⁴bitö godonguincoo nâni iya täimoga gäänë ñönönînque bitö tönîñacä weca tåno

gote nõ apäneyömi mīnatō guēa piyānē cāmīna ate bitō iñōmō adodō ponte godōe,” angantapa.

²⁵ Ayä, “Bitō imite nē piinte cæcä iñōmō nē apænte anguināni weca gönoncæte ante ænte idōmæ goyongä bitō tömengä ingante waa apänebi ēñēninque tömengä wæætē piyānē cædinque ee abaingampa. Edæ taadō godinque guēa waa apänedinque piyānē cædāmaī imīna ininque tömengä iñōmō nē awēnē apænte anguingä weca ænte mäocä gobaimipa. Ayä awēnē nē apænte angä ingante pædæ godongä æninque tömengä bitō imite wæætē wææ wānongä ingante angä ēñēninque tömengä wæætē bitō imite bæi ongonte do tee mönebaingampa. ²⁶ Tee mönecä ininque edæ bitō godonte æinta tömanta pōnī pædæ godonte tabaimipa, ante ämo ēñēmaimipa,” ante Itota apänegacäimipa.

**Nāni godō towēmāmo ante
Itota odōmonte apänegacampa**

²⁷ Ayä apänedinque, “Mōitee wodi, ‘Bitō nānōogängä ināmaī iñongante bitō godō mönāmaī incæbiimipa,’ ante nānō wææ angainō ante ēñēninque mīnitō Ao ämīnitawo. ²⁸ Botō godōmenque apänedinque nõ ämopa. Onquiyängä ingante wiwa toinente adingä iñōmō tömengä nānōogängä ināmaī iñongante do godō monte bai mīmō dobæ wentamō entawengampa.”

²⁹ Ayä, “Bitō tömēmō inō incæ adinque wēnæ wēnæ toinente babi ininque tömēmi adimō incæ o togæmonte bai cædinque wēnæ wēnæ bitō cædinō ante wido cæbi waa imaimpa. Wæætē bitō wēnæ wēnæ adimō wido cædāmaī ininque bitō baō tömāo tadōmengadænguipo wido cæte baquinō anguēnē. ³⁰ Adobaī bitō önompoca tömēmæ inō incæ wēnæ wēnæ cædimi inte tömēmi cædimpo incæ aa wi æmpote bai cædinque bitō wēnæ wēnæ cædinō ante wido cæbi waa imaimpa. Edæ a wi æmpote wido cædāmaī imi ininque bitō baō tömāo tadōmengadænguipo wido cæte baquinō anguēnē,” ante Itota apänegacäimipa.

**Nāni pämænte wædō ante Itota
odōmonte apänegacampa**

(Mäateo 19.9; Mäadoco 10.11-12; Odoca 16.18)

³¹ Godōmenque odōmonte apänedinque Itota, “Ayä, ‘Onquiyängä ingante æcānō pāmæinēna tömengä iñōmō yewæmōinta ænte yewæmōninque, Bitō imite æmæwo pāmæmopa, ante yewæmonte onquiyängä ingante godongä æncæcäimipa,’ ante dodāni nāni angainō ante do ēñēninque Ao ämīnitawo. ³² Botō edæ wadō ante iīmaī ante nõ ämopa. Onquiyängä awēmō todāmaī ee quēwēñongante tömengä nānōogängä godō pämängä ininque onquiyängä nē towengä nānō baquinque wacä ingante godō möwengampa. Ayä onquiyängä pämænte goyongä wacä onguīñängä tömengä ingante godō möninque adobaī nē towengä bacampa, ante apänebo ēñēmaimīnīpa,” ante Itota apänegacäimipa.

**Cōwē baquinō anguēnē, ante
nāni änewēnō ante**

³³ “Ayä wæætē edæ, ‘Botō Wængonguī cōwē quēwengä bai botō änō cōwē baquinō anguēnē, ante ämi ininque Wængonguī ēñengä beyænque bitō äninō ante cōwē cædinque bitō wadō cædāmaī incæbiimipa,’ ante Mōitee wodi dodāni inānite angacäimipa. Mīnitō iñōmō tömengä nānō wææ angainō ante ēñēninque Ao ämīnitawo. ³⁴ Botō wadō ante nõ ämo ēñēdāni. Edæ mäninō, Botō änō nöingä baquinō anguēnē, ante änāmaī iedāni. Ayä mäninō ancæte ante mīnitō Wængonguī emōwo ante apänedāmaī imīni incæte mīnitō, Öönæ tæi ongō bai imipa, ante apänedāmaī iedāni. Iñæmpa, Öönæ, ante ämīni ininque mīnitō Wængonguī öönædē waa pōnī nānō contayōmō ante apänebaimīni apa änewēmīni. ³⁵ Ayä Wængonguī emōwo ante änāmaī ininque mīnitō, Imæca cōwē ongō bai botō änō cōwē baquinō anguēnē, ante adobaī

apænedāmaī iedāni. Īñæmpa, Īmæca, āmīni ĭnīnque mīnitō Wængonguī pī cæwate nānō ongōñōmō ante apænebaīmīni apa ānewēmīnīi. Ayæ, Eedotadēē cōwē ongō baī botō ānō cōwē baquīnō anguēnē, ante apænedāmaī iedāni. Īñæmpa Eedotadēē ĭñōmō mōnō Tæiyæ Awēnē Odeye ongongā apa ānewēmīnīi. ³⁶Ayæ adobaī, Botō ānō nōingā baquīnō anguēnē, ancæte ante bitō, Tōmēmo ocabo tæī ongō baī impa, ante mīni ānewēnō ante ānāmaī iē. Īñæmpa bitō ocaguī wentamō encabi ĭnīnque bitō ædō cæte adoguinque pōnī godō cæbi nāāmænta baquīī. Ayæ nāāmænta encabi ĭnīnque bitō ædō cæte adoguinque pōnī godō cæbi wentamō baquīī anguēnē. ³⁷ĭnīnque mīnitō Ao āīnēmīni inte ‘Ao’ ānīnque mānīnque æedāni. Ayæ edæ Baa āīnente wædinque ‘Baa’ ānīnque edæ mānīnque æedāni. Godōmenque ānīnque mīnitō edæ nē wīwa cædongā angā beyænque āmīnīpa tōō,” ante Itota odōmonte apænegacāimpa.

Nāēmæ wēnæ wēnæ nāni cædō ante
(*Odoca 6.29-30*)

³⁸Ayæ godōmenque odōmonte apænedīnque Itota, “Īmaī ante dodāni nāni angāīnō ante ēñēnīnque Ao āmīnitawo. ‘Bitō godō cæbi beyæ wacā awīnca tæīgæmongā bacā ĭnīnque tōmengā nāēmæ cæcā beyænque bitō awīnca adobaī tæīgæmōmī bacæbiimpa. Ayæ bitō godō cæbi beyæ wacā бага tā tobæ gogacā ĭnīnque tōmengā nāēmæ cæcā beyænque bitō бага adobaī tā tobæ gogacæbiimpa.’ ³⁹Botō wæætē wadō ante nō āmo ēñēedāni. Nē wīwa pōnō cæcā ingante nāēmæ cædāmaī iedāni. Edæ wacā bitō tōmēmpaga ĭnō pōnō tamongā wædīmī inte bitō wæætē æmæmpaga ĭnō dadi ēmæmonte ee ongōmī wæætē tamongæ. ⁴⁰Ayæ wacā, Bitō ĭmite nē apænte angā weca ænte godīnque botō bitō weocoo æncæboimpa, ante cæyongā bitō mānīncooque tōmengā ingante pædæ godōnīnque wacoo bitō yabæ mongæncoo tōnō ee abi

ō æncæcāimpa. ⁴¹Ayæ wacā bitō ĭmite, Bado, mānīnganca mongænte māobi goboe, angā ēñēnīnque bitō tōmengā nānō ānīnganca māobi goyongante ayæ adoganca godōmenque mongænte māobi gocæ. ⁴²Ayæ nē, Pōnōmī æmoe, angā ingante godōmī ængæ. Ayæ wacā, Bitō quīnca pōnōmī ænte cæte ate wæætē pōnōmo æe, ante nē angā ingante bitō pæ gompodāmaī incæbiimpa,” ante Itota apænegacāimpa.

Nē pīinte ānāni ĭnānīte waadete
cæedāni, ante
(*Odoca 6.27-28,32-36*)

⁴³Ayæ apænedīnque Itota, “Mīnitō dodāni nāni angāīnō ante do ēñēnīnque edæ Ao āmīnitawo. Tōmēnāni ĭñōmō, ‘Bitō guīdengā ingante waadete cæe,’ ānīnque edæ, ‘Nē pīingā ingante nāēmæ pīinte cæe,’ ante wææ ānānitapa. ⁴⁴Botō ĭñōmō edæ wadō ante nō āmo ēñēedāni. Mīnitō ĭmīnīte nē pīinte cædāni ĭnānīte mīnitō wæætē waadete cæedāni. Ayæ mīnitō ĭmīnīte nē togænte pānāni beyæ ante Wængonguī ingante apæneedāni. ⁴⁵Mānōmaī cædinque mīnitō mōnō Mæmpo oōnædē nē quēwengā wēñæmīni bacæmīnīmpa. Edæ nē wīwa cædāni beyæ incæ nē waa cædāni beyæ incæ Mæmpo Wængonguī angā nænque tamōmpa. Ayæ nē nō cædāni beyæ incæ nē nō cædāmaī ĭnāni beyæ incæ Wængonguī angā cōōnæ cæpa. ⁴⁶Mīnitō guīquēnē mīnitō ĭmīnīte nē waadedānīque ĭnānīte waadete pōnēmīni ĭnīnque mīnitō mīni cædīnō beyæ ante dīcæ paga ænguīmīnīyaa. Īñæmpa odōmāno awēnē beyæ nē æwēnāni incæ mīnitō waadete pōnēnganca adoganca cædinque tōmēnāni ĭnānīte nē waadete pōnēnānīque ĭnānīte waadete pōnēnānīpa tōō. Bitō godōmenque cæbitawogaa. ⁴⁷Ayæ mīnitō tōnīñadānīque ĭnānīte waadete apænedīnque mīnitō dīcæ godōmenque cæmīnīyaa. Īñæmpa wadāni nē, Nāmā cæte quēwenguīmo, ante nē ēñēnāmaī cædāni incæ mīni cædō baī adoganca cædāni apa quēwēmīni. ⁴⁸Mōnō

Mæmpo öönædē quēwengā nē nō waa cædongā ingā bai mīnitō adobai cædinque picæmini badinque nō waa cæte quēwēedāni,” ante Itota odōmonte apænecacāimpa.

Æbānō cæte waa cæquīī, ante Itota apænecampa

6 ¹Itota ayæ godōmenque iīmai ante odōmonte apænecacāimpa. “Mīnitō edæ, Wængonguī nānō ānō ēñente nō cæbote, ante cæmīnitawo. Īninque mīnitō, Waodāni botō ĩmote waa acædānimpa, ante ānāmai inte wīī waodāni ayōnāni cædinque waa cæedāni. Edæ, Waodāni botō ĩmote waa acædānimpa, ante pōnēninque cæmīni ĩninque mōnō Mæmpo öönædē nē quēwengā ĩñōmō mīnitō cædī beyæ wæætē pōnōnāmai imaingampa,” angantapa.

²Ayæ, “Wadāni nē wadō ante wadō cædāni guiquēnē, Ōmaadāni inte nē wædāni quī, ante pædæ godoncæte ante cædinque, Botō æbānō waa pōnī cæboo, ante tōmānāni ponte waa acædānimpa, ante pōnente todompeta nāni ancadeca we we öönānipa. Tōmēnāni mīnitō odōmōincōnē go guite ongōninque ayæ taadō gote cægōninque, Botō waa pōnī cæbo aedāni, ante yedæ ānāni ēñente godongāmæ pōnāni ate tōmēnāni tōmānāni ayōnāni godōnānipa. Bitō ĩñōmō tōmēnāni nāni, Pōnō waa acædānimpa, wædō bai wædāmai inte edæ pæ wēenete godōe. Tōmēnāni waodānique godō waa adāni æninque māninque ænānipa. Wængonguī guiquēnē waa adāmai incæcāimpa. Nāwangā āmopa. ³Bitō ĩñōmō, Ōmaadāni inte nē wædāni quī, ante godoncæte ante cædinque bitō guidengā eyequeī pōnī ongonā incæ adāmai incæcāimpa, ante wæcæe. ⁴Mānōmai wæcæ cædinque awēmō godōmi æncædānimpa. Mānōmai cæbi adinque bitō Mæmpo nē wēmō ĩñōmō nē acā ĩnongā inte awēmō bitō godōnī ante wæætē eyepæ pōnongā æncæbiimpa,” ante Itota angacāimpa.

Wængonguī ingante æbānō apænecāī, ante Itota apænecā
(*Odoca 11.2-4*)

⁵Ayæ godōmenque apænedinque, Itota, “Wadāni Wængonguī ingante apænedinque nāmanque ante nāni cæbai mīnitō ĩñōmō wīī adobainō ante Wængonguī ingante apæneedāni. Mānināni guiquēnē, Botō apænebo adinque waodāni pōnō waa acædānimpa, ante pōnēwēninque mīnitō odōmōincōnē go guidique næ gongæninque Wængonguī ingante apænedānipa. Ayæ tōmēnāni nāni quēwēñōmō ñænquedæmpo ĩñōmō gote næ gongæninque Wængonguī ingante apænedānipa. Nāwangā āmopa. Tōmēnāni waodānique godō waa adāni æninque māninque ænānipa. Wængonguī guiquēnē waa adāmai incæcāimpa. ⁶Bitō ĩñōmō tōmēmi oncōnē guite odemō tee mōnedinque mōnō Mæmpo nē awēmō quēwengā ingante apænee. Mānōmai cæbi adinque bitō Mæmpo wēmō ĩñōmō nē acā ĩnongā inte awēmō bitō cædinō ante wæætē eyepæ pōnongā æncæbiimpa,” ante Itota odōmonte apænecantapa.

⁷Ayæ, “Nāmā cæte quēwenguīmo, ante nē ānāni önonque nāni tedewēnō bai tededāmai inte mīnitō nō cædinque Wængonguī ingante apæneedāni. Tōmēnāni ĩñōmō, Wantæpiyæ tedebo beyænque Wængonguī ēñencæcāimpa, ante babæ ante pōnēninque önōneque tedewēnānipa cæmīnī. ⁸Mīnitō ĩñōmō edæ tōmēnāni önōneque tedete nāni cædō bai edæ cædāmai ĩedāni. Īñampa mōnō Mæmpo ingante apænedāmai ĩñōmonte tōmengā mōnō anguinō ante wēēnēñedē do ēñengā apa tedewēmīni. ⁹Īninque edæ iīmai ante Wængonguī ingante apæneedāni.

‘Mōnitō Mæmpo nē öönædē quēwēnōmi inte ēñēmi.

Bitō emōwo Tæiyæ Waēmō emōmi adinque mōnitō bitō emōwo ante waa adinque apænemōnipa.

¹⁰Bitō öönædē Awēnē nē ingaīmi inte inguipoga Awēnē Odeyebi edæ bitō baquinque quingæ pōe.

Öönädē owodāni ēñente cædāni bai
ingui-poga adobaī bitō ānō ante
edæ ēñente cæte bacæimpa.

¹¹ Mōnitō imōnite bitō, Cænguī, ante
iimō iñō iimō iñō bitō pōnōni
ñōwoonæ incæ eyepæ pōnōmi
ænte cæmōnie.

¹² Mōnitō imōnite nē waa
cæquēñēnāni inte pōnō wēnæ
wēnæ cædāni adinque
mōnitō godō ñimpo cæmōni
quēwēñāni bai bitō nē
panguēñēmi incæ adobaī
cædinque
mōnitō nē waa cæquēñēmōni inte
wēnæ wēnæ cæmōni adinque
pōnō ñimpo cæbi quēwēmōnie.

¹³ Ayæ mōnitō wēnæ wēnæ cæñente
wædō ante bitō pōnō wææ cæbi
ate mōnitō taadō oda cædāmaī
inte wēnæ wēnæ cædāmaī
incæmōnimpa.

Edæ nē wiwa cædongā nempo
ongonte wæyōmōnite bitō gā
peyæmpote æmi quēwencæmōnie,
āmōnīpa.

Tōmēmīque edæ Awēñē Odeye
tæi pīñæmi iñōmi mōnitō bitō
nempo ongōmōnīpa. Nāmā ñāō
bai entawēmi inte bitō cōwē tæi
ēmōmi inōmi iūpa.

Amēē, ante, Nāwangā impa, ante
apænēmōnīpa.’

Mānōmaīnō ante Wængonguī ingante
apæneedāni,” ante Itota odomonte
apænægacāimpa.

¹⁴ Ayæ godōmenque odōmonte
apænedinque Itota iūmaīnō ante
apænægacāimpa. “Mīnitō imīnite wēnæ
wēnæ cæyōñānite mīnitō godō ñimpo
cæmīni ininque mōnō Mæmpo nē
öönädē quēwengā adobaī mīnitō wēnæ
wēnæ cædīnō ante pōnō ñimpo cæcā
quēwēmaīmīnīpa. ¹⁵ Wæætē mīnitō
waodāni nāni wēnæ wēnæ cædīnō ante
ñimpo cædāmaī imīni adinque edæ
mōnō Mæmpo adobaī mīnitō wēnæ
wēnæ cædīnō ante ñimpo cædāmaī
inte pōnō piincæcāimpa,” ante Itota
apænægacāimpa.

**Wængonguī beyæ ante
æbānō cænāmaī i, ante**

¹⁶ Ayæ odōmonte apænecantapa.
“Wadō ante nē wadō cædāni guiquēñē
iūmaī ante mā pōñēnīnque cædānīpa.
Wængonguī beyæ ante ee ate cænāmaī
inte botō wæwente bai ēmōmo adinque
wadāni botō imote waa acædānīmpa,
ante awīnca nāmōñānīpa. Mīnitō iñōmō
Wængonguī beyæ ante cædinque ee
ate cænāmaī imīni ininque tōmēñāni
nāni cæbaī cædāmaī iedāni. Wæætē
nāmōñāmaī inte Wængonguī beyænque
ante cænāmaī iedāni. Nāwangā mīnitō
imīnite āmopa. Tōmēñāni waodānique
godō waa adāni æñinque māñinque
ænānīpa. Wængonguī guiquēñē waa
adāmaī incæcāimpa. ¹⁷ Bitō guiquēñē
Wængonguī beyænque ante ee ate
cænāmaī inte cæbi ininque awīnca ñā
mēmōnte ayæ ocabo òni pæcate cæe.
¹⁸ Bitō ee ate cænāmaī imī ininque,
Waodāni edonque acædānīmpa, ante
āñāmaī inte wæætē, Mæmpo que
acæcāimpa, ante māñōmaī cæe. Bitō
māñōmaī cæbi adinque mōnō Mæmpo
nē wēmō iñōmō quēwengā inongā inte
wēmō iñōmō edonque adinque awēmō
bitō cædīnō ante wæætē eyepæ pōnongā
æncæbiimpa,” ante Itota apænægacāimpa.

**Öönädē mīni waa pōni manguincoo
ante**

(Odoca 12.33-34)

¹⁹ Godōmenque odōmonte
apænedinque Itota, “Tōmēmo māincoo,
ante mancæte ante wædinque mīnitō
ingui-pogaque cayæ cænte to tamonte
iñōmō cabo tē gæte da wēñāmaī
iedāni. Edæ nē ö æñāni bæ tate nāni ö
ænguinque ingui-pogaque da wēmīni
apa quēwēmīni. ²⁰ Öönädē ongoncoo
guiquēñē to tamōñāmaī impa. Cayæ
guīdāmaī i ininque māincoo wodāmaī
ongompa. Ayæ nē ö ænguīñāni adobaī
māñiñōmō bæ tate guīdāmaī ināni
ininque māincoo cōwē wē wodōñāmaī
ee ongompa. Ininque, Waadete mīni
cædincoo cabo tē gæte bai cædinque

mīnitō öönädē waa pōni incoo mīni ænte manguinque ñowo iñōmō waodāni inānite waadedinque ee cæedāni. ²¹Edæ waa pōni mīnitō mǎincoo ongōñōmō mīnitō māniñōmō adoyōmō quēwencæte ante wæmīni imīnīpa, ante adinque botō mānōmāinō ante apænētabopa,” ante Itota odōmonte apænecantapa.

Awinca wainca mōnō ěmōnō ante
(*Odoca 11.34-36*)

²²Ayæ odōmonte apænedinque, “Baonga quēwēninque mōnō edonque adinque cæcæimpa, ante mōnō awinca ěmōmōmpa. Īninque awinca wainca ěmonte edonque ate baī bitō mīmōno adobaī ñāō entawēninque, Nō cæbote, ante pōnēmi ĩninque bitō baonga nō cæte quēwēmaimīpa. ²³Wæætē edæ awinca wīi wainca ěmōninque adāmaī inte baī wentamō entawēmi ĩninque bitō, Wīwa cæbote, ante mīmōno pōnēñōmīte bitō baonga wīwa cæbaīmīpa. Edæ mīmō ñāō entawēñōmi wentamō ba ĩninque bitō quēwenguimāmo mā māmonte baī baquīnō anguēnē,” ante Itota apænecantapa.

Wængonguī beyæ cædinque mǎincoo
beyæ cæquī
(*Odoca 16.13*)

²⁴Ante apænedinque Itota ayæ odōmonte apænecantapa. “Mēnaa awēnēna bayōnate waocā iñōmō mēnaa awēnēna nāna ānō ante ædō cæte ěñēnte cæquīngā. Īñæmpa adocanque ingante pīīninque tōmengā wacā ingante waadebaingampa. Wæætē iingā mīñæ tee empo godinque tōmengā māningā ingante edæ wīwa adinque ěmō cæte gobaingampa. Mīnitō adobaī Wængonguī beyæ ante nē cæmīni inte ædō cæte mǎincoo beyæ ante cæte quēwenguimīnīi,” ante Itota angacāimpa.

Mæmpo Wængonguī mōnō imonte
aacampa, ante
(*Odoca 12.22-31*)

²⁵Āninque, Itota ayæ godongāmæ odōmonte apænedinque, “Mānōmaī

beyæ botō mīnitō imīnite iīmaī āmopa, angantapa. Mīnitō inguipogaque mīni quēwenguimāmo ante wædāmaī iedāni. Cænguī bequī ante ayæ weocoo ante wædāmaī iedāni. Cænguī cænte beyænque mōnō dicæ quēwēmōngaa. Weocooque mōnō mongānō beyænque dicæ quēwēmōngaa. Mōnō quēwēmāmo iñōmō godōmenque impa. ²⁶Ayamōidi awænæca nē cæwodāni inānite amīnitawo. Tōmēnāni dicæ tōmēmō mīnte pæ ate tā pete daga wente mānāniyaa. Incæte mōnō Mæmpo öönädē quēwēnōngā inte wæætē tōmēnāni inānite eyepæ godongā cænāni aedāni. Mīnitō guiquēnē ayamōidi ināmaī iñōmīnite Wængonguī mīnitō imīnite godōmenque waa adinque eyepæ pōnōngā cænte apa wæwēmīni. ²⁷Edæ Wængonguī nānō anganca quēwenguēnēmīni inte mīnitō, Wantæ iño incæ godōmenque quēwēmote, ante wæwēmīni incæte edæ ædō cæte nāmā cædinque godōmenque wantæpiyæ quēwenguimīnīi.”

²⁸Āninque Itota godōmenque odōmonte apænecantapa. “Īninque mīnitō, Weocoo quincōdō wēñaquīi, ante pōnente quīnante wæwēmīnīi. Īñæmpa ongaicoo ömædē pæ iñōmō weocoo ante daque daque dadāmaī inte wodonte tīnāmaī tōmenque pæ aedāni. ²⁹Incæte Awēnē Tadōmōō wodi waēmoncoo pōni ěñagāingā incæ wīi ongai baī ěñagacāimpa. Ongai iñōmō godōmenque waēmō pōni ěnodānīpa. ³⁰Gaguimæ iñōmō iīmō ate edæ gongapamō guītodonte tanguinque pæ incæte ñōwoōnæ Wængonguī pōnōngā waēmō wēñate ěnopa. Īninque, Waēmō ěnodō nē pōnōngā inte Wængonguī mōnō imonte godōmenque eyepæ pōni pōnōngā ænte wēñacæimpa, ante pōnēmīniyaa. ³¹Īninque mīnitō, ‘Quimōnō impa cænguimōō,’ ante, ‘Quimænō impa bequimōō,’ ante ayæ, ‘Quincōdō impa wēñaquimōō,’ ante pōnēninque guīñēnte wæwēnāmaī iedāni. ³²Mānīnō ante wadāni nē ěñēnāmaī ināni

náni cabo náni cabo wædāni incæte mīnitō guiquēnē, Mōnō æinente wædō ante mōnō Mæmpo iñōmō edæ do ēñengampa, ante pōnēninque edæ guiñente wædāmaī incæmīnīmpa. ³³Wæætē edæ, Wængonguī Awēnē Odeye nempo quēwencæboīmpa, ante nanguī cædinque mīnitō, Tōmēngā nō cæte nānō waa quēwēnō bai adobai nō cæte waa quēwencæboīmpa, ante adobai nanguī cædāni. Mānōmaī quēwencæte ante tāno wæmīni adinque Mæmpo Wængonguī mānīnō ante do edæ eyepæ pōnī pōnongā æñōmīni mānīncooque mīni wædō ante adobai eyepæ pōnongā æncæmīnīmpa. ³⁴Mānōmaī ī īnīnque, īīmō ate æbānō cæquīī, ante guiñente wædāmaī iedāni. Edæ īīmō ate mānīnō ante pōnēninque eyepæ pōnente inguīmpa. Īnīnque mīnitō, Nōwoōnæque æbānō cæquīī, ante guiñente pōnēninque māninganca pōnente quēwēedāni,” ante Itota odōmonte apænegacāīmpa.

Wadāni inānite apænte ānāmaī iedāni, ante

(Odoca 6.37-38,41-42)

7 ¹Mānōmaīnō ante odōmonte apænedīnque Itota godōmenque apænegacāīmpa. “Mīnitō wacā ingante, Wēnæ wēnæ īmīpa, ante apænte ānāmaī iedāni. Edæ mīni apænte wæquinque mīnitō wadāni inānite apænte āmīnīpa. ²Mīnitō wadāni inānite tee mante godōmīni nāni ænganca wæætē adoganca pōnōnāni æncæmīnīmpa. Ayæ mīni apænte anganca adoganca apænte ānāni wæcæmīnīmpa. ³Bitō tōniñacā wædænque wēnæ wēnæ cæcā īñongante bitō guiquēnē nanguī bitō wēnæ wēnæ cædinō ante pōnēnāmaī inte quīnante tōmēngā ingante pīinte ānewēmīi. Tōmēngā edæ awīnca guiyā māē owo ēmongā bai entawente wæyongante bitō wæætē awæmpa wææ ēmongā bai wææ entawēmi inte ædō cæte ate bai tōmēngā ingante apænte āmīi. ⁴Edæ tōmēmī awīnca awæmpa wææ ēmonte bai bitō wēnæ wēnæ adīmō ēmōmi inte

bitō tōniñacā ingante, ‘Biwī, bitō awīnca guiyangā māē owo bai ate æ wīmōmoe,’ ante edæ abīpa diyæ æ wīmonguīmīi. ⁵Īñæmpa wadō tedete wadō cædōmi inte bitō edæ tōmēmī awīnca awæ wææ ongōmpa tāno wīdo cæte ate edonque adīnque bitō tōniñacā awīnca guiyā māē owodō æmoncæbiīmpa.”

⁶Ānīnque Itota godōmenque apænedīnque, “Gūntaidī inānite, Tōmēnāni cænguī, ante tæiyæ wæmō cænguī godōnānitawoo. Edæ godōnāmaī ināni bai mīnitō adobai Wængonguī nānō tæiyæ wæmō apænedō ante nē Baa ānāni inānite apænedāmaī iedāni. Ayæ odæ wængānāidi weca wadāni wamoncoo waa pōnī ēmoncoo wææntodōnāmaī ināni bai mīnitō adobai Wængonguī beyæ waa pōnī nāni apænegāinō ante nē ēñente cædāmaī ināni inānite apænedāmaī iedāni. Edæ odæ wængānā pīnā gāwa baō wānā nāente bai cædinque tōmēnāni ēñēnāmaī inte cædinque dadi ēmænte tōmēmīni baō wangō pocænte bai pīīmāinānīpa, ante mīnitō apænedāmaī nīne cædāni,” ante Itota apænegacāīmpa.

Pōnōmi æmoe, ante mōnō angæīmpa, ante

(Odoca 11.9-13, 6.31)

⁷Ayæ apænedīnque Itota, “Pōnōmi æmoe, ante nē angā bai cædinque mīnitō mīni ænguīnō ante Wængonguī ingante apæneedāni. Æyōmōnō īī, ante nē dīqui dīqui mīngā bai cædinque mīnitō, Æbānō īī, ante ædæmō ēñencæte ante Wængonguī ingante wede pōnente apæneedāni. Odemō mōnitō beyæ wī ænecæīmpa, ante aa pecā bai cædinque mīnitō, Æbānō cæquīmoo, ante ēñencæte ante Wængonguī ingante nanguī apæneedāni. ⁸Edæ, Pōnōmi æmoe, ante nē ānāni īñōmō edæ do ænānīpa. Nē dīqui dīqui mīnāni adobai do adānīpa. Ayæ odemō ponte nē aa pedāni tōmēnāni nāni guīquinque edæ do wī ænete bai bacæīmpa.”

⁹Ayæ, “Bitō waobi inōmi inte ēñēmī. Bitō wēñængā cænguī ante pāō angā

ēñēninque bitō dicæ dicaque pædæ godōmiyaa. ¹⁰Gæyæ angä ñinque bitō täntæ incæ dicæ pædæ godōmiyaa.

¹¹Mini waocabo nē wiwa cædōmini incæ, Quinō waa ñ, ante ēñēninque mīnitō wēñænāni ñnānite waēmoncooque godōmīni æñānipa. Ñinque mōnō Mæmpo öönædē nē quēwengä ññōmō nē äñāni ñnānite waēmoncooque ante godōmenque pōnongampa,” ante Itota odōmonte apænecantapa.

¹²Ayæ, “Mīnitō, Waodāni botō ñmote waa cædāni æñinque waa tobaïmopa, ante wæmīnitawo. Ñinque mīni ante wædō bai ante mīnitō tōmēnāni ñnānite adobai waa cædāni. Māñinonque ante wææ ancæte ante dodāni, ñmaï cædāni, ante wææ angadānimpa. Ayæ Wængonguï beyæ nē apænēdāni adodō ante ancæte ante yewæmongadānimpa. Ñinque botō äñō bai cædinqe mīnitō tōmēnāni nāni angäñō bai do edæ cæbaïmīnipa,” ante Itota odōmoncæte ante apænecantapa.

Odemō guiyänemō ante
(*Odoca 13.24*)

¹³Itota godōmenque odōmoncæte ante ñmaï apænecantapa. “Mīnitō guiyänemō guiidinqe quēwenguñō taadonque pōedāni. Wænguñō godō guiquinēmō guiquēñē yabæ ññō ñænænemō ongō adinqe tæiyænāni önonque pō guiite edæ tōmēnāni nāni wænguinque ñænænonque godānipa. ¹⁴Wæætē wædænque ññāni guiquēñē diqui minte guiyänemō adinqe quēwenguñō guiyänō guiite pōñānipa,” ante Itota apænecantapa.

Awæ æbänō ñwæ, ante tōmenca bete
ēñengæïmpa, ante
(*Odoca 6.43-44*)

¹⁵Itota ayæ godōmenque odōmonte apænecantapa. “Pancadāniya, Wængonguï beyæ nē apænemōni ñmōnipa, ante nē babæ apænēdāni ññōñānite mīnitō gomō ate tōmēnāni ñnānite ēñēñāmaï ñedāni. Tōmēnāni ññōmō edæ mēñēidi bai ññāni incæ

obega æmontai bai wēñate bai babæ cædānipa. Obega ee quēwēñāni bai ee cæmōni ñmōnipa, ante edæ babæ ante pōñāni tamēñedāni. ¹⁶Edæ tōmenca adinqe mīnitō, Awæ æbänō ñwæ, ante tā pete bete do ēñēmīni bai, ññāni ædāñidō ññāni, ante ēñencæte ante tōmēñāni nāni cædīñō adinqe edæ do ēñencæmīnimpa.”

“Yowemō æncæte ante waodāni dicæ daa mongæwāa tā pete æñāniyaa. ñgowæñeca æncæte ante waodāni dicæ wæñtowāa edæ tā pete æñāniyaa. ¹⁷Waiwæ tōmāwæ wainca incapa. Baawæ wæætē baaca incapa. ¹⁸Waincawæ incæ ædō cæte baaca incaquïi. Wæætē wiwa ñwæ incæ ædō cæte wainca incaquïi. ¹⁹Awæ quiwæmenque wainca incadāmaï ñ ñinque māñiwæ tōmēwæ mä yete gongapamō guitodōñāni gonguinque ñongæmpa. Tōmēñāni adobai nāni gonte wæquinque babæ cædānipa. ²⁰Ñinque, Awæ æbänō ñwæ, ante tōmenca adinqe do ēñēñāni bai waocä ññō cædō ante adinqe, Tōmēngä æbänō ñngä, ante edæ do ēñencæmīnimpa,” ante Itota apænecantapa.

Wii tōmāñāni öönædē guiquināni,
ante
(*Odoca 13.25-27*)

²¹Ayæ godōmenque odōmonte apænēdinqe Itota ñmaï apænecantapa. “Botō ñmote, ‘Awēñē, bitō botō Awēñē ñmipa,’ ante nē tēdēdāni nāni tēdēdō beyænque ædō cæte öönædē Awēñē Odeye ömæ guiquināni. Wæætē mōñō Mæmpo öönædē quēwengä ññō äñō bai nē cædīngä ññōmō tōmenganque guicæcäimpa. ²²Ñinque bayonte pancadāniya botō ñmote, ‘Awēñē, Awēñē,’ äñinque, ‘Bitō beyæ apænecamōñi ae, ancædānimpa. Ayæ, Bitō ëmōwo apænēdinqe wēñæ inte wido cægamōñi ae. Bitō ëmōwo apænēdinqe mōñitō, Ate pōñencædānimpa, ante bamōñengæ cædinqe nangui waa cægamōñi ae,’ ancædānimpa. ²³Èñēninque botō wæætē, ññāmpa botō mīnitō ññānite cōwē

adāmaī inte tæcæ abopa. Nē ēñēnāmaī cædīmīni inte botō weca ongōnāmaī gobāewedāni, ancaēboimpa,” ante Itota apænecāimpa.

Nē mænōna īnate ante

(Māadoco 1.22; Odoca 6.47-49)

²⁴Ayæ wæætē odōmōnīnque Itota īīmaī apænecantapa. “Īnīnque edæ botō apænebo ēñēnīnque nē ēñente cædāni īñōmō tōmēnāni waocā nē ēñengā inte nānō nō ēñente cæī bai cædānīpa. Nē ēñengā īñōmō tæēmoncaā mænongampa. ²⁵Tæēmoncaā mænongā ate cōönæ nangui cæ ate æpæ eyede ānīnque pō tapæmpa. Ayæ woboyæ nangui pæmænte pō incæte oncō tæēmoncaā mænonte ongō īnīnque ædō cæte cabænte bobænte guīquīī. Nē ēñente cædāni īñōmō mānīñōmō mænongā bai inte todānīpa. ²⁶Wæætē botō apænebo ēñēnīnque nē ēñēnāmaī cædāni guīquēnē tōmēnāni īñōmō waocā ocaī ōmæcacā nānō ēñēnāmaī cæī bai cædānīpa. Nē ōmæcacā īñōmō ēmōnaiya aquīī īñōmō mænongampa. ²⁷Aquīī īñōmō mænongā ate cōönæ nangui cæ ate æpæ eyede ante tapæmpa. Ayæ woboyæ nangui pæmænte pō adīnque mānīncō ōñonte ætæwo goquīnque edæ do acapowate bogocæ tæ go wææmpa. Nē ēñēnāmaī cædāni īñōmō mānīñōmō mænongā bai inte wædānīpa,” ante Itota odōmonte apænecāimpa.

²⁸Māninganca ante īīnque apænecā ēñēnīnque tōmānāni, Quīnō bai angāā, ante guīñente wædīnque, ²⁹Wīī mōnō īmonte nē odōmōnāni nāni odōmōnō bai tōmengā īñōmō nē angā inte bai edæ godōmenque nōingā ante odōmongā ēñēmōmpa, ante tedegadānīmpa.

Nē baadīngā īngante Itota wadæ caacampa

(Māadoco 1.40-45; Odoca 5.12-16)

8 ¹Mānīī ānanquīdī ongōnīnque īīnque apænete wæængā adīnque tæiyænāni tōmengā mīñæ wæængadānīmpa. ²Tōmengā mīñæ tee empote wææ goyōnāni wacā baate

ēñawengā īnongā inte eyepæ pō bee tēnīnque Itota ōnōwa gāānē ædæ wææñīnque apænecantapa.

—Awēnē, Bitō Ao āmi inte wadæ caabi īnīnque botō waintai baabaīmōpa.

³Āñongante Itota pædæ wææmpo gampo caadīnque,

—Ao āmōpa. Bitō waintai baacæbiīmpa.

Angā īnīnque nōmæīntai nānō ēñadīntai dæ baadīnque tōmengā waintai edæ do baacantapa. ⁴Itota edæ tōmengā īngante,

—Botō æbānō cæbo, ante wadāni īnānīte māo apænedāmaī īmāwe. Wæætē, Nāwangā īmpa, ante acædānīmpa, ante cædīnque bitō, Wængonguī quī, ante nē godongā weca tōingā godīnque waintai bitō baadīntai odōmōmī acæcāīmpa. Ayæ Mōītee wodī wææ ante nānō angāīncō bai ænte pōnīnque bitō waintai bitō baadī beyæ ante edæ, Wængonguī quī, ānīnque nē godongā īngante pædæ godōmī æncæcāīmpa, ante Itota angācāīmpa.

Capitāo īngante nē cæcā īngante Itota cæcā waa bacampa

(Odoca 7.1-10)

⁵Mānīī pōnīnque Capēnaōmō pō guīyongā odōmāno tontadoidī awēnē capitāo incæ, Itota pōnō cæcæcāīmpa, ante apænecæte ante pongantapa.

⁶Pōnīnque tōmengā,

—Awēnē, botīmote nē cæcā īñōmō cōmāīngā badīnque nangui pōnī nantate oncōnē ōñongampa cæbīī.

⁷Ante āñongante Itota,

—Gote cæbo waa bacā ae.

⁸Angā ēñēnīnque,

—Awēnē ēñēmi. Botō wæmō īmōpa diyæ bitō botō oncōnē pō guīquīmīī. Edæ bitō adoyōmō ongōnīnque āmi īnīnque botō īmote nē cæcā waa bacæcāīmpa. ⁹Bitō īñōmō Awēnē Wængonguī īngante nē ēñente cædōmī īmī bai botō adobāī wacā awēnē īngante nē ēñente cæbo īmōpa. Īnīnque botō awēnē ēabo inte botō awēnē beyænque āmo ēñēnīnque tontadoidī wæætē guīñente wædīnque botō ānō ante

ēñente cædånipa. Īninqe adocanque ingante botō, Goe, āmo ēñēninqe eðæ do gocampa. Wacā ingante, Pōe, āmo ēñente pongampa. Ayæ botō ĩmote nē cæcā ingante, Cæe, āmo ēñēninqe eðæ do cæcampa.

¹⁰ Ante tontado capitāo nanguī ēñengā inte apænecā ēñente wædinque Itota wæætē tōmengā miñæ tee empo pōnāni inånite apænedinque,

—Minitō ĩminite nāwangā āmopa. Mōnō idægocabo ĩñōmonte māningā wede pōnengā ingā bai adocanque incæ eðæ dæ angā awædō, angantapa. ¹¹ Incæte ĩmaĩnō ante apænebo ēñēdāni. Mōnō wæmæidi Abadāo wodi Itæca wodi Aacobo wodi oōnædē Awēnē Odeye ææmæ ponte waa beyōnāni eðæ nænque tamōnō gāmænō quēwēnāni tōnō nænque guidō gāmænō quēwēnāni ĩñōmō idægoidi ĩnāmaĩ ināni incæ tæiyænāni adoyōmō pōninqe mōnō wæmæidi tōnō godongāmæ becædānimpa. ¹² Wæætē Wængonguī Awēnē Odeye omæ nē guiquēnēnāni guiquēnē tōmēnāni wēmō ĩñōmō, nāni guingo imonte Yæ yæ wæyōmō māniñōmō guitodonte wæquĩnānidō angūnē.

¹³ Āninqe Itota wæætē tontado capitāo ingante,

—Nōwo wadæ goe. Bitō pōnēnō bai do bacæimpa.

Ante āñongā adoyedē Itota nānō āniñedē incæ awēnē ingā nē cæcā do waa bagacāimpa.

Pegodo nānōogængā badā ingante

Itota cæcā waa bacā

(Māadoco 1.29-31; Odoca 4.38-39)

¹⁴ Ayæ Itota māniñōmō pōninqe Pegodo oncōnē pō guite ayongā Pegodo nānōogængā wānā daicawo gawænte mōimoga oñongā acantapa. ¹⁵ Adinqe tōmengā onompo pædæ wææmpote bæi ongongā ate onquiyængā wæætē gançæ badinque ængæ gantidinque Itota beyæ pōnō cæcantapa.

Nantate wæwēnāni inånite Itota cæcā waa badānipa

(Māadoco 1.32-34; Odoca 4.40-41)

¹⁶ Māniōnæ gawadecæ ba ĩninqe wēnæ tōnō quēwēnāni tæiyænāni

inånite ænte pōnāni adinqe adodeque āninqe Itota wēnæ inte wido cæcantapa. Ayæ quiēmē quiēmē nantate wæwēnāni inånite, Waa baedāni, angā waa badānitapa. ¹⁷ Itota mānōmaĩ cæcā ĩninqe Wængonguī beyæ nē apænecā Itaiya wodi do ĩmaĩ ante nānō angaiñō bai ĩnque batimpa. “Mōnō nantate wæwēmāmo o æninqe mōnō daicawoidi teēmente gote māo wido cæte bai cædinque tōmengā teēmente wængā beyænque quēwēmō ĩmoppa,” ante Itaiya nānō angaiñō bai Itota cægacāimpa.

Itota miñæ nē goinēna

(Odoca 9.57-62)

¹⁸ Itota ĩñōmō, Tæiyænāni godāmæ gongænāni awædō, ante pōnēninqe tōmengā miñæ nē godāni inånite, Gāwapæ æmæ wedeca mantamini taoboedāni.

¹⁹ Āninqe ayæ ongōñongante wacā tōmēnāni nāni wææ yewæmongaiñō ante nē adingā inte nē odōmongā ĩnogā inte Itota weca pōninqe,

—Awēnē nē Odōmōmi ēñēmi. Bitō ædōmē goyōmite botō bitō miñæ pō gocæboimpa.

²⁰ Angā ēñēninqe Itota wæætē eðæ,

—Babæ guintaidi ĩñōmō ontatodē monguī ēadāni inånipa. Ayamōidi ongonta ēadāni inånipa. Botō Waobo ēñagaimo guiquēnē monguī omaabo ĩmo apa ponçæ āmii, ante Itota wææ apænegacāimpa.

²¹ Ayæ wacā tōmengā ēmiñængā incæ tōmengā ingante,

—Awēnē ēñēmi. Botō tāno gote botō wæmpo wængā ate daga wente ate pōmoe.

²² Āñongante Itota wæætē,

—Īñæmpa nē wæwocadāni incæ tōmēnāni guidēnāni wænāni ate ee abi daga wencædānimpa. Bitō wæætē botō miñæ ee pōe, angacāimpa.

Itota angā ēñente woboyæ æpæ næ gongæmpa

(Māadoco 4.35-41; Odoca 8.22-25)

²³ Māniĩ tao gocæte ante wipodē guiiyongā tōmengā miñæ nē godāni

godongámæ guiddinque tōmengä tōnō tao godānitapa. ²⁴Tao wogaa goyōnāni woboyæ iñontobæ nangui pōni pæmæninique æpæ mængonta mængonta pōninque gao gao goyonte wipo ñānæ ñānæ æi guidentapa. Itota iñōmō mö ñongantapa. ²⁵Mō ñongä adinque tōmengä tōnō godāni iñōmō tōmengä weca gote, Ōmæmoncæcäimpa, ante tao cædinque,

—Awēnē, bete wæncæ cæmompæ cæbii.

²⁶Ante añōnāni,

—Mīni pōnēegade, quimæ guīñewēmīni.

Äninqe tōmengä ængæ gantidinqe, Woboyæ pæmænāmaï imæwe. Gäwapæ incæ cædāmaï næ gongæmäwe, angä eñente woboyæ pæmænāmaï iñō gäwapæ incæ næ gongæninque ñāncæ ñāncæ gongæmænimpa. ²⁷Äñongä tōmēnāni ancai guīñēninque nāmāneque tededinque,

—Æcāmē inte angä eñente woboyæ incæ æpæ incæ gongæmpa, ante guīñente wægadänimpa.

Guedatabæ iñōmō wēnæ inte nē enempoda

(*Máadoco 5.1-20; Odoca 8.26-39*)

²⁸Mänīī æmæmäa tao ti wæante Guedatabæ pōñongä wēnæ inte quēwēna iñōmō wao wodido quēwente pōninque Itota ingante māmō bee tēnatapa. Tōmēna iñōmō, Waodāni taadō godāmaï incædänimpa, ante wææ cæcæte ante nē piinte cædōna inte edæ, ²⁹pō bee tēninque ogæ tededatapa.

—Bitō Wængonguī Wēmi inōmi incæ quimæ mönatō weca pōwēē. Iinque bayedē möna pante wæquēnēnō ante pōnēninque bitō ñōwo do pancæte ante pōmitawo, ante wædatapa.

³⁰Ante añōnate odæ wængänāidi nanguī ināni a ongonte cænāni adinque,

³¹wēnæidi guiquēnē Itota ingante äninque, —Bitō cōwē wido cæcæte ante pōnēmi ininque edæ odæ wængänāidi baōnē ämi gobaimōnipa.

³²Ante ancaa tedete äna eñēninque Itota,

—Gobæwedāni, angä.

Eñēninque tōmēnāni tao godinque odæ wængänāidi baōnē guiyōnāni odæncato wæætē ontadāa wæænōmēmō iñōmō gäwapæno pogodo wæi guiite becadote capo wængadänimpa.

³³Becadote wænāni adinque odæ wængänāidi nē aadināni guiquēnē pogodo wodii winonte tōmēnāni quēwēñōmō mäo, Itota mänōmaï cæcä wæmōnipa, ante tededänitapa. Ayæ, Wēnæidi tōnō nē quēwēnāna inate Itota mänōmaï cæcampa, ante wæmōnipa, ante apænedāni. ³⁴Eñēninque tōmānāni Itota ingante bee tencæte ante tōmēnāni nāni quēwēñōmō tate pōnānitapa. Tōmengä ingante adinque, Mōnitō ömæ iñōmō quēwēnāmaï gobæwe, ante nanguī angadänimpa.

Nē cōmäingä ingante Itota angä dao dao gocampa

(*Máadoco 2.1-12; Odoca 5.17-26*)

9 ¹Mänīnō ante änāni eñēninque Itota wadæ godinque wipodē go guiddinque imæmäa tate tōmengä quēwēñōmō pongacäimpa. ²Pongä adinque wadāni nē cōmäingä möimpataa öñöñongante edæ æmatæ æmatæ bæi ongōninque tōmengä ingante næænte pōnānitapa. Næænte pōnāni adinque, Nē næænte pōnināni tōnō nē cōmäingä wede pōnente pōnānipa, ante adinque Itota iñōmō nē cōmäingä ingante,

—Botō wēmi eñēmi. Wēnæ wēnæ bitō cædimāmo ante ñōwo ñimpo cætimpa.

³Ante apæncä eñēninque edæ nē wææ odömōnāni guiquēnē pancadāniya nāmāneque pōnente tededinque, “Iingä iñōmō Wængonguī ingampa diyæ mänōmaï cæquingäa. Edæ babæ ancædō.” ⁴Ante pōnēñōnāni Itota tōmēnāni nāni pōnēwēnō ante öñōwēninque do eñēninque edæ,

—Minitō mimōno quimæ wiwa ante pōnēwēmīni. ⁵“Nē cōmäingä nanō wēnæ wēnæ cædimāmo ante do ñimpo cætimpa,” ante botō Wængonguī bai ämo eñēninque mīnitō guiquēnē, Wængonguī ingampa diyæ mänōmaï

cæquingää, ante pönëminipa. Ayæ wæætë, “Ængæ gantidinke dao dao gocæcäimpa,” ante botö Wængongui bai cæbo adinque minitö edæ, Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquingää, ante adobaï pönëmini ïmaïminipa, ante awædö. Ìnæmpa mänömaïno ante pönëmini ininque minitö edæ æbänö cæquënëmo ïmo äminii. ⁶Incæte waodäni nani wënæ wënæ cædimämo ante botö Waobo ënagäimo inte inguipoga quëwëninque nê ämo inte ñimpo cæbo quëwënanipa, ante minitö edæ ëncæcäminipa, ante botö ïmaï cæbopa.

Äninque edæ nê cömäingä ingante edæ,

—Ængæ gantidinke bitö möimpata topo cædinque ænte tömëmi oncönë nêæante goe.

⁷Angä ëñëninque cömäingä ïningä incæ edæ ængæ gantidinke tömengä oncönë wadæ gocantapa. ⁸Dao dao gocä ate wædinque godongämæ ongönäni ïñömö, Æbänö cæcäi, ante ëñënamäi inte guïñente wædinque, Wængongui pönö cæcä beyænque waocä ñöwo nê angä badinque mänömaï cæcä amönipa, ante pönëninque, Wængongui bitö ñäö bai ëmömi inte tæï piñænte cæbi amönipa, ante watapæ apænëgadänimpa.

Mäateo ingante Itota angä tee empote gocampa

(Mäadoco 2.13-17; Odoca 5.27-32)

⁹Itota edæ mäninö godömenque gocæ cæte ayongä adocanque Mäateo ïñömö, Odömäno awënë qui bacæimpa, ante godonte æinta nani æincönë ongonte cæcä adinque Itota guimö adinque Mäateo ingante angantapa.

—Botö miñæ pöe, angä.

Ëñëninque Mäateo edæ do ængæ gantidinke Itota miñæ tee empote wadæ gocantapa.

¹⁰Ayæ ate Itota tömengä miñæ nê godäni tönö Mäateo oncönë go guite cængöñönäni odömäno awënë beyæ nê æwënanäni tönö nê ëñënamäi cædäni tönö nanguï ïnani ponte godongämæ

cænänitapa. ¹¹Adinque Paditeoidi guiquënë tömengä miñæ nê godäni inänite äninque,

—Minitö Awënë nê Odömongä ïñömö odömäno awënë beyæ nê æwënanäni tönö nê ëñënamäi cædäni tönö quimæ godongämæ cæwengää.

¹²Änani ëñëninque Itota,

—Nê waa ingä guiquënë, Cæbi waa baboe, änämaï ingampa. Nê wënæ wënæ inte wæcä guiquënë dotodo ingante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. ¹³Pancadäniya, Nämä incæ nö entawëmo ïmopa, ante nê änäni inänite adinque botö nê dotodo bai adobaï inömo inte tömënanäni inänite aa pedämaï incæboimpa. Wadäni guiquënë, Nämä wënæ wënæ cæbo ïmopa, ante nê änäni guiquënë, Wængongui gämænö poncædänimpa, ante botö tömënanäni inänite aa pecæ pönömoimpa. “Baö, Wængongui qui baquimpa, ante nê iya tänäni inänite wiï ainëwædö, wæætë godö waadete waa cædäni inänite ainëmo ïmopa,” ante Wængongui angä apa quëwënanäni. Nöwo edæ godinque Wængongui nänö änö æbänö ante angä ëñente pömæwedäni, ante Itota apænëgacäimpa.

Ee ate cænämaï ingäimpa, ante nê änäni

(Mäadoco 2.18-22; Odoca 5.33-39)

¹⁴Mäniñedë Wäö miñæ nê godäni pöninque Itota ingante äninque,

—Paditeoidi tönö Wäö miñæ möni gocabo tönö möntonque Wængongui beyæ ante ee ate wiï cæmönipa. Bitö miñæ nê godäni guiquënë quinante Wængongui beyæ ante cædämaï inte edæ do cænänii.

¹⁵Änani ëñëninque Itota wæætë,

—Onguïñängä nê monguingä nänö wente ænte nê pönäni bai ïnönäni inte botö miñæ nê godäni ïñömö ædö cæte wæwente bai cænämaï inguïnänii. Wæætë ayæ ate guiquënë, Monguingä, nani nê änonäga bai ïñömote wadäni ponte botö ïmote ö ænte gocædänimpa. Mänömaï cædäni ate botö miñæ nê

godáni iñómō māniñedē ate wæætē cænāmaī inte wæcædānimpā, ante apænedinque Itota godōmenque iīmaī ante apænegacāimpā.

¹⁶“Waoçā dicæ miincoo æninque pedæncōoga pōnō tadōmonguingāa. Mānōmaī cæcā iinque edæ miincoo incæ dobæ gāni tamonte guipite ate godōmenque wānā tente baquēnē. Minitō, Awente baī cænāmaī inte waa quēwengæimpā, ante mīni ānewēnō guiquēnē pedæncōo baī inte ēwenguincoo baī ēnepa. Codito nempo watapæ quēwengæimpā, ante botō apænedō guiquēnē miincoo baī inte quēwenguīne ēnepa. Iinque ēwenguīne tōnō quēwenguīne edæ ædō cæte adoyōmō ēñente cæquīī. ¹⁷Ayæ adobaī yowepæ biñōmæ nāni āmæ mīimæ æninque waodāni ædō cæte picæ æmontaicadedē godō pe ñiñænguīnāni. Edæ picæ æmontaicadedē pe ñiñænāni iinque yedæ æninque ætæwo goquīnō anguēnē. Wæætē edæ æmontai miincadedē pe ñiñænte ate yedæ æninque tæi æbænāmaī ee ongōñō edæ mīimæ tōnō æmontaicade adobaī ee ongongæimpā, apa quēwēmīniī,” ante Itota apænegacāimpā.

**Gaido wēñængā beyæ
cæcæ goyongante**

*onquiyængā Itota weocoo gampocampa
(Māadoco 5.21-43; Odoca 8.40-56)*

¹⁸Tōmēnāni inānite tæcæ apæneyongā wacā tōmēnāni odōmōincō awēnē inongā inte Itota weca ponte ædæ wææninque apænegantapa.

—Botō wēñængā baquēcā iñōmō edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitō ponte tōmengā ingante gampobi ate quēwencæcāimpā.

¹⁹Angā ēñēninque Itota iñōmō ængæ gantidinque tōmengā tōnō goyōna tōmengā mīñæ nē godāni godongāmæ godānitapa. ²⁰Idōmæ goyōnāni edæ wacā onquiyængā wantæpiyæ dote wadepo cōwē wepæ wantæ bidāmaī wææ wæwēningā iñōmō ñōwo Itota

ōnōñabæ inō pōninque tōmengā weocoo yæwedecooque gampocantapa.

²¹“Tōmengā weocooque gampote waa bawēnēmote,” ante onquiyængā nāmā pōnēninque gampocantapa. ²²Gampocā ate Itota dadi ēmæmonte adinque,

—Onquiyæmi, wæwēnāmaī iē.

Bitō wede pōnēnō beyæ edæ wantæ bawēnēmīpa.

Ante āñongā do edæ wantæ bawēnengacāimpā.

²³Itota māñī godinque awēnē oncōnē go guīte ayongā nē oōña baī oōnāni tōnō nanguī ināni cægonte Yæ yæ wædāni inānite adinque, ²⁴tōmēnāni inānite,

—Gā goedāni, āninque, Iñæmpā iñōmō wēñængā wodi wīī æmæwo wængampa. Ōnonque edæ mō ñongampa.

Angā ēñēninque tōmēnāni, Angantedō amīni, ante tōmengā ingante badete todānitapa. ²⁵Ayæ māñīī angā taodāni adinque Itota pō guīidinque wēñængā baquēcā wodi ingante pædæ wææmpo bæi ongote tōō æmængā ate wēñængā ængæ ganticantapa. ²⁶Mānōmaī cæcā adinque nē adāni iñōmō gode ā gode ā cædāni ate māniñōmō quēwēnāni tōmānāni ēñengadānimpā.

**Babetamōna inate Itota
gampomongā waa adapa**

²⁷Itota wadæ gote godōmenque goyongā babetamōna tee empo ponte aa pedinque,

—Awēnē Dabii pæiimi inōmi inte mōnatō imōnate pōnō waadete waa cæbi æmōnae, ante ancaā aa pedatapa.

²⁸Aa peyōna tōmengā edæ oncōnē go guīicā adinque adoyōmō pō guīidatapa. Guīida adinque Itota tōmēna inate,

—Mīna ānō ante nō waa cæquīmo, ante pōnēmīna.

Āñongante,

—Ao. Awēnē, bitō ānō baī cæcæbiimpā, ante pōnēmōnāpa.

²⁹Apænedā ēñēninque Itota pædæ gopo gampomōninque,

—Nē pōnēmīna inīmīna inte mīna pōnenganca do waa bacēmīnāimpā.

³⁰ Ante añongä edæ tömöna awinca wi æmonte bai adatapa. Itota iñömö edæ,
—Botö cædinö ante apænedämai
inguënë quëwëmīnaa. Edæ pæ
wëneyömīna eñēnāmai incædānīmpa,
ante nanguī angantapa.

³¹ Iñinque wadæ godinque Itota
nānō āninō ante wīī eñente cædinque
tömēna, Itota mănōmai cæcā waa
bamontamōnapa, ante tömāmæ māo
apænedā eñengadānīmpa.

**Wēnæ inte wido cæyongä
babetadecä iñingä tedecampa**

³² Wadæ goyōna edæ wēnæ tönö cæcä
inte babetadecä iñongä ingante Itota
weca ænte pōnāni. ³³ Adinque wēnæ
ingante Itota wido cæyongä babetadecä
iñingä iñömö edæ do tedecä adinque
tömānāni ancai guīñēninque,
—Itota nānō cædö bai mönō
idægocabo adocanque incæ dicæ cæcä
atamongaa, ante wädānitapa.

³⁴ Paditeoidi guiquēnē,
—Wēnæidi awēnē tönö cædingä inte
tömengä wido cæcä apa ānewēnāni,
ante piingadānīmpa.

**Itota waodāni inānite
waadete waa acampa**

³⁵ Itota iñömö nanguī nāni
quëwēñömö ayæ wædænque nāni
quëwēñömö wayömö wayömö
godinque Wængonguī angä nāni eñente
yewæmongainta ate odömöincönē
go guii go guii cædinque odömongä
adānitapa. Ayæ, Mönö Awēnē Odeye
inguipoga oo ponguīnō anguēnē, ante
nānō waa pōnī āninō ante apæneccä
eñēnānitapa. Ayæ quiēmē daicawo
cæpāmo adinque quiēmē wæncæ cæte
wæwēnō adinque tömengä godö cæcä
waa badānitapa. ³⁶ Cæningancoo bai
waodāni incæ bacoo ināni iñōnāni nē
aadingä dæ angä bai inānīpa, ante
acantapa. Mānōmai ināni inte babæidi
wīñaate wædināni bai ængæ gantidāmai
ināni bai waodāni incæ wæwēñōnāni
Itota tömēnāni tönö godongāmæ
wæwente bai pōngantapa. ³⁷ Ayæ

tömengä miñæ nē godāni inānite
apænedinque,

Tömëmoncoo bacoo bai ināni
iñōnānite tā pete ināni bai nē gode
ānāni iñömö mēnāniya pōnī inānīpa
cæminii. ³⁸ Tömëmoncodē gæqui angä
Awēnē iñongante mīnitö tömengä
ingante apænedinque, Tömëmoncodē nē
gæquiināni da godömi gote gæte bai āñete
poncædānīmpa, ante Wængonguī ingante
apæneedāni, ante Itota apænegacāmpa.

**Itota angä ate dote ganca ināni nē
gode ānāni badānīpa**

(Mäadoco 3.13-19; Odoca 6.12-16)

10 ¹ Ayæ ate tömengä miñæ nē godāni
ōnompō tipæmpoga go mēnāniya
mānimpodāni iñōnānite Itota añecä
pōnāni ate tömengä, Botö pōnō cæbo
ate mīnitö nē āmīni badinque wēnæidi
nē wentamö ewocadāni inānite wido
cæcæminīmpa, angantapa. Ayæ, Quiēmē
daicawo gawēnāni incæ quiēmē beyæ
wæncæ cæte wæwēnāni incæ mīnitö eyepæ
inte godö cæminī ate nē wæwēnīnāni waa
bacædānīmpa, ante pōnō cægacāmpa.

² Itota nānō nē da godōnīnāni ōnompō
tipæmpoga go mēnāniya mānimpodāni
inānīpa, ante adinque, Dote, ante nāni
gocabo inānīpa, ante tededānīpa. Tömēnāni
īīmai ēmōnāni inānīpa. Tānoda Timōnō
Pegodo mönō ānongä tönö Æntade nāna
caya inapa. Ayæ Tebedeo wēna Tantiago
tönö Wäo nāna caya inapa. ³ Pedipe tönö
Batodömēē mēnaa inapa. Odömāno awēnē
beyæ nē æwēningä Mäateo tönö Tōmato
mēnaa inapa. Adepeo wengä Tantiago tönö
Tadeo inapa. ⁴ Wacä, Mönö ōmæ ingæiñpā,
ante nē nanguī cædingä incæ wacä Timōnō
ingampa. Ayæ Itota ingante odömōnte nē
godonguingä Codaa Icadiote mönō ānongä
ingacāmpa. Mānimpodāni Itota miñæ nāni,
Dote, ante gocabo inānīpa.

**Wængonguī Awēnē ingantedö
ante apæneedāni, ante Itota angä
godānīpa**

(Mäadoco 6.7-13; Odoca 9.1-6)

⁵ Iñinque Itota miñæ nāni, Dote,
ante gocabo iñōnānite tömengä,

“Minitö idægoidi inämaï inäni taadö godämaï inte edæ Tämadiaidi näni quëwëñömö go guiddämaï iedäni, ante da godongantapa. ⁶Edæ cæningäidi obegaidi gueogæ gote bai inönäni inte mönö idægocabo taadö oda cædinque tömënäni näni wë womonte wænguïnö godänipa, ante adinque minitö tömënäni weca gote cæedäni. ⁷Godinque minitö, Öönædë Awënë Odeye oo poncæcäimpa cæminii, ante mäo apænemini ëñencædänimpa. ⁸Ayæ quiëmë beyæ nantate wæwënäni adinque godö cæmini ate waa bacædänimpa. Do wænïnäni inänite godö cæmini ate ñäni ömæmoncædänimpa. Baate inäni inänite godö wadæ caamini waintai baacædänimpa. Wënæidi inte godö wido cæedäni. Botö önonque änämaï inte pönö cæbo ænimini inte minitö botö cæbo bai adobai cædinque wadäni inänite änämaï inte önonque godö cæmini æncædänimpa,” ante Itota angantapa.

⁹Ayæ, “Minitö gocæ cædinque, Godonte æinta, ante tigitamö incæ oodo incæ padata incæ edæ wente æincadedë da wente ænämaï iedäni. ¹⁰Edæ wadäni beyænque në cæcä iñömö tömengä eyepæ ænte quëwencæcäimpa cæminii. Mäincoo da wenguincade ænämaï inte goedäni, Weocoo mini ëñacooque ëñate awæncata mini ëwataque ëwate ongonto mini nææntoque næænte goedäni,” angantapa.

¹¹Ayæ apænedinque Itota tömengä miñæ në godäni inänite angantapa. “Nangui pönï näni quëwëñömö incæ wædænque inäni näni quëwëñömö incæ minitö mäniñömö go guiddinque waocä në nö cæcä ingante ante diqui minte adinque mäningä oncönë go guite owodinque wayömö mini go quëwenganca mäincönenque quëwëedäni. ¹²Mäincönë go guiddinque, Iñänäni, waa quëwëedäni, æedäni. ¹³Ayæ äninque, Minitö weca æbänö pö guite quëwenguimöni, äñömïni Ao änäni ate minitö tömënäni weca go guite gänë

pönëninque ee quëwëedäni. Wæætë nö cædämaï inäni adinque minitö edæ ee quëwënämaï edæ wadæ gomini wæcædänimpa. ¹⁴Edæ, Pöedäni, änämaï inäni adinque ayæ minitö apænemini ëñënämaï inäni ininque minitö wæætë tömënäni oncodo tao godinque, Minitö quëwëñömö näwate awædö, ante odömoncæte ante cædinque önöwa wadæ wadæ cæwate wadæ goedäni. ¹⁵Edæ näwangä ämopa. Botö apænte anguiönæ iñonte Todömä iñömö quëwengainäni tönö Gömoda iñömö quëwengainäni tönö nangui pante wæwëñönäni minitö iminite në Baa änäni guiquënë godömenque pante edæ wæwencædänimpa,” ante Itota tömënäni inänite da godongä godänitapa.

Togænte pancædänimpa, ante

¹⁶Ayæ äninque Itota, “Cöwä aedäni, angantapa. Minitö iñömö në cæningäidi bai iñöminite botö iñömö mëñe bai inäni weca da godömo godinque minitö tæntæ nämä wææ cæcæte ante nänö ëñente cæbai adobai ëñente cæedäni. Wæætë edæ equemö nänö ee cæbai minitö adobai pïinämaï inte ee cæte quëwëedäni. ¹⁷Ayæ edæ minitö iminite bæi ongöninque waodäni tömënäni në apænte änäni weca mäo pædæ godönäni æncædänimpa. Ayæ godömenque tömënäni odömöincönë mäo ænte godinque minitö iminite tæi tæi pancædänimpa cæminii. Iñinque minitö edæ, Æbänö cæquïnäni, ante do ëñëmïni inte edæ nämä wææ aedäni. ¹⁸Ayæ, Awënëidi tönö në ëñënämaï inäni adobai ëñencædänimpa, ante cædinque botö ämo ëñëninque minitö iminite mäo pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ayæ tömäma wawënëidi odeyeidi weca gönönäni gongæninque minitö botö beyæ apæneçæminimpa. ¹⁹Mäniñedë tömënäni näni ænte mäo gönöñedë, Quinö bai apænequimoo, ante guiñënete wædämaï iedäni. Mäniñedë edæ quinö bai apænequii, ante do ëñencæminimpa. ²⁰Iñæmpa wiï nämä pönëninque apænequimïni wæætë mönö Wæmpo Önöwoca incæ apæneçä ëñëninque

apänequimīni imīnīpa,” ante Itota apānegacāimpa.

²¹ Ayæ godömenque apānedinque Itota, “Māniñedē edæ nāna caya iñōnate adocanque nāemæ piīnīnque, Wænoncæ, ānīnque tōmengā tōniñacā ingante da godongā gocæcāimpa. Nāna wencaya iñōnate mæmpocā iñōmō nāemæ piīnīnque, Wænoncæ, ānīnque tōmengā wengā ingante da godongā gocæcāimpa. Ayæ wēñænāni incæ wæmpoda inate nāemæ piīnīnque māo apānedāni ēñēnīnque wadāni tōmēnāni wæmpoda inate māmō wænōnāni wæncædaimpa. ²² Ayæ, Coditoidi imīnipææ, ante tōmānāni botō emōwo beyænque mīnitō imīnite nangui piīncædānīmpa. Piīnāni wæwēmīni incæ æcānō iīmæca iīnque baganca wæntædāmaī inte botō emōwo beyæ piīnte badāmaī ingāā tōmengā ingante botō æmo beyænque quēwencæcāimpa. ²³ Māniñedē ate waodāni togænte pancæte ante mīni quēwēñōmō pōnāni ate wædinque mīnitō iñōmō wayōmō wadāni nāni quēwēñōmō wodii winōedāni, āmpa. Edæ nāwangā āmpa. Edæ mōnō Idægobæ wayōmō wayōmō wodii winōnīnque pancayōmonga goyōmīni botō Waobo ēñagaimo inte edæ do poncæboimpa,” ante Itota apānegacāimpa.

²⁴ Ayæ, “Nē odōmongā ingante piīnte cæyōnāni tōmengā miñæ nē gocā ingante edæ ædō cæte piīnte cædāmaī inguinānii. ²⁵ Awēnē nē odōmongā wæwente quēwēñongā tōmengā miñæ nē gocā guiquēnē ædō cæte wæwēnāmaī quēwenguingāā. Edæ nē cæcā tōmengā awēnē baī bacā iīnque idæwaa edæ imaimpa. Botō oncō ēacā baī nē Awēnē imo iñōmote wadāni, Wēnæ awēnē Beedeboobi imidō anguēnē, ante piīnāni incæ mīnitō botō tōnō mīni quēwencabo iñōmīnite wadāni godömenque wēnæ wēnæ ante piīncædānīmpa,” ante Itota apānecā ēñengadānīmpa.

Guīñēnāmaī iedāni, ante
(*Odoca 12.2-7*)

²⁶ Ayæ apānedinque, “Incæte tōmēnāni inānite guīñēnāmaī iedāni.

Iñæmpa, Adāmaī incædānīmpa, ante quiēmē wē womonte i incæ iīncayæ ate tōmāā wi ænete bayonte edonque pōni bacāimpa. Ayæ quiēmē awēmō cæteī incæ iīncayæ ate edonque pōni acædānīmpa. ²⁷ Botō wēmō iñōmō mīnitō imīnite apānebo ēñente ate mīnitō botō apānedō ante ñāō apāiyōmō apānecæmīnīmpa. Ayæ godō wæntæ botō ānīnō ēñente ate mīnitō æibæ oncōmanca æidinque ogæ tedete apānemīni ēñēncædānīmpa. ²⁸ Ayæ nē baonque wænōnāni inte onōwoca wænōnāmaī ināni inānite adinque mīnitō tōmēnāni inānite guīñēnāmaī iedāni. Wæætē edæ baō tōnō onōwoca tadōmengadænguipo nē omæe ewēnongā ingante guiquēnē mīnitō tōmengā ingante guīñente wæedāni.”

²⁹ Ānīnque, Itota godömenque apānecantapa. “Waocā ayamōidi onompo æmæmpoque mānīmpodāni beyæ tīguitamō adotamonque ante pædæ godongā amīnitawo. Incæte mīnitō Mæmpo ānāmaī iñonte ayamō adocanque incæ yæipodē wæænāmaī ingampa. ³⁰ Mōnō ocagui incæ æpoguīnō encamōō, ante Mæmpo Wængongui do ēñēnīnque mōnō imonte aacampa. ³¹ Edæ, Ayamōidi bacoo pōni iīnque ononque inānīpa, ante nē āningā inte mōnō Mæmpo iñōmō mīnitō imīnite wæætē waa acā apa guīñēwēmīni,” ante Itota apānegacāimpa.

Waadāni ēñēñōnāni mōnō Itota
ingante Ao angæimpa, ante
(*Odoca 12.8-9*)

³² Godömenque apānedinque Itota, “Æcānō waodāni ēñēñōnāni botō imote Ao ānīnque, Bitō botō Awēnē inōmi imīpa, ante āna tōmengā oōnædē æiyongante botō tōmengā ingante wæætē edæ Ao ānīnque, Bitō iñōmō botō miñæ nē gogaīmi inōmi imīpa, ante botō Mæmpo ēñēñongā ancæboimpa. ³³ Wæætē waodāni ēñēñōnāni botō imote nē Baa angaingā ingante guiquēnē botō Mæmpo oōnædē nē quēwengā ēñēñongā botō tōmengā ingante adobaī edæ Baa ancæboimpa,” ante Itota apānegacāimpa.

**Botö beyænque guëa piincädänimpa,
angampa**

(*Odoca 12.51-53, 14.26-27*)

³⁴Ayæ apænedinque Itota, “Inguipoga quëwënnäni piyænë cæte wæætedö wææte cädämaï inte quëwencädänimpa, ante cæcæte ante Itota ïmæca pongaingä ingampa, ante minitö pönëminitawo. Ìnæmpa yaëmë nææante bai põmo ïmopa. ³⁵Botö apænedö beyæ onguïñæna nana wæmpocaya incæ næëmæ piincädäimpa, ante põmo ïmopa. Onquiyæna adobai nana badancaya incæ næëmæ piincädäimpa. Nana wæntecaya incæ næëmæ waadedämaï inte piincädäimpa, ante põmopa. Mänömaï cæbo ïmopa, ante pönëminiyaa. ³⁶Ïninqe, botö äno beyæ nani owocabo incæ næëmæ waadedämaï piincädänimpa,” ante apænegacäimpa.

³⁷Ayæ apænedinque Itota ïmaï apænecantapa. “Edæ æcänö mæmpo tönö wäänä inate ædæmö waadedinque botö ïmote wææte pönömenque waadedä ïñömö tömengä ïñömö botö nê ëmiñængä ædö cæte baquingää. Adobai wëñængä ingante ædæmö waadedinque botö ïmote pönömenque nê waadecä ïñömö tömengä wææte botö nê ëmiñængä ædö cæte baquingää. ³⁸Ayæ æcänö botö miñæ pöinëna tömengä ïñömö edæ, Awæ botö wænguiwæ, ante nææante ponte bai cædinque, Wænönäni wæmo incæte Itota miñæ cöwë gocæboimpa, ante poncæcäimpa. Wææte æcänö mänömaï cädämaï ïna guiquëne tömengä ædö cæte botö nê ëmiñængä inguingää. ³⁹Æcänö namanque pönente, Ìmæcaque waa quëwenguiimo, ante änaa pömenä ïñömö quëwënnämaï incæcäimpa. Wææte edæ, Wæmo incæ wæwëmo incæ botö öönæde Awënë angä ëñente cöwë cæcæboimpa, ante æcänö äna guiquëne tömengä ïñömö edæ cöwë quëwencæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

**Në pönengä nänö waa cædinö beyæ
eyepæ æncæcäimpa**

(*Mäadoco 9.41*)

⁴⁰Ayæ apænedinque, “Minitö iminite Ao äninque waocä botö ïmote do edæ Ao äningä ingampa. Ayæ botö ïmote Ao

äninque botö ïmote nê da pönongaingä ingante do edæ Ao äningä ingampa. ⁴¹Wængongui beyæ nê apænecä ingante bitö, Wængongui beyæ nê apænëbi inte põe, ämi ïninqe Wængongui beyæ nê apænecä nänö paga ænganca bitö adopo æncæbiimpa. Ayæ nê nõ cæcä ingante, Bitö nê nõ cæbi inte põe, ämi ïninqe nê nõ cæcä nänö paga ænganca bitö adopo æncæbiimpa. ⁴²Nawangä ämopa. Bitö Itota miñæ nê gobi inte æpæ becæbiimpa, ante bitö guiyangä ingante pædæ godömi ængä ïninqe bitö godöni beyæ eyepæ æncæbiimpa,” ante apænedinque Itota tömënnäni inänite da godongä gogadänimpa.

**Wäo tömengä miñæ nê goda inate da
pönongä pönäpa**
(*Odoca 7.18-35*)

11 ¹Ayæ tömengä miñæ nani, Dote, ante gocabo inänite ïninqe apænedinque Itota wadæ godinque tömënnäni nani quëwëñömö odömoncæte ante ayæ, Ëñencädänimpa, ante apænecæte ante wayömö wayömö gocantapa.

²Mäniñedë edæ Wäo ïñömö tee mönete ongöñongante wadäni tömengä weca pöninque, Mönö Codito ïmaï cæcampa, ante tededäni ëñente wædinque Wäo wææte tömengä miñæ goda inate Itota weca da godongä godatapa. ³Ïninqe Wäo beyæ ancæte ante pöninque tömëna ïmainö ante Itota ingante apænedatapa. —Bitö ïñömö dodäni nani, Nê Ponguingä, ante nê angaïmi adobi imitawo. Wææte tömënnäni nani nê angaïmi inämaï ïmi ïninqe bitö wææte, Wacä ponguingä, ante wänö cöedäni, ämitawoo. Æbänö mönitö cæquimöni, ante ëñencæte ante wæmönipa.

⁴Ante äñönnate Itota wææte, “Minatö ponte ëñëñöminä botö æbänö apænëbo ëñëminatawo, ante ayæ, Botö æbänö cæbo aminatawo, ante minatö wææte Wäo weca gote mäo apænëminä ëñengæda. ⁵Botö godö cæbo ate babetamö inänäni incæ waa bamonte

adäni aminäpa. Cömante ininäni incæ waa bate dao dao godäni aminäpa. Baate ininäni incæ æmontai waëmontai baadäni aminäpa. Babetamonca inäni inönänite botö godö cæmömo ate önömonca waa bamoncate ëñëñäni aminäpa. Do æmäwo wænte öñönäni inönänite botö godö cæbo ate ñäni ömæmönäni aminäpa. Ömaadäni inte wæyönänite botö Wængonguï waa pönï nänö pönö cægäinö ante apænebo ëñente todäni aminäpa. ⁶Ayæ, Botö beyæ waocä wïi piinte wadæ gocä inömo tömengä watapæ nänö quëwenguinque edæ oda cædämaï incæäimpa, ante apænebo ëñëninque mïnatö Wäö ingante mäo adodö ante apænemïna ëñengæda,” ante Itota angantäpa.

⁷Angä ëñëninque Wäö beyæ nê äñina wadæ goyöna edæ Itota wæætë tömänäni inänite, Wäö æbänö ingäa, ante apænecantäpa. “Minitö guiquënë quïnö acæte ante önömæca gominitäpa. Cæwipa woboyæ pæmænte ate æmäñö ædæ æmäñö ædæ gobaingä ingante mïnitö dicæ acæ gominitawogaa. ⁸Ïninqe edæ quingänö ingante acæte ante gominitäpa. Waocä weocoo waëmoncoo mongænongä ingante mïnitö dicæ acæ gominitawogaa. Ïñæmpa waëmoncoo mongængä inömo awënë oncönë quëwengä apa quëwëñäni. ⁹Ïninqe edæ quïnante gominitawo. Minitö mïni nê go acæ cædongä inömo edæ Wængonguï beyæ nê apænecä ingantawo. Näwangä impa. Wængonguï beyæ nê apænecä Wäö ingampa. Incæte tömengä wïi Wængonguï beyæ nê apæneganäni bai inongä inte godömenque nanguï cæcä ingampa, ante apænebo ëñëmäimïnipa. ¹⁰Wængonguï iïmaï angampa, ante yewæmongatimpa.

‘Botö beyæ nê apænecä ingante da pönömo pöninque tömengä taadö täno beyænte bai cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito imi beyæ ante taadö waa pinonte bai waa cæcæcäimpa.’

Mänömainö ante dodäni adocä Wäö ingantedö ante pönëninque

yewæmongadänimpa. ¹¹Ñöwo inömo ämo ëñëedäni. Ïmæca mïni ëñagaincäbo inöminite æpænë mönö nê guidönongä Wäö adocanque ñænængä inöngante wacä tömengä bai edæ dæ angampa. Incæte öönæde Awënë Odeye nempo quëwëñäni inönäni adocanque guiyangä pönï ingä incæte Wäö pönömenque wædangä ingampa,” ante Itota apænecantäpa. ¹²Ayæ iïmaï ante godömenque apænecantäpa. “Wäö täno nänö apænëdöñedë ayæ godömenque ñöwo ganca tæi piñëñäni pogodo pöninque, Öönæde Awënë Odeye nempo mönö wäänë guicæimpa, ante tee tate guite bai cædinque, Mönö Awënë incæcäimpa, ante edæ ö ænte bai cædänipa. ¹³Edæ Wængonguï beyæ nê apæneganäni tönö, Ïmaï cædäni, ante nê wææ angaingä tönö tömëñäni tömänäni edæ, Awënë poncæcäimpa, ante cöwë Wäö nänö ponganca apænëgadänimpa. ¹⁴Ïninqe, Ediya wodi ayæ poncæcäimpa, ante näni nê änongä Wäö inömo adocä ingampa, ante pönëmïniyaa. ¹⁵Ëamonca ongonte ëñëedäni,” angantäpa.

¹⁶Godömenque apænëdinqe Itota iïmaï angantäpa. “Inguipogaque ante nê quëwëñäni inömo quingämë bai inänipa. Quiëmë bai edæ quëwëñänipa. Wëñëñäni mönö godonte äiñömo tæ contate owempodäni näni owempodö bai edæ adobai cædänipa, ante awædö. Wëñëñäni näni owempote cæcäbo incæ ææmä cæte bai owempote cædinque wadäni inänite aa pedänipa. ¹⁷‘Minitö beyæ ööña we we öönömöni mïnitö wæætë edæ äwadämaï iminitäpa töö,’ ante owempodinqe wëñëñäni piinte tedewëñänipa. Ayæ wæætë, Waocä do wængä ate näni wæbai ante wëñëñäni näni owempote cæcäbo inömo, ‘Mönitö Ca ca wæyömöni mïnitö wæætë edæ wædämaï imini wæmönipa,’ ante piïninque aa pedäni bai ñöwodäni inömo edæ adobai piinte tedewëñäni inänipa. ¹⁸Ïmaï edæ impa. Wëñëñäni näni wædö bai Wäö inömo cænguï cænämaï tepæ bedämaï ponte

quëwëñongante ñowodäni guiquënë, Wënæ tönö Wäö quëwengampa, ante pïinänipa. ¹⁹Ayæ wæætë botö Waobo ëñagaimo inte edæ ponte në cænte bete quëwëmo adinque botö imotedö ante mïnitö iñömö, Cæowæobi inte cæmipa. Beowæobi inte bebipa, ante badete tomïnipa. Ayæ godömenque, Odömäno awënë beyæ në æwënäni tönö në ëñënämaï cædäni iñönänite bitö tömënäni æmigo imipææ, ante botö imote pïinïnque mïnitö wëñænäni nänäni pïinte aa pedö bai anewëminipa töö. Incæte, Në nõ ëñënäni iñömö nõ cædänipa, ante adinque, Näwangä nõ ëñënänipa, ante mönö ëñengæïmpa,” ante Itota apænegacäïmpa.

**Në ëñënämaï cædäni inänite Itota
pïingampa
(Odoca 10.13-15)**

²⁰Ayæ, Mïnitö quëwëñömö botö bamönengæ nanguï cæbo adimïni incæ mïnitö wënæ wënæ mïni cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante dicæ wæmïnitawogaa, ante pïinïnque Itota wayömö wayömö tömengä nänö nanguï cædiñömö quëwënäni inänite iïmainö ante mä pïingantapa. ²¹“Codatïi iñömö quëwëminï ëñëedäni. Betaida iñömö quëwëminï ëñëedäni. Mïnitö mïni wæwenguinque ëñënämaï cæte quëwëminidö angüënë. Edæ botö mïnitö weca tæï pïñænte botö cædi bai Tido nänäni quëwengaiñömö Tidöo nänäni quëwengaiñömö adobaï cæbo bai mäniñömö quëwengainäni iñömö tömënäni dobæ wënæ wënæ nänäni cægainö ante ñimpo cædinque weocoo gömæ ëmoncoo wëñadinque gönai öni pæcate Ca ca wæcægadänipa. ²²Ïinque mïnitö imïnite ämopa. Wængonguï nänö apænte angüionæ iinque bayonte Tido iñömö quëwengainäni tönö Tidöo iñömö quëwengainäni inänite nanguï pangä wæwënäni incæte tömengä mïnitö imïnite godömenque pangä wæwencæminimipa. ²³Ayæ Capënaömö iñömö quëwëminï ëñëedäni. Mïnitö

imïnite Wængonguï dicæ öönædë wo ææntodongä æi gote toquimïniyaa. Ïñæmpa tadömengadænguipo wææntodongä guï wæcæminimipa. Edæ botö mïnitö weca tæï pïñænte botö cædi bai Todömä nänäni quëwengaiñömö adobaï cæbo bai tömënäni nänäni quëwengaiñömö edæ godömenque ñöwo ganca edæ mä ongoncædönimipa. ²⁴Ïinque edæ ämo ëñëedäni. Wængonguï nänö apænte angüionæ iinque bayonte Todömä quëwengainäni inänite nanguï pangä wædäni incæte mïnitö imïnite godömenque pangä wæcæminimipa,” ante Itota tömënäni inänite pïingacäïmpa.

**Botö weca pö guëmæedäni, angampa
(Odoca 10.21-22)**

²⁵Ayæ mäniñedë Wængonguï ingante apænedinque Itota, “Mæmpo ëñëmi. Wadäni nämä ocäi encadäni tönö nanguï adinque në ëñënäni tönö mäninö bitö ëñengainö ante ëñënämaï incædänimipa, ante cædinque bitö cægainö ante wë wodonte bai pæ wëënegabiimipa. Wæætë edæ wëñænäni nänäni pönënö bai në pönënäni inänite wæætë bitö edonque odömömi adinque do ëñënänipa. Bitö öönædë Awënë ingaïmi inte inguipoga Awënë adobi inömi inte edæ mänömaï cæbipa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönëninque apænebopa.

²⁶Mæmpo, bitö tömëmi äno bai cædinque waa cæbi adinque botö Ao ämopa,” ante Wængonguï ingante waa apænecantapa.

²⁷Wængonguï ingante iinque apænedinque Itota godongämæ ongönäni inänite wæætë apænecantapa. “Botö Mæmpo nõ ëñengä inte pönö odömongä beyænque botö iñömö tömänö ante në ëñëmo imopa. Ayæ, Botö tömengä Wëñæmo iñömote botö Mæmpoque botö imote në againgä iñongante wadäni adämaï inänipa. Wæætë edæ Mæmpocä ingante botö tömengä Wëñæmo inömo inte adoboque në agaïmo imopa. Ïinque, Botö abo bai iñäniquë adobaï ate bai

pönencädänimpa, ante cædinque botö minitö iminite odömömo adinque minitö adobaï Mæmpocä ingante nê ate bai pönëmini bamïnipa.”

²⁸“Teëmë mongænte bai nangæ batawëmini ininque minitö botö weca pömïni ate botö wæætë teëmë mongænte mïni wæwënö ante ö æmo ate minitö wæætë gancæ pönente guëmancæminimpa. ²⁹Edæ botö mïmöno gänë pönëninque nämä beyænque änämaï quëwëmo adinque minitö botö weca pömïni ininque botö minitö tönö iñacabo cæcæboimpa. Edæ wagadada awæmpaa goti wïmoncate äämencaque goda bai möna guëa cæcaya bayömöna botö nö ëñënömo inte pönö odömönte apænebo ëñëninque minitö önöwoca wampo pönente guëmancæminimpa. ³⁰Edæ botö tönö äämencaque bai cædinque bitö iñömö oo wïmoncadimpa mongænte bai edæ do cæcæbiimpa. Botö mongæncöo wodæï iñönte bitö wæætë edæ wodæï mongænte gote bai nangæ badämaï incæbiimpa,” ante Itota iinque apænëgacäimpa.

**Guëmanguïönæ iñönte tømëmö tä
pete ænänipa**

(Mäadoco 2.23-28; Odoca 6.1-5)

12 ¹Mäniñedë guëmanguïönæ iñönte Itota tømëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tømengä miñæ nê godäni guiquënë gæwænte wædinque tømëmö tä pe tä pe æninque tæcæ cæncæ cædäni. ²Adinque Paditeoidi guiquënë Itota ingante wæætë, —Bitö miñæ nê godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquënë. Iñæmpa, Guëmanguïönæ iñönte mäninö bai cædämaï iedäni, ante dodäni näni wææ angainö ante ëñënämaï inte iinäni iñömö do cædänipa töö.

³Ante pïiñönänite Itota, —Minitö iñæmpa docä Dabii wodi tönö godongämæ godäni tönö gæwænte wædäni ininque tømengä æbänö cægacäi ante yewæmonte ongö incæte minitö iñömö adämaï inte bai änewëmini awädö. ⁴Tømengä iñömö Wængongui

oncönë go guicantapa. Mänincönë, Wængongui quï, ante nê godönänique cængui impa, ante wææ näni angainö bai cædinque tømënanï, Wængongui quï, ante päö ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte mänii päö wii Dabiidi cængui inï incæ Dabii do cængantapa. Ayæ tømengä tönö cægönäni adobaï godongämæ cængadänimpa. ⁵Ayæ, Wængongui quï, ante nê godönäni iñömö Wængongui oncönë ñænæncönë iñömö önönæque näni cæbaï guëmanguïönæ iñönte adobaï cædäni incæte wentamö entwënamäi önönque cæcædänimpa, ante Möitee wodi wææ yewæmongacäimpa. Minitö iñömö mäninö ante adämaï inte bai änewëminipa töö, angantapa.

⁶“Ayæ apænëbo ëñëedäni. Minitö, Wængongui oncö ñænæncö waa pönï ongoncompa, ante ayöminï edæ botö ñöwo minitö weca nê ongömo guiquënë wii Wængongui oncö bai ongömo inte wii önömoque ongömopa. Wæætë edæ nämä nö cædömo inte botö iñömö edæ godömenque waa pönï ongömo apa quëwëmini. ⁷Incæte, Wængongui iimainö ante apænecampa. ‘Wængongui quï, äninque mïni iya tänö ante pönömenque waa adinque botö nê waadete mïni godö waa cædö ante godömenque waa abopa,’ ante Wængongui angampa. Ininque minitö iñömö Wængongui nänö angainö ante ëñëmini inte bai iinäni wentamö mongænämaï iñönänite, Mïni pante wæquinque mänömaï cæminipa, ante apænte pïinämaï incædöminimpa. ⁸Botö iñömö Waobo nê ëñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo imopa. Ininque botö nê guëmanguïönæ Awënë inömo inte edæ, Guëmanguïönæ iñönte edæ æbänö cæquiï, ante adobo nê Ämo imopa,” ante Itota apænëgacäimpa.

Ni cömampoingä

(Mäadoco 3.1-6; Odoca 6.6-11)

⁹Äninque wadæ godinque Itota iñömö Wængongui angä näni ëñente yewæmongainta ate oodeoidi näni odömöincönë go guigacäimpa.

¹⁰Mäniñomö ni cömampoingå a ongongå adinque Paditeoidi guiquenë, Itota wapiticæ cæcä iinine mönö mäo piinte angæimpa, ante nê änanî inte tömengä ingante änanitapa.

—Guëmanguionæ iñonte wacä waa bacæcäimpa, ante cæedäni, ante Wængongui wææ angantawo.

¹¹Ante Itota ingante äñönänite tömengä wæætë,

—Guëmanguionæ iñonte waocä tömengä cæningä ontatodë goyæ guii adinque mîni waocabo imîni incæ æcämë pædæ guipote äñämaï imaingä.

¹²Cæningä önonganque iñongante waocä iñömö waëmö pönî ingampa, ante adinque guëmanguionæ i incæte waodäni beyæ cöwë waa cæcäimpa, ante ämo ëñëmaimînipa.

¹³Äninqe ni cömampoingå ingante wæætë,

—Pædæ pompobi, angä.

Ëñëninque tömengä pædæ gopodunque æmæmpo bai waa empocä bacantapa.

¹⁴Adinque edæ Paditeoidi guiquenë wadæ godinque, Æbänö cæte tömengä ingante wænömö wænguingä, ante godongämæ pönëninque tedegadänimpa.

Codito æbänö cæquingä, ante Itaiya nänö apænegaïnö

¹⁵Tömënanî, Wænogæimpa, ante pönente tededäni wædinque Itota iñömö wadæ gocantapa. Wadæ goyongä tæiyänäni tee empo godäni ate wædinque tömengä godö cæcä ate nê wænæ wænæ inte wæwëninäni tömänäni waa badänitapa. ¹⁶Ayæ nê waa badänäni inänite, Minitö, Botö æbodö imo, ante mäo apænedämaï iedäni, ante wææ angantapa. ¹⁷Iñinque Itaiya wodi Wængongui beyæ nê apænecä iimainö ante nänö yewæmongainö bai iinque cætimpä.

¹⁸“Wængongui iimäi ante apænecampa.

Botö imote nê cæquingä incæcäimpa, ante botö nê apænte ænogä iñömö a ongongå aedäni.

Adocä botö nê waadedongä iñongante botö tömengä ingante adinque watapæ tobopa.

Botö Önöwoca ingante da pönömo ænte ewocadinque botö imo nê cæcä iñömö,

Botö nê cæte apænte ancæboimpa, ante tömengä oodeoidi inämaï inäni inänite mäo apænecæcäimpa.

¹⁹Incæte tömengä wii wæætëdö wæætë piincæcäimpa. Ogæ tededämaï incæcäimpa.

Waodäni taadö godinque tömengä dicæ Yæ yæ ante tedecä ëñënaniyaa.

²⁰Cæwipa bede næänimpa wä tadämaï inäni bai waocä wæwengä iñongante tömengä adobaï nê wæwengä ingante wido cædämaï ingampa.

Ayæ gongapæncade cömencagui mîni tente tæëmämoque go adinque pi ongömönämaï inäni bai tömengä adobaï waocä wæntæye bayongante tömengä ingante godö piinämaï ingampa.

Adocä botö imote nê cædongä ingaingä inte tömengä nê Awënë nänö baganca cöwë nöingä ante apænte äninque cöwë waa cæcæcäimpa.

²¹Ayæ botö imote nê cædongä nê Awënë bacä adinque wadäni oodeoidi inämaï inäni incæ, Tömengä emöwo beyænque mönö quëwengæimpa, ante pönencædänimpa,”

ante Itaiya wodi Wængongui beyæ nänö yewæmongainö bai Itota mönö Codito nöwo ponte waa cæcä ingampa.

Wænæ tönö cæcä imaingampa, ante wapiticæ änanîpa

(Mäadoco 3.20-30; Odoca 11.14-23, 12.10)

²²Mäniñedë wacä wænæ tönö quëwënogä inte babetamongä babetadecä badingä iñongante wadäni tömengä ingante ænte mämönäni pongä adinque Itota godö cæcä ate tömengä awinca adinque nê tedecä bacantapa. ²³Cæcä waa bacä adinque

tömänäni, Æbänö cæcää, ante guñente wædinque, “Awënë Dabii wodi pæingä wabänö imaingampa,” ante pönente wægadänimpa.

²⁴Mänömainö ante wædäni eñëninque Paditeoidi guiquënë, “Îñæmpa wënæidi awënë Beedeboo tönö nê cæcä inongä inte Itota wënæidi inänite wido cæbaingampa,” ante tedewënanitapa.

²⁵Wapiticæ tömënäni pönënö ante eñente wædinque Itota tömënäni inänite, “Awënë odeye nempo quëwënäni iñömö näëmæ wæatedö wæatë cædäni ïninquæ awënë odeye nänö ömædempote wæquinque tömënäni nämä ewente cæbainänipa. Ayæ adocönë owocabo incæ adoyömö godongämæ quëwëninäni incæ näëmæ wæatedö wæatë cædäni ïninquæ tömënäni oncö woquinque näwæ gobainänipa. ²⁶Ayæ Tatäna nempo quëwënäni iñömö edæ näëmæ pïininquæ wæatedö wæatë cædinque tömengä ingante wido cædäni ïninquæ Tatäna dicæ tömënäni awënë odeye imaingäa.

²⁷Minitö, Beedeboo tönö cædinque Itota wënæidi inänite wido cæcampa, ante tedewëminipa. Mäninö mini änewënö näwangä i bai minitö miñæ nê godäni guiquënë æcänö tönö cæte wido cædänii. ïninquæ minitö miñæ nê godäni incæ mini änewënö beyænque ante näëmæ pïininquæ minitö iminute wæatë apænte äninque piincædänimpa anguënë.

²⁸Botö iñömö Wængongui Önöwoca tönö cæte wënæidi inänite wido cæbo apa änewëmini. Mänömai i ïninquæ botö Wængongui Awënë Odeye inömo inte minitö weca do pömo aedäni,” ante Itota apænægacäimpa.

²⁹Ayæ apænedinque tömengä, “Nê tæi pïñægä ingante wii goto wininque waocä ædö cæte tömengä oncönë guiite mäincoo ö ænguingäa. Edæ nê êacä ingante bæi ongonte goto winte ate pö guiite ö ænäni bai botö iñömö wënæ inte nê bæi ongonte wido cæbo imopa,” angantapa.

³⁰Ayæ, “Botö tönö æcänö wii godongämæ cæcä iñömö tömengä iñömö edæ Baa ante botö imote piinte cæcä

ingampa. Ayæ botö, Waodäni botö miñæ poncædänimpa, ante cæyömo waocä botö tönö wii cæcä iñömö tömengä wæatë botö miñæ poncæ cæyönänite tatodongä wadæ godänipa,” ante apænecantapa.

³¹Ayæ, “Ïninquæ apænebo eñëedäni, angantapa. Mini waocabo wënæ wënæ cæmini incæ Mæmpo Wængongui ingantedö ante babæ ante godö wiwa ämini incæte Wængongui wæatë tömänö beyæ pönö ñimpo cæcä beyænque quëwencæminimpa. Wæatë edæ Wængongui Önöwoca ingante babæ ante godö wiwa ämini ïninquæ Wængongui mäninö ante cöwë ñimpo cædämai incæcäimpa. ³²Ayæ botö Waobo eñagaïmo iñömote botö imotedö ante waocä pïininquæ adodeque angä incæte Wængongui godö ñimpo cæcä ate quëwencæcäimpa. Wæatë botö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingantedö ante æcänö pïininquæ babæ äna guiquënë tömengä inguiipoga nänö quëwengäñedë incæ wænte ate nänö goyedë incæ Wængongui tömengä nänö wënæ wënæ äninö ante cöwë ñimpo cædämai incæcäimpa,” ante Itota apænægacäimpa.

**Awæ æbänö iwæ, ante tömenca bete
ëñengäïmpa, ante
(Odoca 6.43-45)**

³³Ayæ waomö mönö cædinö ante awæ incate bai impa, ante odömoncæte ante Itota iïmai ante apænægacäimpa. “Awæ æbänö iwæ, ante eñencæte ante mönö tömenca tä pete bete eñengäïmpa. Awæ waiwæ iwæ ïninquæ tömenca wainca incaquiwæ impa. Wæatë awæ baawæ iwæ ïninquæ edæ tömenca baaca incaquiwæ iwæmpa, ante eñengäïmpa. ³⁴Mimönë mönö pönëmämo eyede tate bai tao godedique mönö mänimämoque ante pönëninque tedemompa. ïninquæ minitö tæntæ pæimini bai imini iñömö wiwa cæte quëwëmini inte minitö ædö cæte waa ante apænequimïinii. ³⁵Ayæ waa pönï mäincoo da wente ate tadonte ænänï bai cædinque nê waa cæcä iñömö mimönë waa pönï nänö entwëninö

ante pönëninque waa pönī tedete waa cæcampa. Nē wiwa cæcā guiquënë mimönē wiwa nänö entawëninö ante pönëninque wiwa tedete wënæ wënæ cæcampa.”

³⁶“Edæ apænebo ëñeedäni.

Wængonguī tōmengä nänö apænte angüönæ iñonte, Mänīne quīnante önonque tedebitawo, ante angä ëñëninque mini waocabo edonque apænequënëmini imīnīpa. ³⁷İnīnque mīni tedepämo tōmämāmo ante Wængonguī apænte äninque edæ pancamīniya imīnīte ñimpo cædinque edæ pancamīniya imīnīte, Mīni panguinque tedewëmīnīpa, ancæcäimpa,” ante Itota apænægacäimpa.

**Mä cæte odömömi amönīe, ante
änänīpa**

(Mäadoco 8.11-12; Odoca 11.29-32)

³⁸Apænecä ëñëninque nē odömönäni tönö Paditeoidi pancadäniya Itota ingante apænedinque,

—Awënë nē Odömömi ëñëmi.

Pönencädänīpa, ante mä cæte bitö odömönö ante mönitö aīnente wämönīpa.

³⁹Äñönäni Itota wæætë,

—Mīni nē wiwa cæcabo inte

Wængonguī ingante ëmö cæte pangote baī mīni wadæ godincabo iñömö minitö, Mä cæte odömömi adinque pönëmaimönīpa, ante ancaa ämīni awædö. Näwangä ämo ëñeedäni. Nöwomīni imīnīte mä cæte odömönämaī ingäimpa. Cönäö wodi beyä nänö cægäinö ante edæ mäninque mīni aquinque cæcäimpa änewëmīniī.

⁴⁰Mëönaa go adoönæque iñonte gæyæ cæncadë Cönäö wodi nänö ongongaī baī edæ botö adobaī Waobo ëñagaīmo inte edæ mëönaa go adoönæque adopoönæ wao wodido ongocæboimpa. ⁴¹Cönäö wodi Wængonguī beyä apænecä ëñëninque Nīnebaidi wënæ wënæ nänī cægäinö ante ñimpo cædinque Wængonguī gämænö pongadänīpa. Cönäö wodi wædangä iñongante botö nē ñänäemo inte nö ante apænebo

ëñëninque mīnitö wæætë ëñënämaī imīnīpa. İnīnque Nīnebaidi Wængonguī gämænö nē pongainäni incæ Wængonguī nē apænte angä weca pöninque mīni ñöwo quëwencabo tönö godongämæ gongænte ongöninque, Mīni panguinque ëñënämaī ingamīnīpa töo, ante apænte piñänidö angüënë.

⁴²“Ayä adobaī betamonca gämænö ömä awënë onquiyängä iñömö awënë Tadömöo wodi nanguī ëñente nänö apænedö ante ëñencæte ante doönæ quëwëninque pongacäimpa. Tadömöo wædænque ëñengä iñongante botö godömenque nanguī ëñëmo inte minitö weca ongönöomote mīnitö iñæmpa wīi ëñëmīnīpa töo. İnīnque mäningä onquiyängä incæ Wængonguī nē apænte angä weca pöninque mīni ñöwo quëwencabo tönö godongämæ ongöninque, Mīni panguinque ëñënämaī ingamīnīpa töo, ante apænte piñcæcäimpa,” ante Itota apænægacäimpa.

**Wënæ waodë owote godingä inte
adodö pongampa, ante**

(Odoca 11.24-26)

⁴³Ayä apænedinque Itota iīmāi ante apænecantapa. “Waocä baönë owote ate tao godinque wënæ iñömö edæ, Quingänö baönë go guidinque edæ guëmante quëwenguīmoo, ante diqui diqui minte ayongä önömæca to aminte i ate wædinque edæ, ⁴⁴Botö tao godincönë adodö go guite quëwencæboimpa,’ ante pönëninque adodö pongampa. Ponte ayongä waocä önonganque bayongante wacä önöwoca tōmengäa owodämaī ingä adinque wënæ wæætë, Æ waocä botö owodincö baī iñongä inte ñöwo önonconque baī wadæ ñëmænte mäincoo cabo tē gæte baī ömæwocacä ingä abopa. ⁴⁵Ante adinque tōmengä wæætë godinque wënæidi godömenque wiwa cädäni tiæte ganca mänimpodäni inänite ænte pongampa. Tömënanäni tōmänäni waocä baönë godongämæ pö guite owodäni ate waocä iñömö wënæ yewænīnque

godömenque wæwengampa. Ñöwomîni guiquënë wiwa mîni cæcabo adobaî bate wæwencæminîmpa,” ante Itota apænecacäîmpa.

Itota badä tönö tömengä biwiidi
(Mäadoco 3.31-35; Odoca 8.19-21)

⁴⁶Itota oncönë a ongönînque nanguî inäni inänite apæneyongä tömengä nänö biwiidi tönö tömengä wäänä tömengä ingante bee tente apænecæte ante oncodo ponte a ongönäni. ⁴⁷Adînque wacä äñecæ ponte apænecantapa.

—Bitö badä bitö biwiidi bitö ïmite apænecæte ante oncodo ponte yabæque ongönänîpa cæbii.

⁴⁸Äñongante Itota wæætë,

—Botö badä ædänö inää ante ämoo. Ayæ botö biwiidi ædänidö inänii ante ämoo, ante pönëminii.

⁴⁹Änînque, Itota tömengä miñæ nè godäni gämænö oo cæmönînque, —Ïnänî ïñömö botö badäidi botö biwiidi ïnönäni inänîpa, ante mänömainö ämo abaimînîpa. ⁵⁰Mönö Mæmpo öönædë nè quëwengä nänö änö baî ëñente æcänö cæte quëwëna mäningä edæ botö biwi ingampa. Mäningä botö biwînque ingampa. Mänînä botö badä inampa, ante pönencæboîmpa, ante Itota apænecacäîmpa.

Wacä nänö quiyadö ante odömonte
apænecampa

(Mäadoco 4.1-9; Odoca 8.4-8)

13 ¹Mäniönæ edæ Itota oncodo tao godînque gäwapæ wedeca godînque tæ contagacäîmpa. ²Tömengä nänö tæ contate ongönömö nanguî inäni tömäo goto ponte ongönäni adînque tömengä wæætë wîpodë go guite tæ contate wäi wocænte owoyongä tömënäni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaque ongönänîtapa. ³Ayæ ömaaque ongönäni inänite apænedînque tömengä, Wængonguî Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquiî, ante ëñencæminîmpa, ante botö ïmæca quëwënäni nänî cædönö ante odömonte apænebo ëñëedäni.

Änînque Itota nanguî apænecantapa. “Wacä nè quiyacä ïñömö quiyacæ gocampa. ⁴Gote quiyayongä pancamonga taadö ïñömö wææmompä. Taadö wæænte eyepodîmö öñöñonte ayamöidi pönînque dobæ ade cænänîpa. ⁵Pancamonga guiquënë dicamontaa onguipoi woyedömö ïñömö eyepote wææmpä. Onguipoi woyedömö öñömö inte pæquinämäi quingæ tä bocate pædînque æmonga æipa. ⁶Edæ guingo icate æmäwo näñe wæmpä. Ïnînque oguimento yæyæmë guiwadämäi inte cöñe bawadämäi ïñonte nænque tí näwäñö wänä cacadînque edæ guingo icate näñe wæmpä. ⁷Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodîmö ïñömö pæquinämäi tä bocate gä æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquiî. ⁸Wæmonguipoga quiyadîmö guiquënë tä bocate waa pædînque tömëmö nanguî pönî incapa. Incate pancawæncaä tiëë ganca, pancawæncaä tetenta ganca, pancawæncaä todëinta ganca mänîmpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäñînque ante apænebopa. ⁹Æamonca ongonte ëñëedäni,” ante Itota apænecacäîmpa.

Önömoncaque ëñente pönënamäi
inänîpa, ante

(Mäadoco 4.10-12; Odoca 8.9-10)

¹⁰Ayæ tömengä miñæ nè godäni tömengä weca ponte apænedînque, Itota ëñëmi. Bitö tömënäni inänite inguipoga quëwënäni nänî cæñö ante odömönînque quînante mäñînque ante odömonte apænebitawo.

¹¹Äñönänite Itota, “Öönædë Awënë Odeye nempo æbänö quëwënguî, ante mîni wacabo wëëñëdë mîni ëñënamäi ingainö ante botö ñöwo mînitö ïmînite pönö edonque apænebo ate mînitö adomînîque nè ëñëminî bamînîpa. Wæætë tömënäni inänite guiquënë botö mäñînö ante godö apænedämäi ïmopa. ¹²Edæ nè ëcäcä ingante godönäni nänö godömenque æi baî botö nè ëñengä ingante godö

apænebo ate tõmengä godõmenque waa põni eñente bacæcäimpa. Wæætê nê õmæpocä inongä ingante wædænque nänö eadi incæ ö ænani bai nê eñenāmai ingä guiquenê adobai wædænque nänö eñenö incæ ö ænte bai ewente bai baquinö anguenê. ¹³Incæte edæ awincaque adinque nê adāmai ināni inte tõmēnāni õnõmoncaque eñēninque nê eñenāmai ināni inte pōnēnāmai inānipa. Ininque botō, Wængongui Awēnē nempo æbānō quēwenguīi, ante eñenāmai incædānipa, ante cædinque imæca quēwēnāni nāni cæinonque ante odõmonte apænebopa, angantapa. ¹⁴Edæ Wængongui beyæ apænedinque Itaiya wodi iīmai ante nänö yewæmongainö bai nõwo quēwēnāni incæ iinque cædānipa.

‘Nāwangä eñencæte ante cædinque mīnitō õnõmoncaque eñēninque pōnēnāmai imīni inte eñenāmai incæminimpa.

Nāwangä acæte ante cædinque mīnitō awincaque adinque wæætê pōnēnāmai imīni inte adāmai incæminimpa.

- ¹⁵ Mānināni, Wīi ainēwædō, ante awinca mōnæ guimonte bai cædinque, Õnõmonca wīi eñēinēwædō, ante tee mōmoncate bai cædinque, Mīmōnē wīi pōnēinēwædō, ante mīmō õmædē ināni inānipa. Wīi mānōmai ī bai tõmēnāni awinca adinque õnõmonca eñēninque mīmōnē pōnecædōnānipa. Ayæ tõmēnāni nāni waa baquinque edæ dadi emæninque botō gāmænō poncædōnānipa.’

Ante Itaiya wodi nänö angainö bai iinque cætimpā,” ante Itota apænegacäimpa.

¹⁶Ante Itota tõmengä mīñæ nê godāni inānite apænecantapa. “Mīnitō guiquenê awinca do adinque õnõmonca do eñēninque mīni toquinque impa.

¹⁷Nāwangä ämopa. Wængongui

beyæ nê apænegaināni tõnō nê nõ cægaināni tõnō nõwo mīni adō ante nanguī ainente wædāni incæte adāmai ingadānipa. Ayæ mīni nõwo eñenö ante nanguī eñēinente wædāni incæte eñenāmai ingadānipa,” ante Itota apænegacäimpa.

Quiyacä nänö cædō ante pōnente Iīmai impa

(Māadoco 4.13-20; Odoco 8.11-15)

¹⁸Itota ayæ tõmēnāni inānite godõmenque apænecantapa. “Mānīi quiyacä nänö quiyainö ante apænedinque botō, Wængongui Awēnē ingante æbānō eñenguīi, ante odõmoncæte ante apæneyõmo mīnitō eamonca ongonte eñēdāni, angantapa. ¹⁹Awēnē Wængongui Odeye nempo æbānō cæte quēwenguīi, ante mōnō apænedō ante õnõmoncaque eñēninque waocä mīmōno pōnēnāmai ingä ininque tõmengä mīmōno nänö eñēninö incæ wēnæ nê wīwa cæcä inongä inte pō õ ængampa. Māningä nê pōnēnāmai ingä iñõmō taadō wedeca eyepodimō bai ingampa. ²⁰Woyedömō dicamontaa eyepodimō bai ingä guiquenê tõmengä Wængongui nänö apænedō eñēninque quingæ Ao ante watapæ tocampa. ²¹Ayæ ate adocä incæ tõmēmō woyedömō bai oguimento yæyæmē guiwadāmai bai ingä inte wantæ iñō quēwengampa. Wængongui nänö apænedō beyæ pīināni wæyongä tõmengä ingante wēnæ wēnæ cæcæte ante togænāni ate wædinque tõmengä guīnente wædinque edæ emō cæte gocampa,” angantapa.

²²Ayæ, “Õmentacodē wæænte pædimō bai ingä guiquenê tõmengä eñēninque godõmenque quēwēñongä inguiwepoga quēwente quīemē beyænque mōnō wæpāmo pōninque ayæ, Māincoo beyænque toquīmo, ante nāni oda cæte wæwēmāmo pōninque õmentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængongui nänö apænedinö incæ incadāmai bai bapa. ²³Onguipoga wainguipoga quiyadimō bai ingä guiquenê tõmengä Wængongui nänö apænedō eñente

wede pönëninque edæ tömëwæ incate baï Wængongui beyæ nanguï cæcampa. Pancadäniya edæ tiëë ganca incate baï nanguï cædänipa. Wadäni guiquënë tetenta ganca incate baï cædänipa. Ayæ wadäni todëinta ganca incate baï cædänipa,” ante Itota apænecä ëñënanitapa.

Waimö tönö ömentacoo quiyate pæmö ante odömongampa

²⁴Ayæ wæætë inguipoga quëwënäni nänäi cæinö ante odömöninque Itota godömenque apænecäimpa. “Öönædë Awënë Odeye iñömö gönea tömëmö waimö në quiyacä baï ingampa. ²⁵Tömengä quiyate gocä ate waodäni mö ñöñönäni wacä në piinte cædongä inte wæætë tömengä nänö quiyadiñömö awëmö ponte, Ömentacoo pæcäimpa, ante adoyömö pönö nï quiyate wadæ gocä. ²⁶Ate waimö tänä nä bocate waiwæ pædinque tömëmö incayö adoyömö tæcæguedë ömentacoo pæ. ²⁷Adinque në cædäni guiquënë në ëacä weca pöninque, ‘Awënë, bitö gönea quiyadiñömö tömëmö waimö minämaï imitawo. Ædönö ponte ömentacoo adoyömö pæ, ante wæmönipa.’ ²⁸Ante äñönäni, ‘Wa. Mönö piinte änogä cæbaingampa. Wabänö iï.’ Ante pönëñongä tömënäni, ‘Iñinque bitö ämi godinque abæ wiquimöni, ämitawo.’ ²⁹Änäni ëñëninque në ëacä wæætë edæ, ‘Iñæmpa mänömaï cæmini iñinque waiwæ tönö ömentacoo guëa abæ wite babaimpa. ³⁰Iñinque minitö ñowo edæ ömæ widämaï inte to amiña peganca ee amini guëa pæcäimpa. Amiñayedë edæ në pedäni inänite botö, Ömentacoo täno tæ gæte topo cæte iya täninque tömëmö waimö guiquënë tä pete mämö ñönödäni, ancæboimpa,’ ante në ëacä apænecampa.” Mänömainö ante odömoncæte ante Itota apænecäimpa.

Möotatamö guidimö ante odömonte apænecampa

(Mäadoco 4.30-32; Odoca 13.18-19)

³¹Ayæ wæætë inguipoga mönö adö ante odömöninque Itota godömenque

apænedinque, “Wacä möotatamö tömëmö ænte mäo tömëmoncodë quiyacä bocate pæ aminitawo. Mänimö guidimö inte ñænæ pæ baï Wængongui Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö adobaï yebænte pæpa. ³²Edæ möotatamö mini ænte quiyamö guidimö pöni i baï wamö mini quiyamö adomonque incæ adobaï guiyämö pöni i iñömö edæ dæ ampa. Incæte möotatamö iñömö tä bocate pædinque möotatawæ edæ ocäñequi doyæ pæwæ bapa. Wïï tömää ocäñequi mini quiyadiwæ baï edæ ocäa inämaï inte möotatawæ iñömö edæ ñænæ awæ i adinque ayamöidi ponte awænëmæ ongönäni. Möotatamö guidimö incæ mänömaï pæ baï Wængongui Awënë nempo quëwënäni iñömö wædænque ininäni incæ nanguï yebænguïnäni inänipa,” ante odömöninque Itota apænecäimpa.

Päo yedæ æmpoqui da wenguï ante odömonte apænecä

(Odoca 13.20-21)

³³Ayæ wæætë inguipoga quëwënäni nänäi cæinö ante odömöninque Itota godömenque iïmaï ante apænecantapa. “Päo yedæ æmpocäimpa, ante onquiyængä ñænængade tee manguincade ænte tee mäninque ædina nänäi ämö ænte mempoga go adopoque da wëninque ayæ yedæ æmpoqui ænte pönö da wëninque wempo wempo ædæmö cædengä ate päömo yedæ æmpote tömäo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päömo tömäo näämænta ba baï öönædë Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö tömämini nö ëñente baminipa,” ante odömöninque Itota apænecäimpa.

Inguipoga nänäi cæi baï impa, ante Itota odömongampa

(Mäadoco 4.33-34)

³⁴Nanguï inäni mänïñömö ongönäni iñönänite Itota inguipoga quëwënäni nänäi cæinö ante odömöninque mäninque ante tömënäni inänite apænecantapa. ³⁵Edæ Wængongui beyæ

në apænegaingä iïmainö ante doyedë apænegaïmpa.

“Wængongui æbänö cæcää, ante botö inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömöninque botö iñä ænete apænecæboïmpa.

Wængongui nänö badongaïñedë ayæ godömenque ñowo ganca nänö wë wodonte ëñengainö ante botö ñowo apænecæboïmpa,” ante docä nänö angainö bai ñowo iñömö iinque cæquinque Itota odömonte apænegaïmpa.

Ömentacoo ante iïmaï ante impa

³⁶Ayæ nangui inäni inänite emö cæte godinque Itota oncönë pö guicä adinque tömengä miñä në godäni guiquënë tömengä ingante mämö änänitapa. Gönea ömentacoo quiyadincoo ante apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebi. Edæ edonque apænebi ëñëmönie.

³⁷Äñönänite tömengä, “Tömëmö waïmö në quiyadingä botö äningä iñömö botö Waobo ëñagaïmo inte mäningä bai iïmopa. ³⁸Gönea botö äniñömö bai iinguipo impa. Tömëmö waïmö botö änimö bai inäni guiquënë Awënë Odeye ingante nani ëñencabo inänipa. Ömentacoo botö änincoo bai inäni guiquënë wënæ inte në ëñänäni iñönäni ³⁹në piinte quiyacä botö äningä bai iñömö edæ wënæidi awënë ingampa. Amiña bai guiquënë inguipoga iinque bayedë ingæïmpa. Ayæ amiña tä pete bai cädäni guiquënë Wængongui anquedoidi inänipa.”

⁴⁰“Iinque edæ nani amiña bayedë ömentacoo të gæte topo cæte nani iya täi bai edæ adobai iinque bayedë baquïnö angüënë. ⁴¹Mäniñedë edæ Waobo ëñagaïmo inte botö anquedoidi inänite ämo pöninque tömënäni gönea iñömö ömentacoo të gæte bai cæcädänimpä. Botö nempo quëwënäni pancadäniya oda cæte ëñänämaï cädänipa. Iinque, Oda cæcädänimpä, ante në cädäni tönö në ëñänämaï cädäni tönö tömänäni inänite botö anquedoidi iñömö abæ

wite bai të gæte mäo, ⁴²gongapamö nani ämogate Ca ca wæyömö wido cæcädänimpä. ⁴³Mäniñedë edæ në nö entawëmini guiquënë mönö Mæmpo Awënë Odeye iñongä tömengä nempo në quëwëmini iñömö edæ nænque tamö guinæ gongæ bai adobai guinæ edæ gongæncæminimpä. Ëamonca ongonte ëñëedäni,” ante Itota angacäïmpa.

Wæmoncoo wë wodonte mäincoo, ante

⁴⁴Godömenque odömöninque Itota iïmainö ante apænecantapa. “Öönädë Awënë Odeye nempo mini quëwencabo iñömö wæmoncoo onguipodë ææ wote nani wë wodonte mäincoo bai impa. Waocä gote mäincoo adinque adodö ææ wote æninque wayömö wë wodongampa. Wodonte ate tömengä watapæ todinque tömengä ëadincoo tömancoo godonte eyepæ æninque tömengä wæmoncoo nänö wë wodönimæ æncæte ante ömæ në ëadingä weca do godinque mänimæ tömämæ beyæ ante edæ eyepæ pædæ godöninque ængampa. Waocä mänömaï tömengä ëadincoo tömancoo nänö godöni bai cædinque öönädë Awënë Odeye iñömö, Botö nempo quëwencæminimpä, ante tömengä Wëñængä ingante eyepæ godöninque inguipoga tömäo quëwënäni inänite ængacäïmpa,” ante Itota apænegaïmpa.

Wamö adomonque pönï waëmö iïmö ante

⁴⁵Ayæ godömenque, “Öönädë Awënë Odeye nempo guicæte ante cæcä iñömö wamoncoo pededamö nani ämoncoo godonte æncæte ante në diqui diqui mingä bai ingampa. ⁴⁶Iinque wamö pededamö nänö æinënimö adomonque waëmö pönï i ate tæcæ adinque waocä wadæ gote tömengä nänö ëadincoo tömancoo godonte eyepæ æninque wæætë mänimö wamö inca godonte ængampa,” ante Itota odömonte apænegaïmpa.

Dicamöñä ante odömonte

Itota apænecampa

⁴⁷“Ayæ wæætë edæ, Öönädë Awënë Odeye iñömö edæ dicamöñä gäwapæ

nāni dadōi bai tōmää gæyæidi ænte bai cæcampa. ⁴⁸Dicamōñæ eyede dadōninque yæwedeca wëä manta cōnōninque tæ contate apænte adinque, Nāwaaquingä i, adinque ö æ otodë da wëninque, Baacä i, adinque wido cædāni bai Wængongui Awënë adobai cæquingänö anguënë. ⁴⁹Edæ iinque bayedë Wængongui anquedoidi pōninque nē nō cædāni inānite apænte æninque nē wiwa cædāni inānite adinque nānënë gōnongä ⁵⁰ongōñōnānite gongapamō edæ guitodongä guicædānimpa. Tömēnāni edæ māniñōmō guiite ongōninque ämogate wædinque Ca ca wæcædānimpa,” ante Itota odōmonte apænegacäimpa.

**Waëmoncoo incæ miincoo
tönö pedæncoo ante**

⁵¹Māniñö ante iinque odōmonte apænedinque Itota tömēnāni inānite, —Botō odōmonte apænedō tömānō ante edonque eñēmīnitawo.

Åñongante,
—Ao eñentamōnipa.

⁵²Ante apænedāni eñēninque tömengä apænegacantapa.

—Iinque æcänö, Öönædë Awënë Odeye æbänö cæcää, ante ædæmō eñēninque nē odōmonte apænedä i tömengä iñōmō waëmoncoo nē da wente mangä bai adobai inongä inte Wængongui nänö änö ante entawengä ingampa. Ayæ edæ nē eacä nänö da wënincede wi ænedinque miincoo tönö pedæncoo tadonte odōmongä bai nē odōmonte apænegä iñōmō adobai cæcampa. Edæ doyedë nänö eñēnō incæ ñowo nänö eñēnō incæ mīmönë waa pōni nänö entawēnō ante edonque odōmonte apænegacampa, ante Itota māninque ante idæwaa apænegacäimpa.

**Näatadeta iñōmō ponte Itota
apænegacampa**

(Mäadoco 6.1-6; Odoca 4.16-30)

⁵³Wængongui Awënë æbänö cæcää, ante odōmoncæte ante imæca

quëwēnāni nāni cæinö ante nänö odōmōninö tömānö ante iinque apænedinque Itota wadæ gocantapa. ⁵⁴Tömengä nänö pægaiñōmō ponte tömēnāni odōmōincōnë pō guidininque māniñōmō quëwēnāni inānite odōmonte apænegacantapa. Eñēninque tömēnāni ancai guiñēninque,

—Iingä iñæmpa, æbänö cæte nangui eñengä ingää, änānitapa. Tömengä edæ æbänö cæte tæi piñæninque bamōnengæ cæcää, ante eñencæte ante wæmōnipa. ⁵⁵Iingä iñæmpa awæmpa nē timōwengä wengä imaingä inte bamōnengæ mänōmai cæcampa, ante awædö. Tömengä wäänä emōwo Mäadiya ingampa, ante awædö. Tömengä biwiidi önōnānique Tantiago tönö Ootee, Timönö tönö Codaa ināmai inānitawogaa. ⁵⁶Tömengä biwinqueidi mönitö tönö tömānāni ongōnāni aedāni. Iinque tömengä wæætë æbänö cæte nangui eñengä badinque edæ nangui cæcää.

⁵⁷Ante pōnente wædinque tömēnāni tömengä beyæ ante piinte badānitapa. Piinte badāni adinque Itota tömēnāni inānite angantapa.

—Iñæmpa Wængongui beyæ nē apænegä iñōmō tömengä tömāmæ gote apæneyongante tömengä ingante waa adānipa. Wæætë tömengä nänö pægaiñōmō pōninque oncōnë pō guiite apæneyongä edæ māniñōmonque tömengä ingante wiwa adānipa tōö, ante apænegacäimpa.

⁵⁸Incæte, Pōnēnāmai iñōnānite botō ædö cæte nangui mä cæquimoo, ante pōnente wædinque tömengä tömēnāni weca edæ wædænque pōni cægacäimpa.

**Wäö æpænë nē guidōnongä
wængampa**

(Mäadoco 6.14-29; Odoca 9.7-9)

14 ¹Tömānāni māniñedë, Itota æbänö cæcää, ante mao änāni eñēninque pancabaa awënë Edode do eñengacäimpa. ²Tömengä iñōmō tömengä ingante nē cædāni inānite apænegacantapa. “Wäö wodi æpænë nē

guidöningä incæ iingä Itota iñömö adocä inte a ongongå awædö. Tömengä do wænte ñäni ömämöninque pongampa töö. Mäninö beyænque tömengä täi piñænte entawënogä inte në nangui cæcä ingampa,” ante awædö, angantapa.

³Wäö wodi iñömö iïmai wængacäimpa. Do iñedë awënë Edode iñömö tömengä biwi Pedipe manguiwëningä Ædodiya ingante ö ænte möningä inongäimpa. Mäningä Ædodiya Wäö ingante piingä beyænque Edode iñömö Wäö ingante bæi ongonte goti winte tee mönedongäimpa. ⁴Edæ Wäö iñömö nänö caate wænguinque Edode ingante iïmainö ante do wææ äningä inongäimpa. “Edode ëñëmi, bitö Wængongui nänö angainö bai ëñënamai inte edæ mäningä onquiyængä ingante manguiwëmipa töö,” ante cöwë wææ äningä inongäimpa.

⁵Angä ëñente piinque Edode, Wäö ingante botö æbanö cæte wænonguimo, ante cædongäimpa. Incæte tömänäni, Wængongui beyæ në apænedongä Wäö ingampa, ante tededäni ëñëningä inte Edode, Botö imote piinäni wæcæ wæ, ante guïñente wædinque Wäö ingante wænönämai inte ata cæpodongäimpa. ⁶Incæte Edode nänö ëñagäionæ iinque bayö wadäni ponte godongämæ bete ayönäni edæ Ædodiya wengä baquecä tode pete äwacä adinque Edode wæætë nangui todongäimpa. ⁷Iinque tömengä, Wængongui ayongä näwangä ämopa, ante baquecä ingante änogäimpa. Waa pöni bitö tode pete äwadi beyæ bitö quiëmë ante æinente ämi adinque botö bitö änö ante cöwë pönömo æncæbiimpa, änogäimpa. ⁸Angä ëñëninque baquecä wæætë wäänä weca gote, Æbanö anguimoo, ante äñongä wäänä guiquënë, iïmai æ, angä ëñëninque baquecä wæætë Edode ingante,

—iïmai pönö cæbi æmoe. Wäö æpænë guidönongä ingante wangö tamencate tömengä ocabo ini coyomænætaca cö cæte ænte mämö pædæ pönömi æmoe.

⁹Angä ëñente wædinque awënë odevy iñömö, Æ ëñente awædö. Quinö ñöwo

cæquimoo, ante nangui wædongäimpa. Incæte godongämæ becönäni ëñëñönänite, Wængongui ayongä cöwë godoncæboimpa, ante në äningä inte në wænongä ingante tömengä, Baquecä nänö äninö bai cædäni, änogäimpa.

¹⁰Angä ëñëninque në wænongä tee möneincönë go guidinque edæ Wäö ingante mao bæi ongöninque wangö tomencaadongäimpa. ¹¹Ayæ Wäö ocabo ini coyomænætaca cö cædinque baquecä weca ænte mämö pædæ pönönäni æninque baquecä wæætë wäänä inante godongä äñönäimpa.

¹²Ayæ Wäö wodi tömengä miñæ në godinäni pöninque tömengä baö ini ænte mao daga wëninque wæætë Itota weca pöninque, Wäö wodi mänömai wængä wæmönipa, ante tömengä ingante apænegadänimpa.

5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cænänipa

(Mäadoco 6.30-44; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-14)

¹³Wäö wodi do wængäimpa, ante apænedäni ëñente wædinque Itota wæætë edæ, Önömæca gocæboimpa, ante wipodë guï contate wogaa gocantapa. Gocä ate, Mäniñömö gocæ cæcampa, ante tededäni ëñëninque täiyænäni tömënanäni nani quëwëñömö wacönë ta wacönë ta ömaaque oo pænta täno gote mä ongönänitapa. ¹⁴Itota iñömö wipodë wogaa pö ti wæænte ayongä nangui inäni dobæ ponte mä ongönäni adinque, Æbanö cæte quëwenguinänii, ante tömënanäni tönö godongämæ wæte bai pönengantapa. Ayæ daicawo gawænäni inänite godö cæcä ate waa badänitapa. ¹⁵Gawadecæ bayö tömengä miñæ në godäni tömengä weca pöninque,

—Nöwo wëmö bacæ cæpa cæbii, änanitapa. Ayæ, Önömæca incæ cængui dæ ä adinque bitö godongämæ ongönäni inänite ämi woadäni quëwëñömö gote cængui godonte ænte cæncædänimpa. ¹⁶Äñönänite Itota, —Goquinäni, ante quinante äminii. Minitö wæætë godömini cæncædänimpa, ämopa.

¹⁷ Äñongante,
—Ïñæmpa pão ònompo æmæmpoque
gæyæ mæa pöni i. Cængui nææmönipa
diyæ godömöni cænguinäni.

¹⁸Ante wææ äñönäni Itota ïñömö,
—Mänimpodänique nææmïni incæ
ænte mämö pædæ pönömïni æmoedäni,
angantapa.

¹⁹Ayæ godongämæ mä ongönäni
ïnänite angä gaguimäa tæ contadäni
ate tömengä pão ònompo æmæmpoque
gæyæ mæa æninque öönædë ïnö æmö
adinque, Wængongui, bitö wæa pönömi
ænte cæmönipa. Ante apænedinque
pão pä æ pä æ cædinque tömengä
miñæ nê godäni ïnänite pædæ pönongä
æninque tömënäni wæætë godömenque
tömänäni ïnänite di mæñæ di mæñæ
cædäni ænte cænänitapa. ²⁰Mänömaï
pönö cæcä æninque tömänäni tömo
pöni cænänitapa. Cænte ate edæ
tömënäni ao mä ao mä näni ñönöni
ee öñoncoo pædæ wææmpo ö æ da
da wente æninque tömengä miñæ nê
godäni ïñömö otodë ònompo tipæmpoga
go mentodëa cængui eyede da wënäni
contagatimpa. ²¹Nê cænäni ïñömö edæ
onguiñænänique incæ tinco müido ganca
mänimpodäni ïñönäni onquiyænäni
tönö näni wencabo tönö godömenque
nanguï ïnäni inte cængadänimpa.

**Itota æpæ yædopæno dao dao
gocampa**

(Mäadoco 6.45-52; Wäö 6.16-21)

²²Tömänäni ïnque cænäni ate Itota
tömengä miñæ nê godänique ïnänite
do angantapa. Minitö täno wipodë guï
contate æmæ wedeca tao goyömini botö
wæætë godongämæ ongönäni ïnänite
ämo godäni ate ayæ poncæboimpa.

²³Angä Ao ante tao goyönäni tömengä
wæætë wädäni ïnänite, Nöwo goedäni,
angä wadæ godänitapa. Ayæ tömengä
Wængongui ingante apæneçate ante
änanquidi æcantapa. Æite apænedinque
wëmö bayö tömengä adocanque a
ongongacäimpa. ²⁴Tömengä miñæ nê
godäni guiquënë taocæte ante cædinque
edæ tæcætibæ wiyate cæwoyönäni edæ

woboyæ pæmænte nanguï pönö edæ æpæ
incæ incæ cæte mængonta mængonta
cæyonte wipo wäi wocæntapa. ²⁵Ayæ
tawadiya nänö peyedë bayonte edæ Itota
ïñömö æpæ yædopænoque edæ dao dao
pongä adänitapa. ²⁶Yædopæno edæ dao
dao pongä gomö adinque tömengä miñæ
nê godäni edæ ancai guïñëninque,

—Quiëmë imai. Waocä wænte
babæningä wabänö cængongä, ante Yæ
ante guïñente wædänitapa.

²⁷Ante wæyönäni edæ Itota ïñömö,
—Ee piyænë cæte guïñënamäi ïedäni.
Botö ïmo apa guïñëwëmïni.

²⁸Ante äñongä, Pegodo guiquënë,
—Awënë, bitö imitawo. Nö nö ïmi inte
bitö æpæ yædopæ bitö weca ämi pömoë.

²⁹Angä ëñëninque,

—Pöë.

Äñongä Pegodo wipodë ongöninque
edæ ti wææninque yædopæno edæ dao
dao gote Itota weca tæcæ obo ponte
ayongä, ³⁰woboyæ nanguï nanguï pæmæ
ate wædinque ancai guïñëninque æpænë
tæi guïdinque Yæ wæcantapa.

—Awënë, æpæ bete wæncæbointaye.

³¹Ante wæcä adinque Itota tömengä
ingante edæ quingæ pædæ gopo töö
æmæninque,

—Ïñæmpa botonque ïñömote
pönëninque pöë, antabopa. Quïnante
wapiticæ edæ pönëmitapa, angantapa.

³²Ayæ wipodë guïda ate woboyæ
ïñontobæ næ pæmænämäi gongæ.

³³Adinque wipodë ongönäni wæætë
Itota weca ædæ wæante apænedinque,
—Näwangä bitö Wængongui
Wëñæmi ïnömi ïmipa, ante watapæ
apænedänitapa.

**Caate wädäni ïnänite Itota cæcä waa
badänipa**

(Mäadoco 6.53-56)

³⁴Ayæ æmæmää taodinque tömënäni
Guënetadete bæ ti wæænänitapa.

³⁵Ti wæænäni adinque mäniömæ
quëwënäni guiquënë, Tömengä Itota
ingampa, ante do adinque tömämæ
mäo gode ä gode ä cædäni ëñëninque
wënæ wënæ ïnäni ïnänite tömänäni

inänite tömengä weca ænte mämönäni pönänitapa. ³⁶Itota ingante, Bitö weocoo ämi yawedecooque gampote waa bacädänimpa. Änäni wædinque tömengä Ao angä ëñëninque nê gampo gampo cædäni iñömö tömänäni edæ waa inäni bagadänimpa.

Mimõno tao godi beyænque waocä wentamö ewocacampa
(Mäadoco 7.1-23)

15 ¹Dodäni näni wææ angainta ate nê odömönäni tönö Paditeoidi pancadäniya Eedotadëë quëwëninque mäniñedë Itota weca pöninque iïmai änanitapa.

²—Bitö miñä nê godäni iñömö dodäni näni angainö ante quinate ëñënämai inte wapiticæ cædäni wæmönipa. Tömënäni iñæmpa mempodämai inte wentamö nampote cænguï cænäni awædö.

³Ante piinäni wædinque Itota wæætë, —Minitö guiquënë dodäni näni angainonque ante ëñente cæcæte ante cædinque Wængonguï nänö wææ angainö ante edæ quinate ëñente cædämai iminii. ⁴Wængonguï, “Bitö wæmpo ingante bitö badä inante waadedinque waa cæe,” angacäimpa. Ayæ, “Wæmpocä ingante wäänä inante nê piinte wiwa angä ingante wænömïni wæncæcäimpa,” ante wææ angacäimpa.

⁵Minitö guiquënë iïmai änewëninque edæ wææ cæminipa. Waocä mæmpocä ingante waa cæquënegä iñongante wäänä inante adobaï waa cæquënegä iñongante minitö wæætë wææ äninque, Waocä wæmpocä ingante wäänä inante iïmainö ante apænecæcäimpa, änewëminipa. Wæætë edæ “Mæmpo, bitö qui, ante, Badä, minö qui, ante botö pönömo mïna ænguëñenö incæ ñowo wæætë edæ, Wængonguï qui, ante do edæ godonte impa.” ⁶Ante apænedinque waocä wæmpoda inate wiï godonguënegä ingampa, ante minitö iñömö edæ wææ änewëminä awædö. Iñæmpa mänömainö ante wææ änewëninque minitö edæ dodäni näni

angainonque ante cæcæte ante cædinque Wængonguï nänö wææ angainö ante edæ, Önöneque impa, ante bai cæminipa töö. ⁷Minitö waa cæmini inte bai nê änewëminä iñöminite edæ ämo ëñëedäni. Mïni cædö ante Wængonguï iïmai ante apænecampa, ante Itaiya wodi nöingä ante yewæmongacäimpa.

⁸“Iinäni iñömö botö imote önöneque waa apænete bai tededäni incæte, tömënäni mimõno æmæ pönente edæ gobæ ongonte bai inäni awædö.

⁹Ayæ botö weca ædæ wæænte waa ate bai tededinque tömënäni, Wængonguï imidö anguënë, ante önöneque tedewëninque önönque edæ cædänipa.

Waodänique näni wææ änönö ante odömonte apænedänipa töö.”

Ante Wængonguï piingampa, ante yewæmongacäimpa.

¹⁰Mänömainö ante apænete ate Itota wæætë nanguï ongönäni inänite aa pecä pönäni adinque apænecäimpa.

—Botö apænebo ëñëninque ocaidë pönente ædæmö ëñëedäni, angantapa. ¹¹Önönë guidi beyænque waocä mimö wentamö entawënämai ingampa. Wæætë mimönë wiwa pönëninque nänö önöne tao gode beyænque tömengä wentamö mongangampa, ante apænebo ëñëedäni.

¹²Ante apænecä ate tömengä miñä nê godäni iñömö tömengä weca ponte änanitapa.

—Bitö mänömainö ante apænebi ëñëninque Paditeoidi iñömö guingo imonte piinäni apa änewëë.

¹³Äñönäni tömengä,

—Awæ botö Mæmpo mïnämai iwæ to wite bai wido cæte bacäimpa. Paditeoidi iñömö wiï botö Mæmpo quinäni inönäni inte adobaï edæ wido cæte wæcädänimpa.

¹⁴Edæ babetamönäni bai ëñënämai inäni inte tömënäni iñömö wadäni adobaï babetamönäni bai inäni inänite nê ænte mäodäni inäni apa cæminäni. Tömënäni inänite gomö aedäni. Edæ babetamongä ingante wacä adobaï

babetamongä inongä ingante ænte
mäocä gocä ininque tömöna nana
babetamoncaya guëa ontatodë
mongæcadä guiibainapa.

¹⁵Ante apænecä ëñëninque Pegodo,
—Mänömainö ante odömonte
apænedinque bitö æbänö ante
odömoncæte ante apænebitapa, ante
apænebi ëñëmönie.

¹⁶Äñongante Itota,
—Minitö incæ ocäi ömæcadäni bai
inömini inte ëñënämaï iminitawo.
¹⁷Edæ quincöomë önöne guidincoo
incæ cæcadë guite ate goiwaä oga
mente wido cæte ba apa änewëminii.
¹⁸Wæætë önöne waocä nänö tedewëno
guiquënë mimönë nänö wiwa pönëno
beyænque tao godepa. Ininque waocä
önöwoca mäninö beyænque wentamö
ëwocacampa. ¹⁹Edæ waocä mimönë
nänö entawente taodinö beyæ wiwa
ante pönengampa. Mimönë nänö
piinte pönëno beyænque waocä godö
wænongampa. Mimönë towëinente
tömengä nänöogængä inämaï iñongante
godö mongampa. Ayæ æcämenque
iñongante mimönë towëinente
beyænque waocä godö mongampa.
Mimöno æinente wædinque wacä
quï awëmö ængampa. Mimönë wiwa
pönëninque wacä ingante godö babæ
wapiticæ apænecampa. Ayæ wacä
ingante piinte tedecampa. ²⁰Ininque
mimöno tao godi beyænque waocä
wentamö ëwocacampa. Wæætë
mempodämaï inte nänö cænö beyæ
waocä wentamö ëwocadämaï ingampa,
ante edæ Itota apænegacäimpa.

**Onquiyængä oodeocä inämaï inte
wede pönente angampa**
(Mäadoco 7.24-30)

²¹Mäninömö quëwente wadæ
godinque Itota Tido nani quëwëñömö
Tidöo nani quëwëñömö eyequei
pongacäimpa. ²²Mäninömö ponte
quëwëñongä onquiyængä Cänaämæ në
ëñate pædingä inte adoyömö quëwente
tadinque tömengä weca pöninque aa
pecantapa.

—Awënë bitö Awënë Dabii wodi
pæimi inömi inte ëñëmi. Botö beyæ
pönö waadete waa cæe. Botö wëñængä
onquiyængä wënæ inte quëwente
wæwengampa cæbii.

²³Ante mänömaï aa pecä wædinque
Itota pæ wëñecantapa. Pæ wëñecä
adinque tömengä miñæ në godäni
guiquënë tömengä weca pöninque wææ
apænedänitapa.

—Mönö miñæ tee empote Yæ yæ në
änewënongå ingante ämi gocæe.

²⁴Ante wææ änäni ëñëninque Itota
wæætë,

—Cæninäni obegaidi gueogæ gote
wæwënäni bai möni idægocabo adobai
inte wë wömonte wädäni adinque
Mæmpo Wængonguï, Tömënanique
inänite cæquïmi goquïmi, äninque botö
imote da pönongä wïi pontawoo.

²⁵Angä ëñëninque onquiyængä
iñömö wæætë Itota önöwa gäänë ædæ
wææninque apænecantapa.

—Awënë, botö beyæ cæbi waa bacæe,
angantapa.

²⁶Äñongante Itota wæætë,
—Wënäni cænguï inguënë waocä
dicæ guintamöidi cænguï ante
wææntodonguingäa. Bitö edæ wabi
iñömite botö bitö beyæ ædö cæte
cæquïmoö.

²⁷Angä ëñente wædinque,
—Awënë iñæmpa në ëadäni nani cænte
eyepodimö wæænte ænömengadæmpa
inö önöñö guintamöidi ade cæmpa.

²⁸Äñongante Itota,
—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö nanguï
pönëniimi iñömite bitö änö ante do cæte
impa.

Ante tæcæ apæneyongä tömengä
wengä edæ do adoyedë edæ waa
bagacäimpa.

**Caate wädäni inänite Itota
cæcä waa badänipa**

²⁹Mäninömö quëwëninque wadæ
godinque Itota Gadideapæ ömaaque
pö änanquidi æi tæ contacantapa.
³⁰Tæ contate ongönongä nanguï inäni
godongämæ pöninque wënæ wënæ

inte wædāni inānite ænte pōnānitapa. Pæ opa pæ opa godāni tōnō tente tobænte wædāni inānite babetamō ināni tōnō babetade ināni inānite Itota weca ænte māmō ñō cædānitapa. Ñō cædāni ongōñōnānite Itota tōmānāni inānite godō cæcā ate waa badānitapa. ³¹ Godongāmæ ongōnāni guiquēnē, Itota godō cæcā ate babetade inināni incæ tededāni ēñēmōnipa, ante guifēnte wædānitapa. Tente tobænte wædināni incæ waa badāni amōnipa. Pæ opa pæ opa godāni inināni incæ waa bate godāni amōnipa. Babetamō inināni incæ waa adāni wæmōnipa, ante guifēnte wædinque edæ Wængonguī ingante apænedinque, Mōni idægocabo Wængonguī inōmi inte edæ bitō adobique ñāō bai ēmōmi inte edæ tæi piñānte cæbi amōnipa, ante watapæ apænegadānitapa.

**4.000 ganca ināni inānite Itota
godongā cænānipa
(Māadoco 8.1-10)**

³² Māniñedē Itota tōmengā miñæ nē godāni inānite aa pecā pōnāni ate apænecantapa.

—Ināni botō weca ongōnāni iñōmō mēōnaa go adoönæque iñonte botō weca ongōñōnāni tōmēnāni cænguī ōmæpodāni badāni ate wædinque botō tōmēnāni tōnō godongāmæ wæte bai pōnēmopa. Cænāmai inte gue ænente wæyōnānite botō, Oncōnē goedāni, āmo gote bai tōmēnāni edæ idōmæ godinque nangæ badinque edæ bocæ bocæ cæte wæcædōnānitapa.

³³ Angā wædinque tōmengā miñæ nē godāni wæætē,

—Ēnodāni ināniyaa. Ōnōmæca incæ pāo impa æninque godōmōni cænguināni.

³⁴ Ante wæyōnānite Itota,

—Minitō pāo æpodō nææmīni.

Āñongante,

—Pāo ōnompō æmæmpoque go mēa gæyæ guiyā pōni mēa pōni mæ ongompa, ante edæ apænedānitapa.

³⁵ Itota iñōmō godongāmæ ongōnāni nanguī ināni iñōnānite angā tæ

contadānitapa. ³⁶ Īninqe pāo ōnompō æmæmpoque go mēa tōnō gæyæ tōnō nāni næænincōo pædæ godōnāni æninque tōmengā Wængonguī ingante, Bitō waa pōnōmi cæncæmōnimpa, ante apænedinque pā æninque tōmengā miñæ nē godāni inānite pædæ pōnongā æninque tōmēnāni wæætē wadāni inānite pædæ pædæ godōnāni ænānitapa. ³⁷ Āninque tōmānāni godongāmæ cæninqe tōmo pōni cænānitapa. Idæwaa cænāni ate tōmēnāni pā ænte nāni cænte pōnōni ee ōñoncoo wente æninque Itota miñæ nē godāni otodē pōnō da wēnānitapa. Īninqe ōnompō æmæmpoque go mentodēa cænguī eyede contagatimpa. ³⁸ Nē cænīnāni iñōmō onguiñænānique coatodo miido ganca iñōnāni onquiyænāni tōnō nāni wencabo tōnō tōmēnāni æpodānimē godōmenque nanguī pōni inōnānitapa. ³⁹ Īninqe cænāni ate Itota iñōmō, Goedāni, angā godāni ate tōmengā wipodē guii contate imæmāa Māagadabæ pongacāimpa.

**Mā cæte odōmōmi amōnie, ānānipa
(Māadoco 8.11-13; Odoca 12.54-56)**

16 ¹ Itota pongā adinque Paditeoidi tōnō Tadoteoidi iñōmō, Mōnō āmō ēñēninque tōmengā oda cæbaingampa, ante cædinque Itota ingante apænedinque, Bitō, Pōnencædānitapa, ante ōönædē mā cæi bai cæbi amōnie. ² Ānāni ēñēninque tōmengā wæætē,

—Minitō iñæmpa gāwadecæ iñonte æmō adinque, “Baānæ watamō bacæ wiñadæ pōni gongæmpa,” ante do ēñēminipa. ³ Ayæ ñāō bayō edæ, “Cōönæ cæcæ guinæ wepæ bai gongæmpa,” āninque mīnitō, Ōönæ æbānō eönæpa, ante adinque do edæ ēñēminipa. Īninqe, Wængonguī quīnō cæcæ cæcampa, ante quīnante wīi ēñēmīni. ⁴ Ñōwomīni iñōmō edæ nē wīwa cæmīni inte mīnitō Wængonguī ingante pangocæte bai ēmō cæte gomīni imīnipa. Edæ, Mā cæte odōmōmi adinque pōnēmaimōnipa, ante ancaā āmīni awædō. Incæte Cōñāō wodi mā pōni nānō cægāinō ante adinque

mīnitō pōnenguēnēmīni iñōmīnite
māninque mīni aquinque ante odōmonte
ingæimpa.

Āninque Itota tōmēnāni inānite ēmō
cæte wadæ edæ gogacāimpa.

**Wapiticæ nāni apānedō yedæ
æmpoquī baī impa, ante
(Māadoco 8.14-21)**

⁵Tōmengā mīñæ nē godāni
guiquēnē tao gocæ cædinque pāo wīi
pōnente ænāmaī inte æmæmāa tao ti
wæænānitapa. ⁶Itota iñōmō māniī pāo
tōmēnāni nāni ænāmaī iñō ante wīi
tededinque wadō ante pōnente iīmaī
apānecantapa.

—Pāo yedæ æmpoquī, ante Paditeoidi
tōnō Tadoteoidi nāni da wente cæi ate
gomō aedāni.

⁷Angā ēñente wædinque tōmengā
nānō nē ēmiñænāni wæætē nāni
caboque tededinque,

—Pāo ænte pōnāmaī iīmōimpa,
ante Itota wabānō mǎnōmaī beyæ
āmaingampa.

⁸Ante nāmāneque tededāni wædinque
Itota iñōmō,

—Mīni pōnēegade. Pāo ænāmaī inte
mīni pōninō ante quīmæ tedewēmīni.
⁹Awincaque adinque adāmaī imīnitawo.
Edæ pāo ōnompō æmæmpoque
æninque botō godōmo æninque
tincō miido ganca ināni nāni cænīnō
ante awincaque adimīni inte mīnitō
mīmōno pōnēnāmaī imīni awædō.

Ayæ cænte ate nāni wæantodōnincoo
wente ænte mīni contadinō iñōmō
cænguī æpotodēnō ongontawo, ante
pōnēmīniyaa. ¹⁰Ayæ ate botō ōnompō
æmæmpoque go mēa pāo ænte godōmo
æninque coatodo miido ganca ināni
nāni cænīnō ante adinque mīnitō iñōmō
edæ ēñænāmaī imīnitawo. Ayæ edæ
ñænæ otodē mīni wente ænte contadinō
cænguī æpotodēnō ongontawo, ante
pōnēmīniyaa. ¹¹Māninō ñowo botō,
Gomō aedāni, ante wææ āninque botō
wīi pāonque ante apānetabopa, ante
quinante wīi ēñēmīni. Incæte botō, Pāo
yedæ æmpoquī, ante Paditeoidi tōnō

Tadoteoidi nāni da wente cæi ate gomō
aedāni, ante wææ āmopa.

¹²Angā ēñente pōnente wædinque
tōmēnāni, Gomō aedāni, ante
apānedinque Itota wīi ōnonque pāo
da wente cæinque ante wææ angampa.
Wæætē edæ Tadoteoidi tōnō Paditeoidi
wapiticæ ante nāni odōmonte apānedō
ante tōmengā, Gomō aedāni, ante wææ
angampa, ante do ēñēnānitapa.

**Bitō Coditobi inōmi imipa, ante
Pegodo angampa
(Māadoco 8.27-30; Odoca 9.18-21)**

¹³Māniī imæmāa tate ate Tetadea
Pidipobæ eyequei pōninque tōmengā
mīñæ nē godāni inānite apānedinque
Itota,

—Botō Waobo ēñagaīmo iñōmote
wadāni botō imotedō ante tededinque,
Æbodō imoo, ante apānedāni ēñēmīni.

¹⁴Āñongante tōmēnāni wæætē
apānedānitapa.

—Bitō imitedō ante apānedinque
pancadāniya, Æpānē nē guidongaingā
Wāo wodi incæ Itota adocā imaingampa,
ante tededānipa. Wadāni guiquēnē,
Ediya wodi incæ Itota inongā
imaingampa, ante apānedānipa. Wadāni
guiquēnē, Eedēmiya wodi ingampa,
ante apānedānipa. Ayæ, Wīi Eedēmiya
ingā ininque Itota Wængonguī beyæ nē
apānegaināni iñōnānite adocā imaingā
ingampa, ante tededānipa.

¹⁵Ante tōmengā mīñæ nē godāni
apānedāni ēñēninque Itota wæætē,
—Mīnitō diyæ, Æbodō imoo, ante
pōnēmīni.

¹⁶Āñongante Timōnō Pegodo wæætē,
—Wængonguī nē quēwengā Wēmi
ingaīmi inte bitō iñōmō Coditobi inōmi
imipa.

¹⁷Ante apānecā ēñēninque Itota
iñōmō,

—Timōnō bitō Ōōnata wēmi inōmi inte
ēñēmi. Wīi waocā apānecā beyæ bitō
mānōmainō ante ēñēmitapa. Wæætē
bitō nanguī toquinque edæ botō Mæmpo
ōōnædē nē quēwengā incæ bitō imite
pōnō odōmonte apānecā ēñēmitapa.

¹⁸ Ayæ edæ iīmaī ante bitō imite ämopa. Bitō dicamō bai inōmi imipa, ante pönēninque botō bitō emōwo ante Pegodo pönō pemōmo emōmipa. Incæte dicabo täimō ī bai bitō nō äninō iñōmō edæ täine ī iñonte botō mänimoga täi mænonte bai pönō badōmo ate mīnitō mīni pönencabo bacæminimpa. Ininque mīnitō, Itota nē Codito ingampa, ante mīni pönencabo iñōmō täi emōmīni badinque mänimoga täi ongonte bai wede pönēñōmīnite nē täi piñænāni tadōmengadænguipo owote ta pōnāni incæ ædō cæte godōmenque māmō bæ taquināni. ¹⁹ Edæ öönædē Awēnē Odeye nempo guiquinque ante odemō wi ænequī bai botō bitō imite pönōmo æncæbiimpa. Æmi ate bitō nē ämi badīmi inte inguipoga bitō wææ änō incæ öönædē dobæ wææ angainō inte ongongæimpa. Ayæ bitō quiēmē inguipoga ñimpo cæbi ī iñonte mänīi adobai öönædē dobæ ñimpo cæte ongongæimpa.

²⁰ Ante iinque apænedinque Itota tōmengä miñæ nē godāni inānite iīmainō ante wææ angantapa. Mīnitō iñōmō botō imotedō ante apænedinque, Codito inongä ingampa, ante gode änāmaī inte edæ pæ wēēneedāni, angacäimpa.

**Itota, iīmaī cædāni wæncæboimpa,
ante apænecampa**

(*Mäadoco 8.31-9.1; Odoca 9.22-27*)

²¹ Ayæ Itota mänīfedē mā odōmōninque tōmengä miñæ nē godāni inānite apænedinque, Botō cōwē Eedotadēē goquēnēmo imopa, angantapa. Gobo ate oodeoidi nē aadāni nāni Picæncabo tōnō, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni tōnō godongāmæ cædinque botō imote wænæ wænæ cædāni wæwencæboimpa. Ayæ botō imote godōmenque wænōnāni wæncæboimpa. Incæte Wængonguī angä beyænque botō mēōnaa go adoönæque iñonte edæ ñāni ömæmonte quēwencæboimpa, ante apænegacäimpa. ²² Mänōmainō ante

apænecä ēñēñōnāni Pegodo guiquēnē Itota ingante nānēnē mao godinque Itota ingante piingantapa.

—Awēnē, quimæ wænca ænewēē. Wængonguī pönō wææ aacä beyæ bitō caate wædāmaī incæbiimpa.

²³ Ante wææ äñongante Itota dadi emænīnque Pegodo ingante näemæ piīninque,

—Bitō Tatānabi bai inōmi inte edæ botō weca ongōnāmaī wædæ gobāwe, angantapa. Bitō wīi Wængonguī nānō pönēnō ante pönēmi inte wæætē edæ waodānique nāni pönēwēnō bai pönēninque mänōmainō ante bitō botō imote ægodawaquī ñōnonte bai cædinque wææ ænewēmi awædō, angacäimpa.

²⁴ Ayæ tōmengä miñæ nē godāni inānite apænecantapa.

—Æcānō botō miñæ pōinēna ina tōmengä iñōmō nāmā beyæ ante pönēnāmaī inte edæ botō miñæ tee empote poncæcäimpa. Nāmā nānō wænguīwæ mongænte ponte bai cædinque tōmengä, Botō wæmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cōwē tee empote gocæboimpa, ante poncæcäimpa.

²⁵ Edæ æcānō, Nāmā wææ gompodinque quēwencæboimpa, ante cædinque botō miñæ pōnāmaī ingä guiquēnē tōmengä iñōmō edæ quēwēnāmaī incæcäimpa.

Wæætē edæ, Wænōnāni wæmo incæte botō Itota miñæ tee empote cōwē gocæboimpa, ante æcānō äna guiquēnē tōmengä wæætē quēwencæcäimpa.

²⁶ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tōmancoo ö æncæte ante cædinque nāmā önöwoca incæ pædæ godongä wē womonte ba iinque edæ tōmengä nānō ömæwocate wæquinque æmaingampa. Inæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætē æmaingää.

²⁷ Ante Itota iñōmō, “Edæ botō Waobo ēñagaimo inte botō Wæmpo ñäo tōmāo guinä gongæñonte botō edæ botō anquedoidi tōnō edæ godongāmæ poncæboimpa. Ayæ pōmo ate botō tōmāmīni mīnitō cægaī ganca ante eyepæ pædæ pönōmo æncæmīnimpa.

²⁸Edæ nāwangä ämopa. Minitö iñömö ongömīni pancamīniya iñömö ayæ wænāmai miimīni quēwēñōmīni botö Waobo eñagaimo inte Awēnē Odeye bate ponte a ongōmo adinque minitö botö nempo quēwencæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

**Itota waēmö pōni ñäö bai ëmongä
bacä adänipa**

(Mäadoco 9.2-13; Odoca 9.28-36)

17 ¹Mäninö ante apænecä ate Itota önompo æmæmpoque go adoönæque iñonte Pegodo ingante ayæ Tantiago tönö Wäö nana caya inate mänimpodäni inänite änanquidi mäicä adodänique ægadänimpa. ²Æite ongöñönäni edæ Itota awinca tömēnāni ayönāni edæ wīi cōwē nānō ëmönö bai waēmö pōni ñäö bai edæ ëmongä bamongä adänitapa. Edæ nænque ti nāwante ñäö bai bate ëmongä iñinque tömengä weocoo näämænta ñäö incoo eñacä adänitapa. ³Ayæ ayönāni edæ doyedē pōni nē æigaina iñömö Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ iñontobæ a ongöningue Itota tönö godongämæ tedeğönāni. ⁴Adinque edæ Pegodo guiquēnē Itota ingante apænecantapa.

—Awēnē eñēmi. Iñömö mönō waa pōni ongonte awædö. Bitö Ao ämi iñinque botö oncontaicoo mentaiya go adotaique mænöningue bitö oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænömaimopa.

⁵Ante ayæ tedeyongä boguimämo waēmö pōni ocabogadäni obo wæäninque guinæ gongæ ayönāni boguimämodē önonöpämoque apænecantapa.

—Iñgä iñömö botö Wengä inongä inte botö nē waadegaingä inongä ingampa. Tömengä ingante adinque botö watapæ tobopa. Minitö tömengä pönö apænecä eñēedäni.

⁶Angä wædinque tömengä miñæ nē æidäni iñömö ancai guñēninque do do wäate bai cædinque guidömēmæ tæ go wæänänitapa. ⁷Go wæänäni

adinque Itota tömēnāni weca ponte godö gampodinque,

—Guiñēnāmai inte ængæ gantiedäni, angantapa.

⁸Ayæ æmö ayönāni Itotaque adocanque ongongä agadänimpa.

⁹Ayæ änanquidi inö wææ pöñönāni Itota tömēnāni inänite angantapa.

—Minitö mä pōni botö ëmönö wiimonte bai mini adinö ante gode änāmai pæ wēneyömīni botö iñömö Waobo nē eñagaimo inte edæ wænte ate ñāni ömæmoncæboimpa. Ñāni ömæmōmo ate minitö edæ mänifēdē ate apænecæminimpa.

¹⁰Angä eñente wædinque tömengä tönö nē æidināni tömengä ingante änanitapa.

—Mänömai i iñinque, Ediya wodi täno poncæcäimpa, ante nē odömönāni iñæmpa quinante apænedäni.

¹¹Äñönāni Itota wæætē,
—Ediya wodi nāni änongä iñömö täno pongä ingampa. Nāwangä impa. Pöningue tömengä, Doyedē ingai bai ñöwo wæætē adobai bacæimpa, ante badongampa. ¹²Botö wæætē iimainö ante apænebo eñēedäni. Nöwocä mönö Ediya inongä inte do pongäimpa ante aquēnē. Do pöningä ingante edæ awincaque adinque, Æcänö ingäa, ante eñēnāmai inte cædäni guiquēnē quiemē nāni cæinēnō incæ edæ do cædänipa. Ayæ adobai, Tömengä ingante nāni cædi bai botö Waobo eñagaimo iñömote botö imote adobai wænæ wænæ cædäni wæcæboimpa, ante apænebo eñēedäni. ¹³Ante apænecä eñēninque tömengä tönö nē æidināni iñömö edæ, Æpænē mönö guidöningä Wäö ingantedö ante apænecampa, ante tæcæ eñēnāni inte wægadänimpa.

**Itota wænæ ingante angä go ate
wēñængä waa bacampa**

(Mäadoco 9.14-29; Odoca 9.37-43)

¹⁴Mänii änanquidi æidināni inte adodö wæäninque nangui pōni ināni weca pönāni adinque wacä onguñængä Itota weca ponte da guicapodinque angantapa.

¹⁵—Awënë ëñëmi. Botò wengä onguüñängä ingante waadete waa cæe ämopa. Tömengä iñömö edæ ancaa quidi quidi dowænte wæwëningue wantæ wantæ iñö gongapamö tæ wææ tæ wææ cæcampa. Ayæ æpænë tæi guii tæi guii cæcampa. ¹⁶Ante wædinque, Botò wengä ingante pönö cæmïni waa bacæcäimpa, ante botò bitö miñæ nê godäni weca ænte pömo adinque tömënäni ædö cæte cæquünäni.

¹⁷Äñongante Itota tömënäni inänite, —Nöwomïni mïni ædæmö cædämai incabo mïni pönëgade impa, angantapa. Minitö weca æpogadö quëwëmoï. Wapiticæ cæmïni iñöminite æpogadö piyænë cæte wæwëmoï. Edæ wëñängä ingante iñömö botö weca ænte mämömïni pongædäni, angantapa.

¹⁸Ayæ wënæ ingante piñinque Itota, Tao gobäwe, angä tao gocä ate wëñängä iñömö dobæ waa bacantapa.

¹⁹Ayæ ate tömengä miñæ nê godäni adodänique Itota weca pöninque tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë bitö bai wido cæcæ cædinque edæ quinante wido cædämai intamönii.

²⁰Ante wæyönänite, —Wede pönëmïnipa diyæ wido cæquimïni. Edæ mïni pönëñö möotatomö bai guiyä pönï ewocamïni iñinque mïnitö änanquidi iñömö ongonquidi adinque, Nänënë gobäwe, ante ämïni bai edæ änanquidi incæ do gä gote wayömö gongæncædönimpa. Edæ quïëmë cæcæte ante ämïni iñinque tömänö edæ do cæte babaimpa, ante näwangä apænebo ëñëedäni. ²¹Incæte mänii wënæ inte wido cæcæte ante cædinque cængui wantæpiyæ cænämai inte Wængongui ingante apænëte ate edæ wido cæqui impa, ante Itota apænecä ëñëänitapa.

Wænönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apænecä

(Mäadoco 9.30-32; Odoca 9.43-45)

²²Mänii Gadideabæ pöninque godongämæ goyönänite Itota iimainö

ante apænecantapa. Adocanque, Waocä nê ëñagaingä iñömö æyömönö ongongää, ante godö odömöninque botö imote waodäni nempo pædæ godongä æncædänimpa. ²³Në äñäni wæætë botö imote wænönäni näñe wæncæboimpa. Ayæ mëönaa go adoönæque iñonte edæ Wængongui angä beyænque botö edæ ñäni ömæmonte quëwæncæboimpa.

Itota mänömainö ante apænecä ëñëinque tömengä miñæ nê godäni wæætë edæ nanguï wæwente bagadänimpa.

Wængongui oncö beyæ, ante Itota eyepæ godongampa

²⁴Mänii pöninque tömënäni Itota tönö godongämæ Capënaömö näni quëwëñömö pönönäni wadäni guiquënë Wængongui oncö beyæ ante tiguitamö didacöma näni äñontamö mentamonga ante nê äñönäni inte Pegodo weca ponte äñänitapa.

—Minitö Awënë nê Odömongä guiquënë Wængongui oncö beyæ ante didacöma tiguitamö cöwë pönönämai ingantawo.

²⁵Äñönänite Pegodo, —Cöwë nê pönongä ingampa. Äñinque oncönë pö wäänë guiiyongante Itota täno apænecantapa.

—Timönö, æbänö ante pönëmi, angantapa. Iimæca nê quëwëmo mönö eyepæ ænte quëwengäimpa, ante imæca awënë odeyëidi iñömö edæ tömënäni nempo nê quëwënäni inänite, Pönömïni æmoedäni, äñänitawo. Wæætë edæ wadäni inänite äñänitawo. Ædänidö inänite äñäni, ante pönëmi, ante Pegodo ingante Itota angantapa.

²⁶Äñongante Pegodo, —Wadäni inänite äñänipa.

Ante apæneyongä Itota wæætë edæ, —Mänömai i iñinque edæ mönö Awënë Wængongui nempo nê quëwënömö inte wii godonguënëmö imompa.

²⁷Incæte wii piinte bacædänimpa, ante botö iimäi ämopa. Bitö gäwapäa mäo dadonte wëä tadönömi gæyæ tänocä tacä æe. Äñinque gæyæ önöneca wi

ænete ayömi adotamonque incæ coatodo didacöma emontamö incæ edæ gæyæ önöne ongontamö adinque bitö tadonte æncæbiimpa. Mänintamö ænte mæo bitö beyæ botö beyæ eyepæ godömi æncædänimpa, angä gote Pegodo cægacäimpa.

Æcänö ñænængä inte në angä inguingää, ante tededänipa

(Mäadoco 9.33-37; Odoco 9.46-48)

18 ¹Mäniñedë Itota miñä në godäni tömengä weca ponte apænedinque,

—Bitö öönädë Awënë Odeye iinque bayömi æcänö bitö nempo quëwëninque ñænængä pönï inongä inte në angä inguingää, änanitapa.

²Itota iñömö wëñængä guiyangä ingante edæ aa pecä pongä ate tömengä ingante tææguedë goncædinque tömënanï inänite wæætë apænecantapa.

³—Nawangä ämo ëñëdäni. Minitö öönädë Awënë Odeye nempo guicæte ante wapiticæ mini pönëwëno wido cædinque wëñænäni nani piyänë cæte pönëno bai pönëedäni. Mänömai cædämai imini iinque Awënë Odeye nempo cöwë guidämai inte wæbaïminipa. ⁴Incæte iingä wëñængä, Önömoque imopa, ante pönengä bai æcänö adobainö ante pönente quëwëna guiquënë tömengä iñömö edæ öönädë Awënë Odeye nempo quëwëninque ñænængä pönï inte edæ në angä ingampa. ⁵Ayæ æcänö botö emöwo apænedinque mäningä bai wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö imote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa, ante Itota apænecäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante nani wæquinque cædänipa

(Mäadoco 9.42-48; Odoco 17.1-2)

⁶Itota ayæ apænecantapa. “Wadäni godö cædäni beyæ botö imote në pönënanï incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cædänipa. Iinque, Wëñængä adocanque guiyangä pönï

ingä incæ oda cædämai incæcäimpa, ante wæcæ cæcæte ante cædinque në godö cæcæ cædingä ingante iïmai cædäni iinque tömengä toquënergä imaingampa. Waodäni nani dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca æninque tömengä önömenca æ wëmencadinque tömengä ingante tæcætibæ wido cædäni iinque tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämai inte becadote wæmo beyænque Wængongui botö imote wii godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënergä imaingampa. ⁷Quiëmë beyæ oda cædinque inguipoga quëwënanï nani wæquinque wënæ wënæ cædänipa. Në pönënanï incæ pancadäniya wii ëñente do oda cædänipa. Cöwë mänömai impa. Incæte, Oda cæcæcäimpa, ante në cæcä iñömö edæ tömengä nanguï nänö caate wæquinque cæcampa,” ante apænecäimpa.

⁸Ayæ, “Bitö öonmpoca cædinque wënæ wënæ cæbi iinque öonmpo aa wi æmpote wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Bitö önöwa wapiticæ godinque wënæ wënæ cæbi iinque bitö önöwa aa wi æwate wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmpoque empobi incæte æmæntique entibi incæte bitö öönädë æidinque cöwë wænämai quëwëmi iinque waa imaimpa. Edæ tipæmpoga empobi inte tipæntiya entibi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii æmæwo wido cæte wæquïmidö angüënë. ⁹Ayæ bitö awinca wiwa adinque wënæ wënæ cæbi iinque bitö awinca oo togæmonte wido cæte bai cædinque wënæ wënæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Iñæmpa inguipoga quëwëninque bitö æmæmonque emömi inte bitö godömenque quëwëmi iinque waa imaimpa. Edæ wii tipæmonga emömi inte edæ bitö tadömengadænguipo gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wii wido cæte wæquïmidö angüënë,” ante Itota angacäimpa.

**Bodego wê womonte ba, ante
odömonte apænecampa**
(*Odoca 15.3-7*)

¹⁰Ayæ, “Īngä guiyangä ĩñömö
önonganque ingampa, ante mīnitö
adocanque ingante incæ piinte adāmai
īmāewedāni. Īñampa tömēnāni ĩnānite
nē aadāni anquedoidi incæ öönædē
quēwēninqe botö Mæmpo nē öönædē
quēwengä awinca cöwē adānipa cæmīni.
¹¹Edæ botö Waobo ēñagaïmo inte edæ
wē womōnāni ĩnānite diqui minte
æncæte ante pōmo ĩmopa,” ante Itota
apænecantapa.

¹²Ayæ, “Æbānō ante pönēmīni
edæ. Waocä obegaidi tiēē ganca ēacä
ongöñōnāni adocanque pangocæte
nāñēñē gocä adinque nē ēacä ĩñömö
nōobenta i nōebe ganca ĩnāni ānāmāñē
ongöñōnānite ěmō cæte diqui mincæ
wīi goqingä, ante pönēmīni. Cöwē
edæ diqui diqui mincæ gocæcäïmpa.

¹³Godinque nē pangocæ godingä
ingante ēadente acä ĩninqe nē ēacä
waa tobaingampa. Edæ pangocæ
godāmai ĩnāni nōobenta i nōebe
ganca ĩnāni ĩnānite adinque cöwē
tocä ĩnogä inte tömengä tæcæ nānō
adingä beyæ godömenque tocampa.
¹⁴Mīnitö Mæmpo öönædē nē quēwengä
adobaingä, Guiyangä wê womonte
wænāmai incæcäïmpa, ante cöwē diqui
diqui mingampa,” ante Itota odömonte
apænecacäïmpa.

**Nē wēnæ wēnæ cæcä ingante
pīñāmai inte waadecäïmpa**
(*Odoca 17.3*)

¹⁵Godömenque odömōninqe Itota
apænecantapa. “Bitö tōññacä bitö
ĩmite wēnæ wēnæ cæcä wædinque bitö
tömengä weca gote āmi adomīnaque
nāñēñē gote ongöeda. Ongöñōmīnate
bitö tömengä ingante, Mānōmai
cæbitapa, ante āmi ēñengæ. Mānōmai
āmi ēñengä ĩninqe tömengä waadete
babaingampa,” ante apænecacäïmpa.
¹⁶Ayæ godömenque apænecantapa.
“Wæætē tömengä ēñēnāmai inte

waadedāmai ingä ĩninqe bitö
Wængonguī angä ēñente nāni
yewæmongainö bai cæe. Waocä æbānō
cæcäa, ante adinque waoda mēnaa
ĩna incæ mēnaa go adocanque ĩnāni
incæ adoyömö ante apænedāni ĩninqe
tömēnāni nāni apænedö beyænque ante
mönö, Nö impa, ante ēñengæïmpa, ante
Wængonguī beyæ yewæmongatimpa.
Īninqe bitö, Mönö adoyömö ante
apænecäïmpa, ante waoda mēnaa
ĩnate āmi incæ adocanque ingante
āmi incæ æcāmenque bitö tönö goda
tömengä adoyömö ante nōinö ante
apænecæcäïmpa. ¹⁷Ayæ apænemīni ate
nē wēnæ wēnæ cædingä cöwē ēñēnāmai
ingä ate wædinque bitö ĩñömö, Itota nē
Codito ingampa, ante mīni pönencabo
weca gote apænebi ēñenguīñāni. Ayæ
tömēnāni wææ ānāni ate tömengä
godömenque ēñēnāmai ingä ĩninqe
tömengä, Nāmā cæte quēwenguïmo,
ante nē ēñēnāmai cædāni bai ingampa.
Ayæ, Odömāno awēñē beyæ nē æwengä
bai ingampa cæbii. Tömengä ēñēnāmai
cæcäinö anguēñē, ante bitö edæ
tömengä ingante gomö ae,” ante Itota
angantapa.

¹⁸Ayæ apænedinque, “Nāwangä ämopa.
Mīnitö inguipoga nē āmīni inte apænte
āmīni ĩninqe mīni apænte āñinö incæ
öönædē dobæ apænte ante impa. Ayæ
inguipoga mīnitö apænte āñinque ñimpo
cæmīni ĩninqe mīni cædö bai öönædē
adobai do ñimpo cæte ingæïmpa.”

¹⁹Ante apænedinque Itota ayæ
apænedinque, “Mīnitö ĩmīnite ĩmai
ämopa, angantapa. Inguipoga mēmīnaa
guëa adoyömö pönente apæneyömina
botö Mæmpo öönædē nē quēwengä
ĩñömö mīna āmai ante tömānō
cæcæcäïmpa. ²⁰Edæ mēmīnaa ĩmīna
incæ mēmīnaa go adocanque ĩmīni
incæ apomīnimē ĩnömīni incæ mīnitö
adoyömö ponte botö ěmōwo apænete
ongöñōmīni edæ botö adoyömö mīnitö
tönö godongāmæ ongoncæboïmpa,” ante
Itota apænecacäïmpa.

²¹Ayæ ate Pegodo tömengä weca
ponte āninqe,

—Awënë, botö tönñacä botö imote wënæ wënæ cæcä adinque botö tömengä ingante æpogadö godö ñimpo cæbo ee goquingää. Edæ önompo æmæmpoque go mempoga mänimpoga ñimpo cæbo ee goquingä, ämii.

²² Äñongante Itota,

—Ïñæmpa, wïi önompo æmæmpoque go mempogaque anguii. Edæ godömenque bitö änimpoga pïinämaï inte ñimpo cæbi ate wæætë adopoga wæætë adopoga ayæ cöwë tetenta ganca wæætë wæætë ñimpo cædinque coatodo tiento nöobenta ganca mänimpoga pïinämaï inte ñimpo cæbi goquingä. Mänömaï ante Itota tömengä miñæ në godäni inänite, Cöwë pïinämaï inte ñimpo cæquimïni, angacäimpa.

**Në cædongä nänö waadedämaï
cædö ante odömongampa**

²³ Itota ayæ apænecantapa. “Mäninö beyæ bitö änö bai cædäni wædinque ïmæca awënë odeye nänö apænte ämaï öönædë Awënë Odeye incæ tömengä ingante në ëñemïni iminite æbänö apænte angampa, ante odömömo aquimïni, angantapa. ²⁴ ïmæca awënë iñömö, Botö imote në cædäni incæ botö imote debe inäni inte eyepæ pönönäni æncæboimpa, ante cæyongä adocanque tadento ñæñængade näni godonte æinta incæ diete miido ganca nänö pönongä æni beyæ wæætë pönönämaï debe ingä adinque tömengä ingante ænte mämönäni pongampa. ²⁵ Pongä adinque tömengä awënë iñömö, Ömæpocä inte tömengä ædö cæte pönongä ænguimoo, ante pönente wædinque iïmaï angantapa. Wacä ingante në cædäni tömengä näni wencabo bacædänimpa, ante cædinque botö në pönönämaï ingä nänä gæncaya näni wencabo tömänäni inänite bæi ongonte wacä ingante godonte eyepæ ænguimoo, angä. ²⁶ Ëñente wædinque edæ në cæcä iñömö tömengä weca ædæ wææninqe edæ, ‘Awënë, waadete cædinque ee abi adinque botö ayæ ate botö debe inganca tömanta pönömo æncæbiimpa.’ ²⁷ Ante wæcä ëñëninque

awënë iñömö në cæcä ingante guëa wæte bai pönëninque, Tömää edæ godonte impa, äninque godö ñimpo cæcä abæ tawænte gocantapa.

²⁸ “Incæte tömengä tönö wadäni näni godongämæ cæcabo iñönäni wacä guiquënë adocä ingante tiëë tiguitamö ganca nänö pönongä æni beyæ wæætë pönönämaï debe inongäimpa. Adinque në abæ tawænte godingä incæ tömengä ingante debe ingä ingante godö yao ongonte ñimämencate cædinque, ‘Do bitö æninta pönömi æmo töö.’ ²⁹ Ante pïingä wædinque tömengä tönö në cæcä inte në debe ingä wæætë në äningä weca da guicapodinque, ‘Bitö waadete cædinque ee abi ininqe botö ayæ ate pönömo æncæbiimpa.’ ³⁰ Ante wæyongä edæ Baa äninque tömengä, Tömanta edæ cöwë pönömi æmo ate tabaimipa, äninque edæ tee mönecä ongongantapa.”

³¹ “Adinque edæ tömëna tönö në cædäni guiquënë, Mänömaï cæcä, ante wædinque pïininqe awënë weca gote, Mänömaï cæcampa, ante wæmönipa. ³² Änäni ëñëninque wënæ wënæ në cædingä ingante äñecä pongä ate tömengä ingante awënë, ‘Botö imo në cædimi inte në wënæ wënæ cæbitapa töö. Ïñæmpa bitö nanguï ämi beyænque botö edæ, Tömanta edæ godonte impa, ante ñimpo cæbo abæ tawænte gobitapa. ³³ ïninque botö guëa wæte pönente cæbo bai bitö tönö në cæcä ingante bitö adobai guëa wæte pönëmi bai waa incædönimpa.’ ³⁴ Äninque awënë äingä badinque, Tömengä tömanta nänö æninta botö imote adodö nänö pönonguiganca botö, Tömengä ingante ænte pancæminimpa, ämopa. Äninque tömengä ingante tee mönete oncönë në pänäni inänite pædæ godongä ænänipa.” ³⁵ Mäninqe ante odömönte apænedinque Itota godömenque apænecantapa.

—Edæ miini waocabo iñöminite minitö wacä nänö wënæ wënæ cædinö ante godö ñimpo cædämaï imïni adinque awënë nänö apænte änö bai botö Mæmpo öönædë në quëwengä iñömö

adobaī mīnitō wēnæ wēnæ cædīnō
ante nīmpo cædāmaī inte tōmānō
ancæcāimpa, ante apænægacāimpa.

**Nānōogængā ingante nāni pāmænō
ante**

(*Mäadoco 10.1-12; Odoca 16.18*)

19 ¹Mānīī Gadideabæ quēwente
iīnque apænete ate Itota
Oododānō æmæmāa godinque Oodeabæ
pongacāimpa. ²Pongā adinque nangui
īnāni tee empo goyōnāni tōmængā
gampocā waa badānitapa.

³Paditeoidi guiquēnē, Godō āmō
ēñēnīnque Itota wabānō adodeque oda
cædete wæcā tocæī, ante pōnēwēnāni
inte tōmængā weca pōnīnque ānānitapa.

—Wængongui æbānō ante wææ
angacāī. Waocā tōmængā nānōogængā
ingante quīēmē beyænque pāmængā
iīnque edæ nō cæte intawo.

⁴Ante āñōnāni Itota,

—Mīnitō iñæmpa Wængongui
beyæ ante nāni yewæmōinta adāmaī
inte āmīnitawo. Wēēñēdē edæ
waocā ingante nē Badongaingā
iñōmō, “Onguīñængā ingampa, ante
ayæ, Onquiyængā ingampa, ante
badongacāimpa,” ante yewæmongatimpa.

⁵Ayæ, “Mānōmaī beyæ waocā mæmpocā
ingante ēmō cæte wānā īnante ēmō
cæte godinque onquiyængā ingante,
Botō nānōogængā, ante æmæwo
moncæcāimpa. Iīnque mēnaa īnīna
incæ tōmēna nāna gæncaya badinque
adocanque baī bacædāimpa,” ante
yewæmongatimpa. ⁶Iīnque tōmēna
nāna gæncaya adocanque baī badinque
nānēnē mēnaa īnāmaī īnāpa. Mānōmaī
beyæ Wængongui, Adocanque baī īnāpa,
ante nāna gæncaya nānō nē badongaīna
iñōnate waocā wæætē pango cædāmaī
incæcāimpa.

⁷Åñongante tōmēnāni wæætē,

—Iīnque, Åmæwo pāmæmo goquimi,
ante yewæmōnīnque mānīnta bitō
yewæmōnīnta onquiyængā ingante godōmi
ængā ate bitō ōnonque pāmæncæbiīmpa,
ante Mōitee wodi quīnante wææ angacāī,
ante ēñencæte ante mōnitō wæmōnīpa.

⁸Ånāni ēñēnīnque Itota edæ,

—Iñæmpa, Mīmō ōmædēmīni inōmīni
inte mīnitō wēnæ wēnæ cæinēmīni
īmīnīpa, ante wædinque edæ Mōitee,
Nānōogængā ingante pāmænguīmi,
ante yewæmongacāimpa. Wēēñēdē
iñōmō edæ wīī mānōmaī ingatimpa.

⁹Wæætē onquiyængā wacā ingante
godō todāmaī iñongante tōmængā
ingante nē pāmæningā iñōmō tōmængā
dobæ nānō towenguīnque edæ wacā
onquiyængā ingante godō mongampa.
Ayæ onquiyængā pāmænte goyongā
wacā onguīñængā tōmængā ingante godō
mōnīnque adobaī nē towengā bacampa,
ante āmo pōnēmaīmīnīpa.

¹⁰Angā ēñēnīnque tōmængā mīñæ nē
godāni guiquēnē,

—Iñæmpa nāna gæncaya īna inte
pāmænāmaī ingæīmpa, ante bitō ānō baī
nō ī iīnque edæ waocā wēmō cæcā baī
waa īmaīmpa, ante pōnente wæmōnīpa.

¹¹Ante wæyōnānīte Itota,

—Wēmō cæcā, ante mīni ānō baī ante
waocā ædō cæte cæquingāā. Wængongui
nānō ānīnānīque mānīnō ante Ao ante
mōnāmaī īnānīpa. ¹²Edæ ædānidō
mōnāmaī inguīnānīi, ante pancadāniya
guiquēnē wānā cæncadē ēñayedē edæ
ongænca babetamiñænāni ēñagāīnāni
inte mōnāmaī īnāni. Pancadāniya
wæætē waodāni cædāni beyænque
babetamiñænāni badīnque mōnāmaī
īnānīpa. Ayæ pancadāniya guiquēnē
ōñædē Awēnē Odeye nempo beyæ
ante nāmā pōnēnīnque Ao ante edæ
mōnāmaī īnānīpa. Edæ æcānō botō ānō
ēñente Ao āna, tōmenganque mānōmaī
cæcæcāimpa, ante Itota odōmongā
ēñengadānīmpa.

**Wēñænāni īnānīte gampo cæcadinque
waa apænecampa**

(*Mäadoco 10.13-16; Odoca 18.15-17*)

¹³Ayæ ate, Wēñænāni īnānīte Itota
pōnō gampo cæcadinque tōmēnāni beyæ
Wængongui ingante apænecæcāimpa,
ante cædinque wadāni tōmængā weca
ænte pō ænte pō cædāni adīnque
tōmængā mīñæ nē godāni guiquēnē,

Ænte pönāmaī ðedāni, āninqe Baa Baa ānāni. ¹⁴Ate wædinqe Itota iñōmō edæ,
—Wēñænāni inānite ee amini
poncædānimpā. Edæ mānīnāni nāni
pōnēnō baī adobaī pōnēnāni inte
edæ öönædē Awēnē Odeye nempo do
quēwēnāni inānīpā. Īninqe mīnitō
iñōmō wēñænāni inānite Baa ānāmaī
ðedāni.

¹⁵Āninqe wēñænāni inānite
pædæ gopo gampo cæcadinque wadæ
gogacāimpā.

**Māincoo nē nanguī ēacā Itota weca
ponte apænecampā**

(Mādoco 10.17-31; Odoco 18.18-30)

¹⁶Ayæ wacā Itota weca pōninqe,
—Awēnē nē Odōmōmi apænebi
ēñēmoe, angantapā. Botō æbānō waa
cæbo ĩninqe cōwē wænāmaī wantæpiyæ
quēwēmaimoo.

¹⁷Ante āñongā Itota edæ,
—Wængonguī adocanque nē waa cæcā
ingā incæte bitō botō imonte āninqe,
Æbānō waa cæquīmo, āmii. Incæte,
Quēwenguīmo, ante wæbi ĩninqe bitō,
Īmaī cædedāni, ante Wængonguī nānō
wææ angainō ante ēñente cæe.

¹⁸Angā wædinqe,
—Ædedō ante āmii.
Āñongante Itota wæætē,
—Īmaī. “Wacā ingante godō
wænōnāmaī. Bitō nānōogængā ĩnāmaī
iñongante godō mōnāmaī. Wacā qui
awēmō ænāmaī. Wacā æbānō cæcāā,
ante godō babæ wapiticæ ānāmaī.
¹⁹Wæmpocā ingante wānā ĩnante waa
adinque godō waa cæe. Ayæ, Nāmā ante
bitō waadete cæbi baī wadāni inānite
adobaī godō waadete cæe.”

²⁰Angā ēñēninqe edēningā iñōmō,
—Botō mānīnō bitō ānō baī do
cæte pægaīmo inte botō quīnō edæ
godōmenque cæquīmo.

²¹Āñongante Itota wæætē,
—Bitō, Ædæmō nō cæbo bacæboimpā,
āmi ĩninqe edæ öönædē bitō
waëmoncoo ænguinque edæ ñōwo
godinqe ĩmæca bitō mānīncoo
tōmancoo godonte æninqe bitō æninta

wæætē ömæpodāni inte wædāni inānite
tōmanta godōmi æncædānimpā. Ayæ
edæ botō imote tee empote pōe.

²²Angā ēñēninqe edēningā iñōmō
edæ, Botō māincoo, ante nānō nanguī
ēacoo ante pōnente wæwente wædinqe
wadæ gogacāimpā.

²³Gocā ĩninqe edæ Itota tōmengā
mīñæ nē godāni inānite apænedinque,
—Nāwangā āmo ēñēdāni, angantapā.
Öönædē Awēnē Odeye nempo guiite
quēwencæte ante cædinqe waodāni
ömæpodāni inte botō mīñæ pōnānīpā.
Māincoo nanguī ēacā guiquēnē æbānō
cæte ömæpocā inte botō mīñæ ponte
guiite quēwenguingāā, angantapā. ²⁴Ayæ
cāmeyo iñōmō guiyangā ingampā diyæ
daagō guiyampite pædæ tacāā. Cāmeyo
ñænængade ĩnongā inte pædæ tadāmaī
ingā baī nē ēacā adobaī ingampā.
Tōmengā nāmā ayongā ñænængā ĩnongā
inte edæ æbānō cæte Wængonguī
Awēnē Odeye nempo do wānē guiite
quēwenguingāā.

²⁵Ante apænecā wædinqe tōmengā
mīñæ nē godāni wæætē ancaī
guiñēninqe,

—Īñæmpā mānōmaī ĩ ĩninqe æcānō
wānē guiite quēwenguingāā, ānānitapā.

²⁶Itota tōmēnāni inānite cōwā
adinque apænecantapā.

—Waomīnīque incæ nāmā mīni cædō
beyænque ædō cæte quēwēmaimīni.
Wæætē Wængonguinque nāmā tōmānō
do cæcā ingampā.

²⁷Angā ēñente wædinqe Pegodo
guiquēnē,
—Mōnitō iñōmō edæ mōni ēadincoo
owæ caate bitō mīñæ ömæpomōni inte
pōmōni abīpā. Ömæpomōni ĩmōni inte
edæ quīnō ænguīmōni.

²⁸Āñongante Itota wæætē tōmēnāni
inānite angantapā.

—Nāwangā āmopā. Botō badōmo
ate tōmancoo mīincooque ĩninqe
bayonte botō Waobo ēñagaīmo iñōmō
edæ tōmēmo ñāō ēmōnō ēmōninqe
edæ pō tæ contacæboimpā. ĩninqe
mīnitō botō imote nē tee empogaimīni
inte māñīfēdē ate tōmēmīni tæ

contaimpaa tipæmpoga go mempaa pö tæ contadinque awënëidi badinque edæ idægoidi tipæmpoga go mencabodäniya inänite apænte ancæminimpa.

²⁹“Ayæ godömenque ämopa. Minitö näwangä oncodo tao godinque minitö töninädäni inänite emö cæte godinque badä inante mämpocä ingante wänäni inänite botö emöwo beyænque emö cæte pöminitapa. Ininque iïmai ante näwangä ämopa. Æcänö botö beyænque mänömai cædinque tömengä nänö eadi ömæ emö cæte gode iïömö tömengä nänö emö cæte godincoo bai adopocoo æncæcäimpa. Wii adopogaque edæ æninque tömengä wæætë edæ godömenque adopocoo adopocoo æninque tië ganca mänimpoga æncæcäimpa. Ayæ botö pönö cæbo æninque tömengä cöwë wantæpiyæ wänämai quëwencæcäimpa. ³⁰Incæte edæ täno yæcado ongöninäni pancadäniya wæætë yæmiñæ gote ongönäni bacædänimpa. Ayæ yæmiñæ ongöninäni inte wæætë yæcado ponte ongoncædänimpa,” ante Itota apænecäcäimpa.

Në cædäni æbänö cædäni, ante odömonte apænecampa

20 ¹Itota ayæ edæ, Öönädë Awënë Odeye nempo æbänö quëwänäni, ante odömoncæte ante iïmai apænecäcäimpa. “Wacä nê ömæ äcä nänö cæbai Öönädë Awënë Odeye incæ adobai cæcampa. Nê äcä ñäö bayö oncodo taodinque, Æcänö ñöwoönæ botö yowementacodë cæquinaa. ²Ante adinque tömengä beyæ nê cæcædäni inänite, Minitö tömää itædë cæmini ate botö adocanque ingante deënadio tiguitamö adotamonque pönöningque wacä ingante wacä ingante adotamonque adotamonque pönömo æncæminimpa, äñongante Ao ante yowementacodë cæcæ godänipa. ³Gote cæyönäni tömantadæ æñonte nê äcä tömënäni nani godonte æiïömö gote ayongä wadäni önonque cædämai a ongönäni. ⁴Adinque tömengä, ‘Minitö

adobai gote cæmini ate eyepæ godömo æncæminimpa.’ Angä ëñëningque Ao ante godänipa. ⁵Ayæ tæcæbæcä iñonte adobai tömengä wadäni inänite angä godäni ate wæætë ædæ wæicä iñonte adobai taodinque wadäni inänite angä godäni. ⁶Ate edæ awæncabo wæiyongante edæ adocä tao ayongä wadäni önonque a ongönäni adinque tömengä tömënäni inänite, ‘Quinante tömää itædë edæ cædämai a ongömini.’ ⁷Ante äñongä, ‘Iñæmpa mönitö imönite, Cædäni, äñänipa cæquimöni.’ Änäni ëñëningque, ‘Minitö adobai edæ botö yowementacodë gote cædäni,’ angä godänitapa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

⁸Ayæ, “Gäwadecæ pöni bayonte nê äcä iïömö tömengä beyæ nê apænecä ingante äninque, ‘Botö beyæ nê cædäni inänite aa pebi pönäni ate bitö tömënäni nani cædi beyæ godömi eyepæ æncædänimpa. Awæncabo wæiyongä ñöwo pöni gote cædinäni inänite edæ täno godömi äñäni ate wæætë wëñë gote cædinäni inänite edæ ayæ ate godömi æncædänimpa.’ ⁹Angä ëñente aa peyongä awæncabo wæiyongä gote cædinäni inte täno pönäni ate deënadio tiguitamö adotamonque adotamonque godongä äñäni. ¹⁰Ate adinque täno gote cædinäni guiqüënë, Mönö godömenque ænguï impa, ante pönëñönäni tömengä godongä æninque edæ deënadio tiguitamö incæ adotamonque adotamonque adopo adopo äñänipa. ¹¹Æninque tömënäni nê äcä ingante piinte tedinque, ¹²‘Mönitö tömää itædë näwancate cæmöni incæ iñæmpa cæbii. Ayæ pönäni guiqüënë wantæ iñö adoque ooda ganca cædäni incæ mönitö bai adopo godömi äñäni wæmönipa töö.’ ¹³Ante piïñönäni nê äcä wæætë adocanque ingante apænëdingque, ‘Iñæmpa botö bitö imite wënæ wënæ cæbogaa. Edæ, Deënadio tiguitamö adotamonque pönömo æncæbiimpä, äñömo Ao äñämai imitawoo. ¹⁴Bado, bitö qui incæ ænte goe. Edæ bitö æni bai ayæ ponte cædingä ingante adopo godongüënëmo intabopa. ¹⁵Edæ botö ädincöo incæ, Æcänö ingante

godonguimo, ante pönente wædinque ædō cæte tōmēmo incæ ānāmaī inguūmoo. Botō nē waa cæbo iñōmote bitō guiquēnē edæ piinte abi awædō, ante nē ēacā angampa.”

¹⁶Māninganca ante odōmote apænedinque Itota iñōmō, “Mānōmaī cædāni ininque botō, Tāno yæcado ongōnināni inte wæætē yæmiñæ gote ongoncædānimpā, antabopa. Ayæ, Yæmiñæ ongōnināni inte wæætē yæcado ponte ongoncædānimpā, ante apænetabopa,” ante apænegacāimpā.

Itota, Wæncæboimpā, ante wæætē adodō ante apænegā

(Māadoco 10.32-34; Odoca 18.31-34)

¹⁷Mānīī godinque Eedotadēē gocæ cædinque tōmengā miñæ, Dote, ante nāni gocabo inānite Itota nānēnē ænte māodique idōmæ goyōnāni apænegacāntapa.

¹⁸—Nōwo iñōmō edæ mōnō Eedotadēē iñōmō æicæimpā. Æi gote ongōmō ate adocanque, Waocā nē ēñagaingā æyōmōnō ongongāā, ante wadāni inānite godō odōmongā bæi ongonguināni. Ayæ, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē odōmōnāni nempo tōmengā botō imote pædæ godongā æninque tōmēnāni wæætē botō imote apænte āninque, Cōwē wæncæcāimpā, ancædānimpā. ¹⁹Ayæ edæ, Awæ ñænquedimæ cædinque tōmengā ingante timpote wænōedāni, ante tōmēnāni oodeoidi ināmaī ināni nempo botō imote wæætē mao godōnāni æncædānimpā. Æninque tōmēnāni wæætē botō imotedō ante badete todinque ayæ tæi tæi pāninque awāa timpodāni wæncæboimpā. Nāñe wæmo ate Wængonguī angā beyænque botō mēōnaa go adoōnæque iñonte ñāni ōmæmoncæboimpā, ante Itota apænegacāimpā.

Tantiago tōnō Wāō badā, Botō āmaī ante cæe, angampa

(Māadoco 10.35-45)

²⁰Tebedeo wēna Wāō tōnō Santiago iñōna tōmēna badā iñōmō tōmēnā wēna

tōnō Itota weca ponte ædæ wææninque edæ, Botō āmaī ante cæe, ante apænegā.

²¹Ēñēninque Itota,

—Minō quīnō apænegæte ante pōmīī.

Āñongante,

—Bitō Tæiyæ Awēnē Odeye bate tæ contadinque edæ botō wēñæna inate āmi ate adocanque bitō tōmēmæmi inō adocanque dipæmæmi inō tæ contaquīna āmopa, angantapa.

²²Ēñēninque Itota wæætē,

—Īñæmpā adāmaī inte mīnitō āmīni awædō. Botō nantate wæwenguimæ bai becabo bai mīnatō edæ adotaca becate bai Ao ante botō beyæ nantate wæwenguimīnaa. Edæ æpænē guiite bai botō wænguimæ bai guīñēnāmaī imīnāna diyæ botō beyæ wænguimīnaa.

Āñongante,

—Ao ante guīñēnāmaī cæcæmōnāimpā, ānatapa.

²³Itota wæætē,

—Botō nanguī caate wæwēmo bai mīnatō adotaca bete bai āanque bai caate wæcæmīnāimpā. Nāwangā impā. Incæte æcānō botō tōmēmæ inō æcānō botō dipæmæ inō tæ contaquīna botō edæ pōnō ānāmaī imopa. Wæætē botō Mæmpo do, Mānīnaque mānimpāa tæ contaquīna, ante nē badongaingā inte tōmengā adocanque godō angā contaquīna, ante Itota apænegacāimpā.

²⁴Mānōmāinō ante tededapa tōō, ante ēñēninque wadāni diete ganca tōmengā miñæ nē godāni guiquēnē iñāna nāna caya inate edæ piīnānitapa. ²⁵Piīnāni ininque Itota aa pecā pōnāni ate tōmēnāni inānite iīmaī apænegacāntapa.

—Oodeoidi ināmaī ināni awēnēidi æbānō cædānīpa, ante do ēñēmīnīpa. Tōmēnāni iñōmō nāmā beyænque ante cædinque nanguī piinte ānāni wædinque tōmēnāni nempo quēwēnāni wæætē do ēñente cædānīpa. Ayæ tōmēnāni weca nē ñænænāni inōnāni iñōmō, Tōmēmoque āmo ēñente cædāni, ante piinte ānāni wædānīpa. ²⁶Mīnitō guiquēnē tōmēnāni nāmā beyænque ante nanguī ānāni bai wīī adobāi cæquēnēmīni imīnīpa. Wæætē mīni

cabo iñömīni adocanque ñænængä pōni ingä bacæte ante cædinque tömengä wæætē edæ mīnitō beyä nē cæcä baquēnengä ingampa. ²⁷Ayæ yæcado ongōinente wæcä iñömō tömengä yæcado ongoncæte ante cædinque wæætē edæ yæmiñæ pōni gote tömänäni inänite nē cæcä badinque tömengä nämä beyä ante cædämaï inguēnengä ingampa. ²⁸Edæ Waobo ëñagaïmo inte adobaï, Botō beyä pōnō cæcædänimpa, ante wiï pōmo ïmopa. Wæætē wadäni beyä godō cæcæte ante pōmoimpa. Ayæ edæ nangui inäni tee mönete bai wæwëñönäni botō wæætē, Tömēnāni wibænete tacædänimpa, ante tömēmo wepæ incæ godoncæte ante pōmo ïmopa, ante Itota apænægacäimpa.

Babetamöna iñönate Itota gampomongä waa bamönapa
(Mäadoco 10.46-52; Odoca 18.35-43)

²⁹Itota mäninō godinque Eedicoo näni quëwëñömō ponte tayönäni tömengä miñæ nangui inäni tee empote godänitapa. ³⁰Goyönäni onguiñæna babetamöna iñömō taadō wedeca tæ contate a ongōñöna, Itota pongampa, änäni ëñëninque aa pedatapa.

—Awënë, bitō Dabii wodi pæimi inömi inte mönatō ïmönate pōnō waadete waa cæe.

³¹Ante äñöna godongämæ godäni guiquënë, Apocänë inguënë quëwënaa, änäni incæ godömenque yedæ aa pedinque,

—Awënë, bitō Dabii wodi pæimi inömi inte mönatō ïmönate pōnō waadete waa cæe, änatapa.

³²Itota iñömō nä gongæninque äñecä pöna adinque,

—Mīnatō ïmīnate quīnō cæbo ämīnaa.

³³Angä ëñëninque,

—Awënë gampomömi awinca wi ænete bai aquimöna, ante wæmöna.

³⁴Äñöna Itota tömëna godongämæ wæte bai pönëninque edæ pædæ gopo gampomongantapa. Gampomongä ate tömëna waa ada badinque Itota miñæ do godatapa.

Itota Eedotadëe iñömō pongampa
(Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40; Wäö 12.12-19)

21 ¹Mänii gote Eedotadëe obo pöninque Odibowænquidi ontacamō goimō Betapagüee näni quëwëñömō ganca pöñönäni Itota tömengä miñæ nē goda mënaa inate da godöninque angantapa. ²Tömëna inate, —Mänii näni quëwëñömō ongō amīna. Tömëñömō go guite ayömīna bodo onquiyä nana wencaya ñäni ñæï a ongō acämīnaimpa. Ñäni ñæï a ongō adinque mīnatō mänina inate ñi cæyænte botō weca ænte pöeda. ³Ayæ mīnatō ïmīnate wææ änäni ëñëninque mīnatō wæætē edæ, Awënë nänō ænguënëno ante ænte gomönapa, ante apænëeda. Ayæ, Tömengä iinque cæte ate do da pönongä æncämīnaimpa, ante apænëeda, angantapa.

⁴Do iñömō Wængongui beyä nē apænecä iïmaïnō ante nänō apænëgainō ante edæ iinque bacæimpa, ante mänömaï cætimpä.

⁵“Tiöno iñömō quëwëñöni inänite iïmaï aedäni,

‘Badogaa, mīnitō Awënë Odeye ñöwo mīnitō weca pongä aedäni.

Edæ mönō mäincoo mongæwënongå bodo wengäa tæ contate mönō Awënë pongampa.

Tömengä gänë pönengä inte bodoga contate pongä aedäni,’ ante ancämīnaimpa.”

Ante docä nänō apænëgainō ante ñöwo iinque cætimpä.

⁶Mänömainö ante angä ëñente godinque tömengä miñæ nē goda iñömō Itota nänō äninō bai do cædinque, ⁷bodo nana wencaya inate töi töi ænte pöninque tömëna weocoo yabæcooque æidämæ wo cæyabæda ate Itota wænömëncæ inö æi yiyä tæ contacantapa. ⁸Adinque edæ nangui inäni, Itota nänō ponguinō, ante tömëñäni weocoo yabæcooque ñö cædinque bee podöwayönäni wadäni guiquënë gönea gote yæpæma öñabo

tapænte mämö bee bee podöwädäni ate tömengä podöwainonque gocantapa.

⁹Gocä adinque täno godäni tönö ayä pönäni tönö godongämä godinque nangui inäni yedæ äninque,

—Bitö Awënë Dabii wodi päimi inömi inte pömi adinque, Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa, ante tomönipa. Awënë Wængongui emöwo beyænque pömi ininque bitö toquinque edæ Wængongui bitö imite waa cæcæcäimpa. Ayä öönädë iñömö adobaï, Badogaa, möni quëwenguinque, ante ingæimpa.

¹⁰Ante mänii cædinque pöñönäni, Itota Eedotadëë pongä adinque mäniiñömö quëwënëni ancai guiñëninque,

—Mäningä æcänö ingää.

¹¹Ante wæyönäni godongämä pönäni iñömö,

—Itota ingampa. Tömengä iñömö Wængongui beyä nä apænecä inongä inte Gadideabæ Näatadeta quëwente pongä ingampa, ante apænecädänimpa.

Wængongui oncö tæiyä waëmö bacäimpa, ante cæcä

(Mäadoco 11.15-19; Odoco 19.45-48; Wäo 2.13-22)

¹²Itota iñömö Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë pö guidinque mäniiñömö mäincoo mänäni tönö wädäni nä godonte äänäni tönö ongönäni adinque tömengä tömänäni inänite, Oncodo taoedäni, äninque da tadongä oncodo tao godänitapa. Ayä campio ante näni godonte æimpa tönö equemö godoncæte ante nä mänäni näni cönöimpa tönö bæ tacä tömampaa guidömëmä tä go wæantapa. ¹³Ayä tömënëni inänite angantapa.

—Wængongui beyä iimainö ante yewæmongatimpa. “Waadäni botö oncönë pö guidinque botö imote apænecädänimpa,” ante Wængongui angä incæte minitö wænæ wænæ cæmini beyænque Wængongui oncö incæ nä awëmö ö äänäni näni womöincönë bai wentamö bapa töö.

¹⁴Äninque Itota ayä Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë ongönongä pæ opa pæ opa godäni tönö babetamönäni tömengä weca pönäni adinque tömengä godö cæcä ate waa badänitapa.

¹⁵Mänömaï mä cæcä waa badäni ate wædinque, Wængongui qui, ante nä godönäni ñænænäni tönö nä odömönäni guiquënë piinte badänitapa. Ayä wëñænäni Wængongui oncö ñænæncö yabæque ongöninque yedæ äninque, “Badogaa, Awënë Dabii päimi inömi adinque möni quëwenguinque impa,” ante Yæ äänitapa. Änäni ëñëninque nä godönäni ñænænäni tönö nä odömönäni ængui badinque ¹⁶Itota ingante äänitapa.

—Wëñænäni æbänö änäni ëñënamai imitawo.

Äñönäni Itota,

Do ëñëmopa. Iñæmpa minitö guiquënë Wængongui beyä ante iimainö ante yewæmonte ongö adämaï inte änewëminitawo.

“Bitö tæcæ ëñädäni tönö goömä nä gänäni inänite apænebi ëñente, tömënëni Ao ante nö pönii tedinque,

Wængongui tæiyä waëmö ingänö, ante watapæ apænedänipa.”

Mänömainö ante yewæmonte i apa änewëminii.

¹⁷Äninque Itota edæ tömënëni inänite emö cæte wadæ godinque Betänia näni quëwëñömö gote mongacäimpa.

Iigowæ ömæcawæ i adinque Itota püingampa

(Mäadoco 11.12-14,20-26)

¹⁸Ñäo bayö Eedotadëë näni quëwënë gämænö adodö pöninque Itota gæwænte wæcantapa. ¹⁹Gomö adinque iigowæ a ongö ponte ayongä öñaboque emä adinque,

—Ömæcabi imi cöwë incädämaï incæbiimpa.

Äñongä iigowæ incæ guinë wænimpa. ²⁰Guinë wæ adinque tömengä miñä nä godäni iñömö,

—Quimä iigowæ iñontobæ guinë wæ amöö.

²¹ Ante wæyönäni Itota iñömö edæ,
—Nawangä ante mīnitō imīnite
apænebopa. Wīi æmæ pönēmīni inte
wede pönēmīni iñinque mīnitō iigowæ
inte botō cæbaī adobaī do cæbaīmīni.
Ayæ godōmenque cædinque mīnitō
ānanquidi ongō ate, “Ānanquidi
ēñēmi, āninque, Bitō cabænte wo
gote gāwapænē guīe,” ante āmīni
iñinque edæ mīnitō āninō baī do
babaiṃpa. ²²Wængonguī ingante wede
pönēmīni iñinque quīēmē incæ ante
tōmengä ingante apænemīni incæ mīni
āninō tōmānō æncæmīnīṃpa, ante
apænegacāṃpa.

**Awënë imīpa, ante æcänō ānaī, ante
Itota ingante ānānīpa**
(*Mādoco 11.27-33; Odoco 20.1-8*)

²³Itota ayæ Wængonguī oncō
ñænæncönē yabæcönē pō guiidinque
odōmonte apænecā ēñēñönāni,
Wængonguī quī, ante nē godönāni
ñænænāni tōnō oodeoidi iñānīte nē
aadāni, Nāni Picæncabo, nāni ānāni
tōnō tōmengä weca pōninque ānānitapa.
—Æcänō nē angä inte bitō imite angä
cæbīi. Iñæmpa, Nē āmi bacæbiṃpa,
ante æcänō pönō āna ēñente nē āmi
inte baī cæbīi, ante ēñencæte ante
wæmōnīpa.

²⁴Ānāni ēñēninque,
—Mīni āmaī botō adodeque āmo
ēñēninque mīnitō tāno apænemīni
ēñente ate māniñedē ate botō wæætē,
Æcänō nē āna inte pönō angä cæboo,
ante apænebo ēñēmaīmīnīpa. ²⁵Wäo
wodi ingante guīquēñē, Bitō æpænē
guidoncæbiṃpa, ante æcänō āna ēñente
guidongäi, ante pönēmīnīi. Wængonguī
ōönædē apænecā ēñente cæcantawo.
Wæætē edæ waodānique ānāni ēñente
cæcantawo. Ædō ante pönēmīnīi.

Itota angä ēñēninque tōmēnāni
nāmāneque wæætēdō wæætē
tedecōninque, “Wa, æbänō anguīi, ante
wædānitapa. Iñæmpa, Wængonguī angä
ēñēninque Wäo cægacāṃpa, āmō baī
Itota wæætē mōnō imonte, ‘Quīnante
pönēnāmaī imīnitawo,’ æncædongāṃpa,”

ante wædānitapa. ²⁶Wæætē edæ,
“Waodāni tōmānāni, Wængonguī beyæ
nē apænecā Wäo wodi ingacāṃpa, ante
pönēnānīpa, ante pōnente wædinque
Itota ingante nē ānāni iñömō, Wādāni
pīināni wæcæ wæ, āninque, Waodānique
ānāni ēñente Wäo cægacāṃpa, ante
mōnō ædō cæte anguīi.”

²⁷Ante pönēninque tōmēnāni Itota
ingante edæ,

—Wa, ēñēnāmaī imōnīpa.

Ante wæyönāni Itota edæ,

Iñinque botō adobaī, Æcänō nē
angä inte pönō angä cæboo, ante mīni
āninō ante apænedāmaī incæboṃpa,
angacāṃpa.

**Mæmpocā wēna æbänō
cæda, ante odōmongampa**

²⁸Itota odōmoncæte ante
apænedinque,

—Mīnitō guīquēñē odōmonte tedebo
ate āmo ēñente apænemīni ēñēmoedāni.
Īmaī ṃpa. Waocā tōmengä wēna
mēnaa iñōna adocanque weca godinque
mæmpocā iñömō, “Botō wēmi, bitō
ñōwoönæ yowementacodē cæte pōe.”

²⁹Āñongä edæ, “Wīi goinēmo,” angampa.
Wæætē edæ ayæ ate pōnencōninque edæ,
Botō ædō cæte Baa āninque quēwēmo,
ante pönēninque edæ mæmpocā nānō
āninō ante ēñēninque edæ cæcæ
gocampa. ³⁰Ayæ ate mæmpocā wæætē
wacā wengä weca adobaī māo āñongä
tōmengä edæ, “Bitō mæmpobi āmi
ēñente gocæboṃpa,” ante apænecā
incæte edæ godāmaī ingampa.
Māninque ante tedebo. ³¹Nōwo mīnitō
imīnite āmopa, Mæmpocā nānō ānō baī
æcänō cæcāi, ante pönēmīni.

Āñongante,

—Tānocā.

Ante apæneyönāni Itota tōmēnāni
iñānīte wæætē,

—Nawangä āmopa. Mīnitō Awënë
Wængonguī Odeye nempo pō guīdāmaī
iñōmīnīte odōmāno awënë beyæ nē
æwēnāni tōnō onquiyænāni māincoo
beyæ ante nē towente quēwēnāni tōnō
tāno ponte do guīicædānīpa. ³²Edæ

Wäo wodi mīnitō weca ponte nō cæte tōinō ante odōmōngante mīnitō iñōmō pōnēmīnitawogaa. Ayæ godōmenque awēnē beyæ nē æwēnāni incæ māincoo beyæ ante nē towente quēwēnāni tōnō incæ do pōnēnānipa. Ayæ mīnitō mǎnōmaī cædāni adīmīni incæte wæætē wēnæ wēnæ mīni cædīnō ante wædāmaī inte wīi pōnēmīnitapa tōō, ante Itota apænecāimpa.

Nē aadāni inguēnēnāni incæ wīwa cædānipa, ante

(*Māadoco 12.1-12; Odoco 20.9-19*)

³³Ayæ godōmenque apænedinque Itota, “Wængonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante ēñencāmīnīmpa, ante botō īmæca quēwēnāni nāni cæīnō ante odōmonte apænebo ēñēedāni. Edæ īīmaī impa. Ōmæ ēacā yowementacodē da da māo da caate wææ cædinque, Tōmēmō ænte pīnā pīnā gāwate wæ yopænte tōmēmæ ænguīñōmō ante cædinque ææ wote badongantapa. Ayæ, Yowementacodē awēmō guīdāmaī incædānipa, ante cædinque æi wænōmēnæca gomō aquīñōmō mænongā ate nē ēacā iñōmō wabæca gocæ cædinque wadāni ōmæ wite nē aate tā pedāni inānite apænecantapa. Botō yowementacodē incæ mīnitō ōmæ wite aadāni. Aayōmīnite botō, Mīnitō quī, ante pancamonga pōnōmo æncāmīnīmpa, angā Ao āñōnāni wadæ gocantapa. ³⁴Ayæ yowedepo wodo bayonte tōmengā ingante nē cædāni inānite, Mīnitō yowementacodē nē aadāni weca godinque botō yowemō incæ pancamonga āmīni ænīnque botō weca wæætē māmōmīni æmoedāni, angā godānitapa. ³⁵Angā godinque pōnāni adinque yowementacodē nē aadāni guiquēnē nē æncæ pōnāni inānite bæi ongōinque adocanque ingante nangui tæi tæi pānīnque wacā ingante godōmenque wænōnāni wængā ate ayæ wacā ingante dicaca tacadāni. ³⁶Adinque māo apænedāni wædinque nē ēacā iñōmō wæætē godōmenque nangui ināni da godongā gote pōnāni adinque

nē aadāni guiquēnē adobaī cædāni wædānitapa.”

³⁷Ayæ godōmenque odōmōinque Itota apænecantapa. “Īnīnque nē ēacā iñōmō, ‘Tōmēmō wengā ingante da godōmo gocā adinque tōmēnāni guīñēnte wædinque ee abainānipa,’ ānīnque tōmengā ingante da godongā tōmangā pōni gocantapa. ³⁸Yowementacodē nē aadāni guiquēnē gomō ayōnāni nē ēacā wengā dicæ pongā adinque, ‘Tōmengā ingampa. Wæmpocā māincoo īni edæ īingā iñōmō nē ænguingā ingampa cæmōō. Mōnō edæ māo wænōmō wængā ate edæ mōnō quī babaimpa.’ ³⁹Ānewēnīnque tōmēnāni nē ēacā wengā ingante edæ bæi ongote yowementacodē wææ cæte iñōmō yabæque edæ, Ōmæ, ante wænōnāni wængantapa.”

⁴⁰Ante māninganca odōmonte apænedinque Itota iñōmō tōmengā ingante nē ānīnāni inānite angantapa. “Īnīnque mīnitō iñōmō, Nē ēacā pōnīnque edæ yowementacodē nē aaquēnēnāni inānite æbānō cæquingāā, ante pōnēmīni.”

⁴¹Ante āñongante tōmēnāni wæætē, —Ōmæ, ante nē wænōnīnāni inānite tōmengā nāēmæ edæ, Ōmæ, ante wænongā wæncædānipa. Ayæ wæætē, Ædānidō nō cædinque yowedepo iñō yowedepo iñō tā pete pōnōnāni ænguīmoo, ante adinque awēnē, Mīnitō wæætē aacāmīnīmpa, angā Ao ante aacædānipa, ante apænedānitapa.

⁴²Itota ayæ tōmēnāni inānite, —Wængonguī angā ēñēnte nāni yewæmongaintaa æbānō ongō ante mīnitō adāmaī inte āmīni awædō, angantapa.

“Dica ænte adinque, Wēnæ wēnæ inca, ante nē mænōnāni nāni wido cædinca incæ gomonga wæmōnca inca īnīnque tāno nāni ñōnōinca bæbængapa do bacapa.

Wængonguī Awēnē incæ mǎnōmaī cæcā adinque mōnō waocabo guīñēnte wædinque waa amōmpa,”

Ante yewæmonte impa abaïminipa.
⁴³Māninō mīni ēñēnāmaï inō beyæ
 mīnitō Awēnē Wængonguï Odeye
 nempo quēwente mīni cæquēnēnō incæ
 ō ænte baï cæcā wæcæmīnīmpa. Ayæ
 wæætē wadāni inānite tōmēmō wainca
 incate baï nō cædāni inānite godō angā
 ēñēnīnque tōmēnāni wæætē tōmengā
 nempo quēwente waa cæcædānīmpa.
⁴⁴Botō iñōmō māniï dica waëmonca
 baï inōmo inte āmo ēñēnīnque nē wæcā
 iñōmō tōmengā iñōmō mānīnca tæ go
 wææñīnque wædænque tobænte wæcā
 baï inongā inte botō ōnōwa gāānē
 ædæ wææncæcāīmpa. Wæætē æcānō
 ingante Wængonguï piinte mānīncaca
 tacacā īnaa tōmengā guiquēnē quiēmē
 baï yaintai baï goquiñō anguēnē, ante
 pōnēmīniyaa.

⁴⁵Ante nē aaquēnēnāni nāni cæinō
 ante odōmōnīnque Itota apæncēā ēñente
 wædīnque, Wængonguï qui, ante nē
 godōnāni ñæñæñāni tōnō Paditeoidi
 iñōmō, Iñæmpa mōnō īmonte piinte
 angā awædō, ante pōnente wædīnque,
⁴⁶Quiñō cæte tōmengā ingante bæi
 ongonte ō ænguīi, ante cōwā adānitapa.
 Incæte, Waodāni tōmānāni, Wængonguï
 beyæ nē apæncēā Itota inongā ingampa,
 ante pōnēñānīpa, ante wædīnque,
 Piīnāni wæcæ wæ, ānīnque edæ ñīmpo
 cægadānīmpa.

**Monguimæno ante odōmonte
 apæncēcampa
 (Odoca 14.15-24)**

22 ¹Wængonguï Awēnē
 æbānō cæquingāā, ante
 ēñēncæmīnīmpa, ante īmæca awēnē
 nānō cæinō ante Itota tōmānāni inānite
 wæætē odōmonte apænegacāīmpa.

²Inguipoga awēnē odeye tōmengā
 wēñæ beyæ monguimæno ante
 nānō cæbaï ōnædē Awēnē Odeye
 iñōmō adobaï cæcampa. ³Inguipoga
 awēnē iñōmō tōmengā ingante nē
 cædāni inānite, Wēēnē botō ānīnāni
 inānite wente ænte pōedāni. Angā
 tē tē wente ænāni ēñēnīnque edæ,
 Wīi pōinēwædō, ānāni. ⁴Ēñente

wædīnque awēnē wæætē wadāni
 tōmengā ingante nē cædāni inānite
 da godōnīnque, 'Wēēnē botō ānīnāni
 weca godīnque botō beyæ iīmaīnō
 ante apænemīni ēñēncædānīmpa. Botō
 wengā monguimæno ante wagadaidi
 onguīñæñāni tōnō cæñīnāni oguīmo
 pōñī ināni inānite do wænōnīnque botō
 ææmænoca do eyepæ cæbopa. Botō
 wengā monguimæno pō beedāni, ante
 mæmpocā angampa, ante edæ botō beyæ
 apæneedāni.' ⁵Angā ēñēnīnque gote
 apæneyōnāni tōmēnāni ēñēnāmaï inte
 ōnonque wadæ godīnque pancadāniya
 gōnea ante goyōnāni wadāni godonte
 æncæte ante godānitapa. ⁶Wadāni
 ayæ ongōnāni guiquēnē ēñēnāmaï inte
 awēnē nānō da godonte nē cædāni
 inānite piinte wēnæ wēnæ cædāni
 wæyōnāni māo wænōnāni wænānitapa."

⁷"Mānōmaï cædāni ate wædīnque
 awēnē odeye iñōmō āingā badīnque
 tōmengā tontadoidi inānite angā
 ēñēnīnque nē wænōnīnāni inānite
 māo capo wænōnāni. Wænāni adīnque
 godōmenque onconcoo tōmēnāni
 nāni ēadīncoo iya tānāni. ⁸Īnīnque
 edæ awēnē wæætē tōmengā ingante
 nē cædāni inānite, 'Monguimæno
 do eyepæ cæte ongō incæte botō nē
 ānīnāni waa cædānīpa diyæ āmo
 bequīnāni. ⁹Īnīnque mīnitō wæætē
 edæ iyænompoga iyænompoga māo
 godīnque æcāmenque ingante bee
 tēnīnque tōmēnāni tōmānāni inānite
 āmīni ææmæno pō becædānīmpa.'
¹⁰Angā ēñente cædīnque nē cædāni
 taadonque pō bee bee bee tēnīnque
 waa cædāni incæ wīwa cædāni incæ
 tōmānāni inānite āñete ænte māmōnāni
 pō monguimæno oncōnē pō guīdīnque
 eyede goto gongænte bedānitapa."

¹¹Ayæ, "Awēnē odeye iñōmō ēñæcæ
 pō bedāni inānite acæ guīyongā
 edæ adocanque monguimæno bequī
 weocoo awēnē odeye nānō pōnōnīncoo
 incæ wēñadāmaï inte ōnoncooque
 ee mongængā. ¹²Adīnque, 'Æmigo,
 bitō ædō cæte monguimæno weocoo
 wēñadāmaï inte ōnoncooque ee

mongante guibii,' ante ānongä edæ pæ wēēnecä. ¹³ Adinque awēnē odeye iñömö nē aadāni inānite āninque, 'Nē monguimæno weocoo wēñadāmaī ingä ingante mīnitō goti wimpote wææ goti wēwate edæ wēmö iñömö nāni guingo imonte Yæ yæ ante wæyömö mao wido cædāni,' ante awēnē odeye angampa. ¹⁴ Mānōmaī nāni cædō bai adobaī impa. Edæ nanguī ināni inānite Wængonguī, Pöedāni, angä incæte edæ wædænque ināni inānite apænte Ao ante ængampa," ante Itota apænecacāimpa.

Tæiyæ Awēnē nānō äintamō ante tededānīpa

(Māadoco 12.13-17; Odoca 20.20-26)

¹⁵ Itota mānōmaī apænecä ēñente wædinque Paditeoidi wadæ godinque godongāmæ ponēē cōninque, Mönö piinte apænte anguinque ante quīnō cæmō ate Itota adodeque wapiticæ tedinque oda cæquingä. ¹⁶ Ante pönēninque tōmēnāni nē emīñænāni tönö Edodeidi inānite da godōnāni godinque Itota weca pōninque,
—Awēnē nē Odömömi ēñēmi. Bitō nō pōnente cæbi imīpa, ante do ēñēmōnīpa. Ayæ bitō ayōmi mōnitō tōmāmōni onōmōnique imōni adinque bitō, Waodāni æbānō anguināni, ante ayæ, Æbānō cæquīnāni, ante wædāmaī inōmi inte edæ Wængonguī taadō ante guīñēnāmaī inte nō odōmonte apænēbīpa. ¹⁷ Ininque bitō æbānō pōnēmīi. Odōmāno gobiedōno beyæ ante tæiyæ awēnē Tetædo tiguītamō nānō äintamō ante æbānō wææ yewæmonte ī, ante ēñencæte ante wæmōnīpa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætē wēnæ wēnæ cæte intawo, ante apænēbi ēñencæmōnīpa.

¹⁸ Āñōnāni Itota iñömö tōmēnāni do, Cæmō wapiticæ tedecæcāimpa, ante nāni āninō ante do ēñēninque tōmēnāni inānite wæætē edæ,

—Mīni wadō tedete wadō cæcabo iñömö edæ quīnante botō imote, Æbānō cæmō oda cæquingä, ante cæmīni.

¹⁹ Tetædo tiguītamō nānō äintamō odömōmīni aquīmo.

Ānongä deēnadio tiguītamō adotamonque ænte pōnāni. ²⁰ Adinque tōmēnāni inānite Itota,

—Æcānō awinca bai yewæmonte badonte ī. Edæ æcānō emōwo ante yewæmonte ī.

²¹ Āñongante,

—Awēnē Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocā emōwo ante yewæmonte ongō amōnīpa.

Ānāni ēñēninque Itota iñömö edæ,
—Awēnē Tetædo quī ī ininque edæ Tetædo ingante godongæīmpa. Wæætē Awēnē Wængonguī quī ī ininque Wængonguī ingante godonguī ī apa ānewēmīni.

²² Ante Itota nānō āninō ēñente beyæ, Quīēmē bai angä, ante ancai guīñente wædinque wadæ gogadānīpa.

Ædō cæte nāni omæmonguīi, ante wædānīpa

(Māadoco 12.18-27; Odoca 20.27-40)

²³ Māñiōnæ adoñæ iñonte Tadoteoidi nē, Waocā wæninque nāni omæmōnāmaī æmæwo wængampa, ante nē ānewēnāni inte Itota weca pōninque, Īimainō ante ēñencæte ante wæmōnīpa, ānānitapa.

²⁴ —Awēnē nē Odömömi ēñēmi. Mōitee wodi mōnō beyæ ante wææ yewæmōninque Īimaī ante yewæmongacāimpa. Waocā mōninque wēñæ tapæidāmaī inte wængä ate tōmengä tōniñacā wæætē owæmpoingä ingante mōninque wēñæ tapæidinque, Botō tōniñacā wodi wængä ingampa, ante pæpogacæcāimpa, ante yewæmongacāimpa. ²⁵ Nōwo iñömö mōni cabo iñömōnite adodāni nāni caipæ onompo æmæmpoque go mēnaa ināni iñōnāni bamoncadengä mōninque wēñæ tapæidāmaī manguiwēninque edæ nāñe wængä ate ayæmengä wæætē owæmpodīngä ingante mongä.

²⁶ Ininque ayæmengä incæ adobaī wēñæ omæpocā nāñe wængantapa. Ayæ wææ wacā ayæmengä adocā ingante monte ate wēñæ adobaī tapæidāmaī inte edæ nāñe wængantapa. Ayæ wææ wacā adobaingä, ayæ wææ wacā

tapæidämaï inte näne, ayæ wææ wacä, ayæ wææ ayæmengä pönï adocä ingante möninqe wëñæ tapæidämaï inte näne wængantapa. ²⁷Onquiyængä guiquënë owæmpote wædinque tōmangä pönï näne wængantapa. ²⁸Īninqe, Mönö ñäni ömæmonguïönæ, ante mīni äönæ ĩñonte mäningä owæmpoingä ĩñömö æcänö nänöogængä baquingä. Edæ tōmengä ingante ĩñömö edæ tōmänäni manguiwengadänimpa. ²⁹Äñönänite Itota wæætë,

—Mīnitö ĩñæmpa. Wængonguï angä ëñente näni yewæmōinta adämaï inte bai ämīni awædö. Wængonguï adocanque tæï piñængä inte edæ tōmää cæcampa, ante pönënämaï inte edæ oda cæte ämīni awædö. ³⁰Edæ Wængonguï anquedoidi öönædë cōwë owodäni bai ĩñönäni inte waodäni ñäni ömæmöninqe godö ñänönämaï ĩnäni inte edæ mönämaï inguïnänidö anguënë. ³¹Wæætë do wængäinäni näni ñäni ömæmonguïnö ante ëñencæmīnimpa, ante Wængonguï beyæ yewæmonte ongö adämaï ĩmīnitawo. ³²“Botö ĩñömö Abadäo Wængonguïmo ingäimo inte ayæ Itæca Wængonguïmo ingäimo inte botö Aacobo Wængonguïmo adobo ĩmo anguënë,” angacäimpa. Ante nē angaingä inte edæ æmæwo wænīnāni tōmēnāni Wængonguingä ædö cæte inguingä. Wæætë edæ mīi quëwēnānique tōmēnāni Wængonguï ĩnongä ingampa. Īninqe edæ nē wænte godīnāni incæ ayæ mīīnāni quëwēnāni ĩnānīpa, ante pönenguënë änewēmīni.

³³Ante apænecä ëñēninqe godongämæ ëñengönāni guiquënë, Æbänö cæte Itota waa pönï odömonte apænecä ëñēmōnīi, ante wægadänimpa.

**Wængonguï nänö wææ angäine
mēnea tæīneda pönï ënepa**
(Mäadoco 12.28-34)

³⁴Tadoteoidi guiquënë, Ædö cæte gomonga anguīi, ante edæ pæ wëenedänitapa. Mänömaï Itota nänö nö äninö beyæ pæ wëenedänīpa, ante tededäni ëñēninqe Paditeoidi wæætë

godongämæ pönänitapa. ³⁵Itota æbänö cæte wapiticæ ämaingä, ante pönēñönāni adocanque idægoidi näni wææ angäinö ante nē ate ëñēnongä ĩñömö Itota ingante angantapa.

³⁶—Awënë nē Odömōmi ëñēmi.

Wængonguï, Īmaï cæedäni, ante nänö wææ angäinecoö ante pönēninqe ædedö tæīne pönï ĩ ĩñonte mönö nanguï ëñente waa cæquīi.

³⁷Äñongante Itota ĩñömö,

—Īmaīnö ante nänö wææ angäine ĩñömö edæ tæīne pönï ĩñonte mönö nanguï ëñente waa cæcäēimpa.

“Wængonguï mönö Awënë ingante bitö mīmö entawente waadedinqe bitö ocai encabi inte nö pönēninqe bitö önöwoca ewocabi inte edæ tōmengä ingante ædæmö waa waadete pönēe.”

³⁸Mänīne nänö wææ angäinö waa pönï ĩ ĩninqe mänīne tāno waa cæquīi ĩmpa. ³⁹Ayæ wade nänö angäinö adobaï nanguï waa ëñente cæquīi ĩmpa. “Bitö nämä bitö waadete waa cædö bai adobaï pönēninqe wadäni ĩnänite adobaï waa waadete cæe.” ⁴⁰Īmaï cæedäni, ante Mōitee wodi nänö wææ angäinö ayæ Wængonguï beyæ nē apænēdäni näni angäinö cæcæte ante cædinque edæ mänīne Wængonguï mēnea nänö wææ angäine ëñente cæte beyænque edæ tōmänö edæ do eyepæ cæte ĩmpa, ante Itota apænecäimpa.

**Codito æcänö päingä ĩnongä ingäa,
ante apænecampa**

(Mäadoco 12.35-37; Odoca 20.41-44)

⁴¹Mänīi Paditeoidi adoyömö ponte ayæ ongöñönāni Itota tōmēnāni ĩnänite angantapa. ⁴²Itota ĩñömö tōmēnāni ĩnänite,

—Codito ĩñömö æcänö ingäa, ante pönēmīni. Æcänö Wengä ĩnongä ingäa, ante pönēmīni.

Ante äñongante Paditeoidi wæætë,
—Awënë Dabii päingä ĩnongä ingampa.

⁴³Äñönänite Itota edæ,

—Awënë Dabii päingä ĩnongä ĩñongante edæ Dabii tōmë edæ Codito

ingantedö äninque quinante, Awënë imipa, angacäimpa.

⁴⁴ “Awënë Wængongui incæ botö
Awënë ingante apænedinque,
Botö tömëmæ inö tæ contayömi,
bitö imite nê pïinäni inänite bæ
tabo ate
bitö önöwa gäänë ongöñönänite bitö
pinä gäwacæbiimpa, angacäimpa.”

Ante Wængongui Önöwoca
apæneçä ëñëninque Dabii wodi
yewæmongacäimpa. ⁴⁵ Codito nê Awënë
ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö
nê angaingä inongä inte edæ adocä
Codito iñömö ædö cæte näëmæ Awënë
Dabii wodi pæingä inguingää, ante
pönenguënë änewëminii.

⁴⁶ Ante äñongä edæ tömänäni, Mönö
ædö cæte wæætë anguiï, äninque
ëñënämaï inte edæ pæ wëenegadänimpa.
Ayæ iincayæ ate, Apænebi ëñëmönii,
ante ædö cæte anguimoo, ante edæ
tömänäni guiñente wædinque änämaï
ingadänimpa.

**Paditeoidi tönö nê odömönäni inänite
Itota pïinte angä**

*(Mäadoco 12.38-40; Odoca
11.37-54, 20.45-47)*

23 ¹ Pæ wëenedäni adinque
tömengä miñæ nê godäni
godongämæ ongönäni nanguï inäni tönö
ongöñönänite Itota tömänäni inänite
apænegacäimpa.

² “Nê odömönäni tönö Paditeoidi
iñömö Möitee wodi nänö angainö
ante nê ëñënäni inte nê nö odömönte
apænedäni inänipa. ³ Mänömaï inäni
adinque minitö iñömö tömënäni äninö
ante tömänö ante cöwë ëñente cæedäni.
Wæætë tömënäni näni cæi bai cædämaï
iedäni. Edæ, iïmaï cæedäni iïmaï
cæedäni, ante näni änö ante tömënäni
nämä incæ ëñënämaï cædänipa. ⁴ Edæ
mäincoo teëmencoo mö paate wadäni
önöncapæ cö cædancapænäni
bai cædinque tömënäni, Wadäni
guëmancædänimpa, ante cædämaï inäni
inte önompogonca adopogoncaque incæ
gä äncapænämaï inänipa.”

⁵ “Quiëmë cædäni incæ tömënäni
cöwë, Wadäni botö imote waa
acædänimpa, ante cædänipa.
Wadäni, Bitö Wængongui beyæ näni
yewæmongainta nanguï abi imipa,
ante pönëninque mönitö imönite waa
acædänimpa, ante babæ cædinque
mäninta æmontacade ñænæ pöni
badonte mini tente önöncapoga wo cæte
encapodänipa. Ayæ, Bitö Wængongui
ingante nanguï apænebi imipa, ante
pönencædänimpa, ante cædinque
tömënäni weocoo ñä cæwate ñä cæwate
doyæ guënë ewa badöninque doyæ pöni
wëñate mongænänipa. ⁶ Ayæ æämæ
becæ godinque tömënäni, Botö täno bete
tocæboimpa, ante wæmompaa pöni tæ
contate bete todänipa. Ayæ Wængongui
angä näni ëñente yewæmongainta ate
odömöincönê pö guidinque tömënäni
nämanque ante pönëninque wæmompaa
pöni tæ contate todänipa. ⁷ Ayæ waodäni
näni godonte æiñömö wainö pancadë
goyönäni wadäni pö bee téninque, Nê
odömömi, bitö imite waa amönipa,
ante apænedäni ëñëninque edæ nê
odömönäni iñömö nanguï todänipa,”
ante Itota apæneçantapa.

⁸ Ayæ apænedinque, “Minitö guiquënë
minitö Awënë nê Odömongä adocanque
pöni iñongä mini caipæ iñöminite
wadäni, Awënë nê odömömi imipa,
ante änämaï incædänimpa, ante
wææ cæedäni. ⁹ Ayæ mönö Mæmpo
adocanque pöni öönædë quëwengä
ingä adinque minitö waocä ingantedö
ante apænedinque, Mönö mæmpo
ingampa, ante änämaï iedäni. ¹⁰ Ayæ,
Mönö Awënë nê Odömongä iñömö
adocanque pöni Codito inongä ingampa,
ante ëñëminii iñöminite wadäni, Nê
ämi imipa, ante änämaï incædänimpa,
ante wææ cæedäni. ¹¹ Ayæ edæ mini
cabo iñöminite wacä beyæ wacä nê
godö cæcä iñömö ñænængä pöni ingä
incæcäimpa. ¹² Edæ nämä ængö cæte
bai cædinque æcänö, Botö botö, äna
tömengä iñömö edæ wææntodonte bai
önönque bacæcäimpa. Wæætë æcänö,
Botö botö, änämaï inte, Önömoque

imopa, äna iñömö edæ tömengä ingante ængö cæte bai cædäni adinque wadäni tömengä ingante waa acædänimpa,” ante Itota tömengä miñä ne godäni inänite apænegacäimpa.

¹³Ayæ ne odömönäni tönö Paditeoidi inänite Itota piinte angantapa. “Minitö iñömö mini pante wæquinque edæ wadö tedete wadö cæmini iminipa. Wadäni öönädë Awënë Odeye nempo guidämaï incædänimpa, ante minitö odemö tee mönete bai wææ cæminipa. Tömëmini guidämaï imini inte minitö wadäni guicæ cæyönänite edæ tömënäni näni guidämaï wæquinque edæ wææ cæminipa. ¹⁴Në odömömini tönö Paditeoidi imini mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque impa. Owæmpoinäni oncö ö æmini incæte minitö, Wantæpiyæ botö tedebö beyænque wadäni botö imote waa acædänimpa, ante Wængongui ingante wantæpiyæ ne tedemini inte godömenque mini panguinque ingæimpa,” ante Itota angacäimpa.

¹⁵Ayæ apænedinque, “Në odömömini tönö Paditeoidi imini mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque. Edæ, Adocanque incæ mönitö emiñængä bacacäimpa, ante minitö æpæ tömämæ wogaa gote diqui diqui mininque inguipoga taadö tömänö gote diqui diqui minte ayömini adocanque Ao angä adinque minitö tömengä ingante godö odömömini. Eñëninque tömengä guiquënë minitö wënæ wënæ goquinö godömenque godinque gomonga ne wënæ wënæ cæcä badinque tadömengadænguipo nänö gomonga panguinque minitö miñä tee empote gocampa töö.”

¹⁶Ayæ, “Babetamömini mini wæquinque babæ ante mäömini ate edæ oda cæte godänipa. Iñæmpa iïmaï änewëminipa. ‘Botö änö nöingä baquinö anguënë, ancæte ante æcänö, Wængongui tæiyæ waëmö oncö tæi ongö bai impa, äna tömengä önonque tedete apæncampa, ante änewëminipa. Wæætë edæ, Wængongui tæiyæ waëmö

oncö oodo mäë ongö bai impa, ante æcänö äna guiquënë tömengä nö angä inte cæcæcäimpa,’ ante minitö iñömö babæ wapiticæ äminipa. ¹⁷Mini babetamö incabo mimö ömædë incädö. Edæ Wængongui tæiyæ waëmö oncönë oodo öñö adinque, Oodo incæ godömenque waa pönï impa, ante babæ ante pönëminipa. Iñæmpa oodo æninque, Wængongui oncö waëmö emonguinta, ante æte badönäni beyænque oodo tæiyæ waëmö bapa, ante pönëminiyaa.”

¹⁸“Ayæ edæ minitö babæ apænedinque, ‘Botö änö nöingä baquinö anguënë, ancæte ante waocä, Wængongui qui, ante baö näni iya täimpaa tæi ongö bai impa, ante æcänö äna önonque tedecampa. Wæætë mäninö ancæte ante, Baö iya täimpaa näni iya tanguingä bai impa, ante æcänö äna iñömö tömengä nö ante cæcæcäimpa,’ ante minitö babæ wapiticæ äminipa. ¹⁹Mini babetamö incabo ämini eñëmoedäni. Ædö waa intawo. Näni iya täimpaa incädö tæiyæ waëmö intawo. Wæætë edæ baö näni iya tanguingä incæ tæiyæ waëmö intawo. Æbänö ante pönëmini. Iñæmpa baö æninque, Wængongui qui, ante iya tänäni beyænque baö näwaaquingä bacampa, ante pönëminiyaa. ²⁰Ininque, Botö änö nöingä baquinö anguënë, ancæte ante waocä, Näni iya täimpaa tæi ongö bai impa, ante æcänö äna tömengä, Iya täimpaa tönö baö näni iya tanguingä tönö tömää beyæ, ante bai dobæ angampa. ²¹Ayæ æcänö, Wængongui tæiyæ waëmö oncö beyænque ante näwangä baquinö anguënë, äna tömengä Wængongui oncö beyæ ayæ mänincönë ne owocä beyæ adobai dobæ angampa. ²²Ayæ æcänö, Öönädë beyænque näwangä baquinö anguënë, äna tömengä edæ Wængongui nänö contaïmpaa beyæ ayæ contaïmpaa ne Contacä beyæ adobai dobæ angampa,” ante apænegacäimpa.

²³Ayæ apænedinque Itota, “Në odömömini tönö Paditeoidi incæ mini wadö tedete wadö cædincabo inte mini wæquinque impa. Tömëmini mini minte

pæðimö tönö guimö ogui wayabo tönö tömömö mini tä pete ænimö tē gæte diete ganca mini cabo tē gædincoo ñö cædinque adocooque æninque, Wængongui qui, ante godöningue waa cæminipa. Incæte edæ Wængongui, Nö cæedäni, ante nänö äno ante, Godö waadete waa cæedäni, ante nänö äno ante, Wede pönente cæedäni, ante nänö äno ante minitö mini wæquinque eñente cæðamaï iminipa. Iïmaï täno waa cæquënemini inte minitö mänincoo ayæ godömenque Wængongui ingante godömini inguënemini iminipa.

²⁴Babetamömini babæ ante mäomini ate edæ oda cæte godänipa. Minitö, Diete ganca minitö mänincoo ongö adinque adocooque cöwë godongui i, äninque owætaca bequïñömö guincawæ owoyö tæ wedote bai cæminipa. Wæatë edæ Wængongui nänö äno bai cæðamaï inte minitö edæ cämeyo ñænængade pönï owoyö önonque ade bete bai pönënamäi inte cæminipa, ante awæðö,” ante Itota apænecäimipa.

²⁵Ayæ nē odömönäni tönö Paditeoidi inänite godömenque äninque tömengä, “Mini wadö tedete wadö cæcabo inte mini wæquinque impa. Owæta tönö cængæ yabætaque ñongate bai minitö wadäni ayönäni nē waa cæmini inte wæatë edæ cæncadenta inö wentaga engate bai cæminipa. Mini wacä qui ö æinënö ayæ nämanque ante mini towënö beyæ owæta cæncadenta inö opogö tagate eyede bai impa diyæ.

²⁶Bitö Paditeobi babetamömi eñëmi. Cæncadenta inö täno ñä mënongabi ininque yabæta inö ñongate wainta baquïnö anguënë,” angacäimipa.

²⁷Ayæ, “Nē odömömini tönö Paditeoidi incæ mini wadö tedete wadö cæðincabo inte mini wæquinque impa. Minitö wao wodido bai yabæque waëmö paate bai iñonte cæncadë inö wao bayetoca ñömænte öö wayömö bai entawëmini iminipææ.” ²⁸Ininque wadäni yabæque adinque, Minitö nö entawëmini iminipa, ante pönëñönäni minitö wiwa mini pönënö beyæ wadö

tededinque wadö cædinque edæ mimö wentamö entawëminipa,” ante Itota piingacäimipa.

²⁹Tömënanäni inänite ayæ piininque, “Nē odömömini tönö Paditeoidi incæ mini wadö tedete wadö cæðincabo inte mini wæquinque. Edæ Wængongui beyæ nē apænecäinäni wodido, ante minitö do mänonöminipa. Ayæ, Nē nö cægäinäni wodido, ante mänoninque minitö oncontai waëmö pönï paadomminipa.

³⁰Ayæ, ‘Mämæidi nani quëwengäiñedë quëwëmöni bai mönitö tömënanäni tönö, Wængongui beyæ nē apænecäinäni inänite mäo wænönämaï inte ee quëwencæðömönimipa,’ ante äminipa.

³¹Mänömainö ante apænedinque minitö, Wængongui beyæ nē apænecäinäni inänite nē wænoncäinäni pæimöni imönipa, ante nämä incæ edonque pönï apænte äminipa. ³²Edæ minitö wämæidi nē wænoncäinäni inte nani pe ñiñængaimämo wiï eyepæ inte bai cædinque minitö ñöwo godömenque eyede pe ñiñænte bai capo wænömæwedäni,” ante Itota badete bai angacäimipa.

³³Ayæ äninque, “Mini tæntæcabo pæimini bai imini eñëedäni. Mini obecabo pæimini bai imini eñëedäni. Minitö tadömengadænguipo mini pante wæquënënö ante æbänö cæte aamö cæte edæ tabaiminiyaa. ³⁴Ininque Wængongui beyæ nē apænecäinäni tönö nē nö eñënanäni tönö nē odömönäni inänite botö ñöwo minitö weca da pönömo pönänipa. Adinque minitö iñömö edæ pancadäniya inänite wænömöni wæncæðänimipa. Pancadäniya inänite minitö awäa timpomini wæncæðänimipa. Ayæ pancadäniya inänite minitö odömöincönë bæi ongöningue tæi tæi pämini caate wædinque tömënanäni wayömö quëwënanäni weca wayömö quëwënanäni weca wodii goyönäni minitö tee empo tee empo togænte goquimini, ante awæðö. ³⁵Mänömaï wænæ wænæ cæyömöni edæ ñöwomöni beyænque tömäa inguipoga wepæ aa bedinque näate baquimimidö anguënë.

Edæ Adäo wodi wengä Abedo në nõ cægaingä wepæ tönö ayæ quëwente në ëñente cædäni inänite godö wænönäni wængainäni tönö tömënäni tömänäni wepæ beyæ minitö näate wæcæminimpa. Ayæ minitö Wængongui oncö ñænæncö boyæ iya täimpaa gäänë ongöningue Bedequiya wengä Tacadiya ingante godö wænömîni wengä ininque tömengä wepæ näate wæminipa. ³⁶Ñowomîni mîni wepæ näate wæquinque tömanguipo aa betinö angüenë, ante ämo ëñeedäni,” ante Itota tömënäni inänite idæwaa piinte apænægacäimpa.

Eedotadëë quëwënäni beyæ ante Itota wæcampa
(*Odoca 13.34-35*)

³⁷Ayæ Eedotadëë inömö quëwënäni beyæ ante pönëningue Itota, “Eedotadëë quëwëminîni ëñeedäni, angantapa. Wængongui beyæ në apænedäni inänite mîni wængaincabo inte ayæ Wængongui nänö da pönönäni inänite dicaca tacamîni inöminite botö inömö minitö iminîte waadete pönö cæinente nangui wæbopa. Tawadiya wæmönä inömö, Botö wënäni, ante gompodinque tæcæenëmæ wëä pönö ö ænä bai botö adobai, Botö wënäni pöedäni, ante æpogadö äñömote minitö, Wîi pöinente awædö, ante Baa ämîni wætabopa. ³⁸Ñowo inömö edæ mîni quëwëñömö önonconcooque baconcoo tamëhedäni. ³⁹Ñowo inömö edæ botö dæ äñomo minitö, ‘Awënë Wængongui emöwo beyængue pöninque bitö toquinque edæ waa cæcæbiimpa,’ ante mîni anguinganca minitö edæ botö imote adämai incæminimpa ante ämo ëñeedäni,” ante Itota apænægacäimpa.

Wængongui oncö ñænæncö bæ tate bacäimpa, ante
(*Mäadoco 13.1-2; Odoca 21.5,6*)

24 ¹Itota Wængongui oncö ñænæncö oncodo tao gocantapa. Wadæ gocæ cæyongä tömengä miñæ në godäni inömö, Wængongui oncö ñænæncö æbänö waa pönî mæñonte ii,

ante odömoncæte ante tömengä weca pönäni. ²Ate wædinque Itota wæætë,
—Minitö guiquenë mänincoo tömancoo edæ waa aminitawo. Näwangä ante minitö iminîte apænebopa. Mänincoo mîni acoo incæ tömanca bæ tadäni wæænca adinque panguimæ panguimæ godinque dica adocaque pönî incæ wænömënæca ongönamaï ingäimpa, ante apænægacäimpa.

Oo iinque bacäimpa, ante æbänö ate ëñenguüi, ante
(*Mäadoco 13.3-23; Odoca 21.7-24, 17.22-24*)

³Mänîi taodinque Odibowænquidi pö æite tæ contate ongöñongä tömengä miñæ në godäni adodänique tömengä weca ponte apænedänitapa.

—Bitö änö ante æyedënö iinque baquüi, ante ëñencæte ante wæmönipa. Edæ bitö ponque æyedënö ponguimii, ante ayæ mönö inguipoga quëwënö æyedënö æmæwo iinque baquüi, ante ëñencæte ante wæmönipa. Ininque, Æbänö mä odömonte bai ba adinque edæ, Oo pönî impa, ante wædinque ëñenguimönii, ante ëñencæte ante wæmönipa.

⁴Äñönäni Itota,
—Wapiticæ odömöñönäni minitö wæætë, Mönö oda cædämai ingäimpa, ante nämä wææ aquenë quëwëminîni. Edæ iimaï baquüi i ataqueedäni. ⁵Edæ wadäni nangui inäni botö emöwo ante babæ tedete pöninque, “Botö Codito inömo imopa,” ante apænedinque wapiticæ mäodäni godinque edæ nangui inäni tömënäni miñæ oda cæte wapiticæ gocædänimpa. ⁶Edæ, Wabæca awënë tönö pö bee téninque wæætëdö wæætë cædapa, ante tededäni ëñencæminimpa. Ayæ wayömö nani guëadö guëa cæte wænönö ante tededäni incæte edæ guñente wædämai iedäni. Edæ mäninö botö äninö bai cöwë bacäimpa. Ba incæte mönö inguipoga quëwënö inömö mänîhedë wîi æmæwo iinque bacäimpa. ⁷Adobæca quëwënäni inönänite wabæca quëwënäni ponte bee téninque guëadö guëa cæquinäni

inänipa. Adobæca awënë odeye nempo quëwëñönänite wabæca awënë odeye tömengä nänö ënempodäni mämö bee ténique guëadó guëa cæte wænonte wænguinäni inänipa. Ayæ waodäni nani cæinente wænguinque cængui incæ tömäa capo wængæimpa. Ayæ wayömö wayömö goinque pö wæcædänimpa. ⁸Incæte mänii nani wæwënö ba iinque edæ önonque mä pöni nani wæwengui inguinö anguënë.

⁹Mänömaïnö ante Itota godömenque apænecäcäimpa. “Mäniñedë edæ minitö iminite mini wæquinque ö ænte mäo godönäni wæyömini godömenque wænönäni wæncæminimpa. Ayæ mäniñedë botö ëmöwo apænemini beyæ tömämaë quëwënäni minitö iminite piincædänimpa. ¹⁰Ayæ adoyedë mini pönencabo incæ pancadäniya guingo imonte bai badinque edæ pönënamai inte Baa anguinäni. Ayæ mini cabo incæ näëmæ piinque pancadäniya, Nänö wænguinque, ante wacä ingante näëmæ godoncædänimpa. ¹¹Ayæ në babæ ante apænedäni ponte, Wængongui beyæ në apænemöni imönipa, ante odömönäni adinque pancadäniya edæ oda cæte wadö pönente baquinäni inänipa.

¹²Ayæ ëñënamai inte nani cæpämö godömenque yebænte bai nangui ba ate wædinque në pönëninäni inte wodo tömänäni edæ Baa äninque waadedämai bacædänimpa. ¹³Edæ æcänö iimæca iinque baganca wæntædämai inte botö ëmöwo beyæ piinte badämai inaa tömengä edæ botö æmo beyænque cöwë wænämai quëwencæcäimpa. ¹⁴Ayæ edæ, Awënë Odeye nempo watapæ quëwengæimpa, ante mini pönencabo tömämaë quëwënäni inänite mäo apænemini ëñencædänimpa. Mänömai apænedinque iinque cæmini ate mäniñedë ate edæ iinque baquinö anguënë,” ante Itota tömengä miñä në godäni inänite apænecäcäimpa.

¹⁵Ayæ apænedinque Itota, “Iinque, Wængongui beyæ në apænecäcäimpa. Daäniedo wodi, Nömæi bai öo wadö nani wo ëwenguimämo incæ

Wængongui oncö tæiyæ waëmoncönë ante mämö cö cæquinänidö anguënë, angacäimpa. Daäniedo nänö yewæmongainta adinque në adingä iñömö tömengä do ëñëmaingampa. Iincayæ ate mänömai cö cædäni ongö adinque, ¹⁶mäniñedë Oodeabæ quëwëmini iñömö edæ änanquidi do wodii winonte æibæwedäni. ¹⁷Ayæ oncömanca ongömini iinque mäincoo æncæte ante oncönë wæi guidämai inte oncömancaque oncömancaque wodii winömæwedäni. ¹⁸Ayæ tömëmoncodë cæmini iinque yacoo æncæte ante oncönë ocæ ëmænämai inte godömenque wodii winömæwedäni. ¹⁹Mäniönæ iinque bayedë në yædëmadä inäni tönö goömæ në gänönäni tönö tömënäni nani wæquimämo baquinö anguënë. ²⁰Ayæ minitö mini wodii winonguiönæ ante pönëninque edæ Wængongui ingante, Wii edæ cöönædepo bacäcäimpa, ante ayæ, Guëmanguiönæ iñonte badämai ingæimpa, ante æedäni. ²¹Edæ mäniñedë waodäni nangui nani wæwëmämo nani angä baquinö anguënë. Edæ Wængongui nänö badongaiñedë mänömai nani wæwëmämo bai dæ äñonte ayæ godömenque ñowo ganca dæ änompa. Ayæ godömenque iinque baganca mänömai nani wæwenguimämo bai dæ anguinö anguënë. ²²Edæ wantæpiyæ nani wæwengui impa, ante adinque Wængongui, Mänimpoönæque edæ wæwencædänimpa, ante pönömenque ante änämai ingä bai quingänö quëwenguënë dæ ancædönänimpa. Incæte, Në quëwenguinäni botö angainäni wii wantæpiyæ wæwencædänimpa, ante cædinque Wængongui dobæ pönömenque äninque, Idæwaa impa, ancæcäcäimpa,” ante Itota apænecäcäimpa.

²³Ayæ, Iinque bayonte æbänö inguii, ante apænedinque Itota godömenque iimäi ante apænecantapa. “Mäniñedë wadäni minitö iminite, ‘Iñömö mönö Codito ponte ongongä tamëñedäni,’ ante ayæ, ‘Wayömö ponte a ongongä atamönipa,’ ante tededäni ëñëninque

mīnitō iñōmō edæ ēñēnāmai iñmæwedāni. ²⁴Wadāni māniñedē ponte a ongōnīnque nāmā incæ ante, Tōmēmo Codito iñōmo iñmopa, ante babæ ante tedequināni. Ayæ, Wængonguī beyæ nē apænebo iñōmo iñmopa, ante babæ ante tedequināni. Tōmēnāni, Wængonguī nānō apænte ængaiñāni incæ æmæwo oda cædinque wapiticæ gocædānīmpa, ante cædinque bamōnengæ bai cædinque oñnædē cæi bai cædinque nō odōmonte bai cæquināni iñānīpa. Incæte Wængonguī nē apænte ængaingā inte edæ ee aquingā diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquinānīi. ²⁵Edæ iinque badāmai iñonte botō ñōwo do apænebo ēñēdāni. ²⁶Iinque, pōnente quēwēñōmīni wadāni, ‘Cōwā aedāni, ònōmæca mæ ongongampa,’ ante ānāni ēñēnīnque mīnitō acæ taodāmai iedāni. Ayæ, ‘Oncō guimongacōnē a ongongā apa quēwēdāni,’ ante ānāni incæte pōnēnāmai iedāni. ²⁷Edæ nænque tamōnō gāmænō nāiīnque guidō gāmænō quingæ gote bai edæ tōmānāni edonque ayōnāni botō Waobo ēñagaīmo inte botō ponque poncæboīmpa. ²⁸Edæ abadæidi ñōmæingāa weö pōnāni bai mīnitō tōmāmīni adoyedē iñontobæ botō weca ponguīmīni iñīnīpa,” ante Itota apænegacāīmpa.

Waocā ēñagaīgā iīmai pōnīnque cæcæcāīmpa, ante

(Māadoco 13.24-37; Odoca 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

²⁹Ayæ godōmenque apænedīnque Itota, “Māniī nāni wæwēmāmo nāni angā iinque go ate nænque iñontobæ wēmō badīnque apāicā apāidāmai ingæīmpa. Nēmōncoo oñnædē iñō wææ tæ wæænīnque waa tæ waa tæ wæængæīmpa. Oñnædē tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ goquinō anguēnē. ³⁰Māniñedē ate botō Waobo nē ēñagaīmo inte oo pōñōmo oñnædē ate bai ba adīnque wabæca nāni cabo wabæca nāni cabo tōmāmæ quēwēnāni Ca ca wæcædānīmpa. Wæyōnāni botō

Waobo nē ēñagaīmo inte boguīmancodē māmō pōnīnque botō tæi pōni pīñæmo inte ñāō apāite bai wæmō emonte wææmo acædānīmpa. ³¹Māniñedē todompeta mōnō ancadeca yedæ ænete bai we oñonte botō anquedoidi iñānite da godōmo godīnque tōmēnāni boguīmā æmænō betamonca æmænō betamonca nānō pō goīnō godīnque oñnædē tōmāne godīnque edæ Wængonguī nānō apænte ængaiñāni iñānite āñete poncædānīmpa,” ante Itota apænecantapa.

³²Ayæ, “Wængonguī Awēnē æyedēnō ponguingāa, ante botō iigowæ æbānō iwæ ante odōmonte apænebo ēñēdāni. Tōmēwæ mīiwæ badīnque iigowæ wayabo tānā nā boca adīnque mīnitō, Oñabo nānō bocaīnepo inte nænque nāwantedæ baquinque bocapa, ante pōnēnīnque edæ do ēñēmīnīpa. ³³Ayæ adobai mānīnō botō apænedīnō bai edæ do ba adīnque mīnitō, Waocā nē ēñagaingā iñōmō edæ do odemō pōni ongōnīnque edæ oo poncæcāīmpa, ante ēñencæmīnīmpa. ³⁴Nāwangā āmopa. Ñōwomīni ayæ mīīmīni quēwēnīnque wænte godāmai iñōmīni mānīnō botō apænedīnō bai tōmānō edæ do iinque baquinō anguēnē. ³⁵Oñnædē ongōñōmō inguīpoga tōnō wo ewente bai dæ ba incæte botō angaiñonque guiquēnē edæ dæ badāmai inte edæ cōwē tæi ongongæīmpa,” angantapa.

³⁶Ayæ, “Māniōnæ æyedēnō i, ante, Mānīnepo ædepodō i, ante ēñencæte ante mīni wædīnō ante æcāmenque incæ ēñēnāmai ingampa. Tōmānāni ēñēnāmai iñōnāni edæ Wængonguī anquedoidi incæ ēñēnāmai iñānīpa. Wæmpocā Wēmo incæ ēñēnāmai iñōmote Wæmpocā iñōmō tōmengā adocanque incæ edæ nē ēñengā ingampa,” ante Itota apænegacāīmpa.

³⁷Ayæ godōmenque iīmai ante apænecantapa. “Waobo nē ēñagaīmo inte botō ponguīōnæ iinque bayedē guiquēnē Nōwee wodi Docā nāni angaingā nānō quēwēnedē dodāni nāni quēwengāi bai adobai edæ quēwenguīnāni iñānīpa. ³⁸Māniñedē

æpæ ayæ änāmaï iñedē nē quēwengāināni iñōmō önonque cænte bete, Monguingä, ante godonte ate möninqe tömēnāni Docä Nöwee oncö bai wipo mäenonte nānō guiquiönæ iinqe baganca quēwencægadānimpā. ³⁹Tömēnāni inānite æpæ ænte gocæ cæganca tömēnāni, Æpæ anguimpā, ante ēñēnāmaï nāni quēwengāi bai adobaï ēñēnāmaï cæyönāni botö Waobo ēñagaimö inte adobaï edæ iñontobæ poncæboimpā. ⁴⁰Māniñedē waoda tömēmoncodē guēa cæyöna adocanque ingante ö ænāni goyongä adocanque wæætē a ongoncæcäimpā. ⁴¹Ayæ onquiyæna guēa apo cæyöna adocanque ingante ö ænāni goyongä adocanque wæætē a ongoncæcäimpā,” ante Itota odömonte apæñecantapa.

⁴²Ayæ, “Awēnē æyedēnō ponguingää, ante ēñēnāmaï imini inte mīnitö mīimīni inte edæ cōwä aquēnē quēwēnāni. ⁴³Nē awēmō ængä æyedēnō ponguingää, ante ēñente bai nē äcä iñōmō, Bæ tate guidāmaï incæcäimpā, ante wææ wānoncædongäimpā, ante ēñente quēwēedāni. ⁴⁴Wao Wēmō ēñagaimö inte botö adobaï mīnitö ēñēnāmaï iñōmīni do iñontobæ ponguimo imo ante mīnitö botö ponguinö ante wānō cōedāni,” ante Itota angacäimpā.

Awēnē quincōo ante nē ædæmō aacä
(Odoca 12.41-48)

⁴⁵Ayæ Itota iīmaï apæñecantapa. “Inguipoga awēnē iñōmō, Æcānō nē ēñengä inongä inte botö quincōo ante ædæmō aacä inguingää, äninque, Mänömaï inte cæcä ingante adinque botö ämo ate tömengä nē angä badinque botö oncönē quēwēnāni inānite ædæmō aadinque cænguï eyepæ iñonte godongä cæncædānimpā, angampa. ⁴⁶Ante awēnē wayömō gote ponte ayongä, Nē cæcä botö änō ante ēñente cæcampa, ante adinque awēnē wæætē tömengä ingante godö waa cæcä tömengä ingante godö waa cæcä ate nē waa cæcä iñōmō edæ waa tocæcäimpā. ⁴⁷Mīnitö

iñinite näwangä ante apænebopa. Nē ēñente cædingä ingante awēnē, Bitö botö mäincoo tömancoo edæ nē aabi bacæbiimpā, ancæcäimpā.”

⁴⁸“Wæætē edæ tömengä ingante nē cæcä incæ wēnæ wēnæ cæcä inongä inte mīmōno pönēwēninque, Botö awēnē wabānō wantæpiyæ pönāmaï imaingampa, ante pönengä iinqe æbānō babai. ⁴⁹Tömengä edæ wadāni nāni cæcabo iñönānite näēmæ pīiinqe tæi tæi pangä iinqe ayæ nē tī nāmæ bete quidi quidi dowænte badāni tönö godongämæ cænte becä. ⁵⁰Iinqe tömengä, Æönædö ponguingää, ante wædāmaï iñongante, Æyedēnō ponguingää, ante ēñēnāmaï iñongante edæ awēnē iñontobæ pongä wæbaingampa. ⁵¹Pöninqe awēnē iñōmō ēñēnāmaï cædingä ingante baö wido wido todinque tömengä ingantedö äninque, Nē wadö tedete wadö cædināni nāni panguinö gote tömēnāni tönö godongämæ ongoncæcäimpā. Ante cædinque awēnē tömēnāni nāni guingo imonte Ca ca wayömō wido cæcä wæcæcäimpā,” ante Itota apænegacäimpā.

Baquedāni nāni cæinö
ante odömongampa

25 ¹Māninganca apænedinque Itota ayæ godömenque odömonte apænegacäimpā. “Māniñedē öönædē Awēnē Odeye nempo quēwēnāni iñōmō baquedāni diete ganca nāni cæi bai adobaï cæcædānimpā. Baquedāni iñōmō, Edēningä ñöwoönæ monguingä, ante tica enēincade äninque tömengä ingante bee tencæte ante tao godānipa. ²Baquedāni incæ tömēnāni tinco ganca ināni nē ēñēnāni iñönāni edæ adoganca tinco ganca ināni nē ēñēnāmaï ināni inānipa. ³Nē ēñēnāmaï ināni guiquēnē tömēnāni tica enēincade äninque gongapæncade ænāmaï goyönāni, ⁴nē ēñēnāni guiquēnē gongapæncadedē godö pe ñiñænte gongapæ eyepæ ænte godānipa. ⁵Mänömaï ænte gote ayönāni nē monguingä wantæpiyæ pönāmaï

dæ angä adinque tömënäni tömänäni edæ möinente ædo ædo cædinque mö ñönänipa.”

⁶“Mö ñöñönäni ayaönænëña pöni bayonte edæ, ‘Në monguingä pongä атакедäni. Tao bee tenguënë quëwëminii.’ ⁷Ante aa pedäni ëñëninque edæ baquedäni tömänäni ængæ gantidique, Tica ënëincade waëmö ti wodönote bacäïmpa, ante wadæ wadæ cædänipa. ⁸Cæyönäni në ëñënämaï inäni guiquënë në ëñënäni inänite, ‘Mönitö tica ënëincade edæ wodo mönä ëmoppa cæminii. Minitö näænimæ incæ pancapaa pönömini æncæmönimpa.’ ⁹Äñönäni, ‘Ïñæmpa, mönitö beyæ minitö beyæ adobaï wii eyepæ imaimpa, ante awædo. Edæ godoncæte ante në mänäni weca gote godonte æedäni.’ ¹⁰Änäni ëñente godonte æncæ goyönäni edæ në monguingä do pongä adinque në ëñente eyepæ näæninäni inömö monguingä tönö godongämæ monguimæno oncönë becæ guiidäni ininque edæ odemö tee mönete intapa. ¹¹Ayæ ate edæ wadäni gongapæ eyepæ ænte pönönäni do tee mönete i adinque tömënäni, ‘Awënë, awënë ëñëmi. Odemö wi ænebi guimönie.’ ¹²Ante wæyönäni awënë wæætë, ‘Minitö iminute näwangä ämopa. Minitö æminidö iminii, ante botö cöwë adämaï imopa,’ angampa.” Mäninque ante odömoncæte ante Itota iimäi angantapa.

¹³“Minitö guiquënë, Æönædo i, æyedëno i, ante ëñënämaï imini inte edæ wänö conte quëwëedäni,” angacäïmpa.

Tadento näni godonte äinta ante odömongampa
(*Doca 19.11-27*)

¹⁴Ayæ æbänö baquii, ante odömoncæte ante Itota, Waocä në äacä nänö cæi bai bacäïmpa, ante apænægacäïmpa. “Në äacä wayömö gocæte ante cædinque tömengä ingante në cædäni inänite äñete mämongä pönönänite, Botö äadinta incæ pönömo æninque minitö në aamini badinque

botö beyæ godonte æncæminimpa. ¹⁵Äninque në äacä inömö, Në cædäni æbänö nangui cædinque aaquänäni, ante adinque tadento ñænængade näni godonte äinta incæ adocanque ingante önompo æmæmpoque mänimpota pædæ pönöninque wacä ingante tadento mentaa mänimpota pædæ pönöninque wacä ingante tadento adotaque pædæ pönongampa. Ayæ wadæ gocä. ¹⁶Äninque tadento önompo æmæmpoque mänimpota në æningä inömö do godinque godonte æ godonte æ cædinque önompo æmæmpota tömengä nänö ænimpota adopota æñongä edæ tadento önompo tipæmpoga bapa. ¹⁷Ayæ tadento mentaa në æningä adobaï godonte æ godonte æ cædinque mentaa nänö æninta adopota wæætë æñongä edæ tadento mäa go mäa bapa. ¹⁸Wæætë adotaque në æningä guiquënë tömengä wadæ godinque onguipodë ææ wodinque awënë godonte äinta æninque tee moncate wë wodongampa,” angantapa.

¹⁹Ayæ, “Wantæpiyæ ate tömënäni awënë adodö pöninque, Botö qui eyepæ æncæboïmpa, ante cædinque tömënäni näni ænte aadinta ante cöwä acantapa. ²⁰Önompo æmæmpoque tadento në æningä inömö edæ æmæmpota adopota nänö godonte æninta ænte pöninque awënë ingante, ‘Awënë, bitö botö imote, Aacæbiïmpa, ante tadento önompo æmæmpoque mänimpota pædæ pönömi æntabopa. Äninque botö godonte ænte godonte ænte edæ nangui cædinque edæ mänimpota adopota æmæmpota dobæ æmoi æ.’ ²¹Ängä wædinque tömengä awënë inömö, ‘Badogaa. Botö imote në cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñöwo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque æninque cöwë ædæmö aabi adinque botö ñöwo nangui pöni botö äadincöo pönömo æninque bitö wæætë edæ në aabi bacæbiïmpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo inömete bitö edæ äänömonque bai bitö watapæ tote quëwënguinque pöe,’ angantapa.”

²²“Ayä mäa tadento nē äningä adobai pöningue, ‘Awënë, bitö botö imote, Aacæbiimpa, ante tadento mentaa mänimpota pædæ pönömi äningue botö godonte ænte godonte ænte edæ nanguï cædinque edæ mentaa mänimpota adopota dobæ æmoi æ.’ ²³Angä wædinque tömengä awënë iñömö, ‘Badogaa. Botö imote nē cæbi inömi inte bitö ædæmö aabi inte ñowo waa cæbi æmopa. Bitö wædænque äningue cöwë ædæmö aabi adinque botö ñowo nanguï pönï botö ëadincöo pönömo äningue bitö wæætë edæ nē aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë inömo inte watapæ tote quëwëmo iñömote bitö edæ ääñömonque bai bitö watapæ tote quëwenguinque pöe,’ angantapa.”

²⁴“Ayä ate edæ adotaque nē äningä wæætë pöningue, ‘Awënë, bitö nē waadedämaï cædömi inte bitö wii gadiñömö wayömö incæ edæ do wogaabipa. Ayä bitö wii miñömö wayömö incæ edæ do tä pete gæte bai æmipa, angantapa. ²⁵Äningue botö edæ ancai guñente wædinque edæ tao godinque onguipodë äæ wote bitö tadento daga wëningue edæ wë wodontabopa. Bado, bitö qui incæ edæ do æmipa,’ angantapa.”

²⁶“Angä ëñente wædinque tömengä awënë wæætë, ‘Botö imote nē cæbi inömi inte bitö wiwa pönëmi inte wæntæye cæbi abopa. Botö æbänö gadämaï iñömö do wogaabopa, ante bitö edæ do ëñëmitapa. Botö minämaï iñömö do tä pete gæbopa, ante bitö äninö edæ do ëñëniimi inte cæbitapa töö. ²⁷Äningue mäninö ante do ëñëniimi inte bitö edæ padata botö godonte äinta äningue edæ nē godonte ännäni weca godonte ænguëñëmi imitapa töö. Mänömaï cæbi bai botö ocä ëmænte pöningue edæ botö qui do äningue wadäni nänni guidöninta tönö edæ do æncædömoimpa töö.’

²⁸Äningue tömengä ingante nē cædäni inänite awënë angantapa. ‘Minitö ñowo iingä tadento adotaque tömengä nänö næäñinta ö äningue edæ tadento önompo tipæmpoga nē næängä ingante

pædæ godömini æncæcäimpa. ²⁹Edæ nē ëadäni inänite tömänäni inänite godömenque godonte ingäëimpa. Äningue tömännäni qui nanguï ëacædänimpa. Wæætë edæ ëadämaï inte ömæpocä ingä quiquënë tömengä nänö ëadincöo wædænque pönï i incæte edæ ö ænte dæ ba wæcæcäimpa. ³⁰Ayä edæ mäningä botö imote nē cædingä incæ wæntæye inongä inte cædämaï iñongante minitö wëmö iñömö nänni guingo imonte Ca ca wæwëñömö tömengä ingante edæ guitodonte wido cæmini wæcæcäimpa,’ ante tömengä awënë angampa.”

**Tömämæ quëwënnäni inänite
apænte angäëimpa, ante**

³¹Itota mänömainö ante odömonte apænedinque godömenque apænegacäimpa. “Botö anquedoidi tönö godongämæ pöningue botö Waobo nē ëñagäimo inte ñäö apäite bai nē ëmömo inte poncæboimpa. Mäniñedë botö pöñedë botö Awënë tä contaimpaa tä contadinque edæ öönædë waa pönï ongönäni bai waa pönï ongoncæboimpa. ³²Mäniñedë tömämæ quëwënnäni botö weca godongämæ ponte a ongoncædänimpa. Ayä nē aacä tömengä cæninnäni inänite apænte adinque bodegoidi æmænö cönöningue cabodaidi æmænö nänö cönönö bai cædinque botö iñömö edæ imæca quëwënnäni tömänäni inänite apænte adinque pancadäniya inänite æmænö gönöningue wadäni inänite æmænö gönömo ongoncædänimpa. ³³Obegaidi bai nē ëñente cædäni inänite botö tömëmæ inö gönöningue wæætë cabodaidi bai nē ëñënnämaï cædäni inänite botö dipæmæ inö gönöncæboimpa.”

³⁴“Gönöningue botö Awënë Odeyebo inömo inte botö tömëmæ inö nē ongönäni inänite ancæboimpa. ‘Botö Mæmpo nänö nē waademini inte pöedäni. Tömengä inguipoga nänö badongäiñedë äningue, Awënë Odeye nempo mini quëwenguinö impa, ante do badongacäimpa. Äningue Awënë Odeye nempo mini quëwenguëñö

ñowo ænte quëwëedäni. ³⁵Edæ botö gue ænente wøyömo minitö cængui në pönömini cængaboimpa. Tepæ gæwænte wæbo adinque minitö në pönömini begaboimpa. Botö Wabo imo inte cowodë bai pömo adinque minitö, Pö guii, ämini ëñëninque minitö weca guiite ëñagaboimpa.

³⁶Ayæ ömaabo inte wøyömo minitö pönömini wëñagaboimpa. Wënæ wënæ inte wøyömo minitö ponte në waadete cægäimäni iminipa. Tee mönete oncönë ongonte wæwëñömote botö weca ëñacæ në pongäimäni inöminäni inte minitö ñowo wæætë edæ botö nempo guiite quëwencäminimpa, ancæboimpa.”

³⁷“Ämo ëñëninque edæ në nö cædäni guiquënë, ‘Awënë inämpa æyedëno bitö gue ænente wøyömi dicæ pönömöni cæmitawogaa, ancædänimpa. Ayæ tepæ gæwæñömi dicæ pönömöni bebitawogaa.

³⁸Æyedëno wacä incæ pömi adinque mönitö dicæ, Pö guii, antamöniyaa. Ayæ ömaabi adinque dicæ pönömöni wëñabitawogaa. ³⁹Ayæ wënæ wënæ inte wøyömi incæ tee mönete wøyömi incæ mönitö dicæ acæ pontamöniyaa. ⁴⁰Ante wøyönäni botö Awënë Odeyëbo inömo inte edæ tömënanäni inänite, ‘Inämpa botö töninädäni inönänite adocanque önonganque inonganque minitö waa cægäimäni inte edæ botö imote do waa cæte iminipa ämo ëñëedäni, ante tömënanäni inänite ancæboimpa,” angantapa.

⁴¹“Ayæ botö dipæmæ inö në ongönäni inänite botö në Awënë inömo inte ancæboimpa. ‘Minitö në tente wæquënëminäni guiquënë ñowo edæ gä gobæwedäni. Edæ Wængongui do badöninque, Wënæ tönö tömengä anquedoidi nänö në emiñänäni tönö wantæpiyæ cöwë wänämaï nänäi bæcote wæquifñömö, ante nänö badongäifñömö minitö mäniñömö edæ gote guibæwedäni, ante edæ ancæboimpa. ⁴²Edæ botö gue ænente wæbo adinque minitö edæ dicæ pönömini cæntabogaa. Gæwænte wøyömo minitö dicæ pönömini betabogaa. ⁴³Ayæ Wabo imo

inte cowodë bai pömo adinque minitö dicæ, Pö guii, äminätawogaa. Ömaabo inte wøyömo weocoo dicæ pönömini wëñatabogaa. Wënæ wënæ inte wæbo incæ tee mönete wæbo incæ minitö inñömö edæ dicæ ëñacæ pöminätawogaa, ancæboimpa.”

⁴⁴“Ämo ëñente wædinque në ëñënamäi inäni inñömö, ‘Awënë ëñëmi. Bitö æyedëno gue ænente tepæ gæwænte wæbitawo. Ayæ wabi bai inte æyedëno pömi atamöniyaa. Weocoo ömaabi inte wæbi adinque, daicawo gawämi adinque, tee mönete wæbi adinque mönitö bitö beyæ dicæ cædämaï intamöniyaa. ⁴⁵Äñönäni botö inñömö edæ tömënanäni inänite, ‘Inämpa wacä ingante önonganque inonganque minitö cædämaï ingäimäni inte botö imote edæ mäniñö do cædämaï ingäminimpa. Ämo ëñëmäiminipa, ante püincæboimpa. ⁴⁶Ininque tömënanäni nänäi tente wæwenguinö incæ æmäwo wadæ gocædänimpa. Wæætë në nö cædäni guiquënë cöwë wänämaï nänäi quëwenguinö æmäwo gocædänimpa,” ante Itota apænægacäimpa.

Itota ingante bæi ongongäimpa, ante cædänipa

(Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

26 ¹Ayæ mäniñö tömänö iinque apænete ate Itota tömengä miñä në godäni inänite apænecantapa.

²—Mëönaa go ate wodo pänta gogaionæ bai Patowa mönö æämæ cænguiönæ impa, ante do ëñëminäni. Mäniönæ inñonte botö Waobo ëñagaimo inñömote botö imote bæi ongöninque edæ, Awæ nænquedimæ cæte iingä ingante töö godöninque daagö timpote wææ tiwadinque edæ æænö gö cæte wänöedäni, ante botö imote pædæ godönäni æncædänimpa, ante apænægacäimpa.

³Mäniñedë, Wængongui qui, ante në godongä nænængä pönä Caiapato oncönë godongämæ pöninque wadäni në godönäni nænänäni tönö oodeoidi

inänite në aadäni näni Picæncabo iñömö,
⁴ adoyömö pönëninque, Mönö æbänö babæ
 cæte Itota ingante awëmö bæi ongonte
 ænte wænonguii, ⁵ ante pönënanäi incæte,
 —Iñæmpa ææmæntedæ iñonte
 wænömö bai tömänäni ænguï bate Yæ
 yæ ante pünte cæcædönänimpa, ante
 pönente wædinque mönö ædö cæte
 mäniñedë cæquii, ante wægadänimpa.

**Itota ocaboga onquiyængä ogui wapæ
 gao cæcacampa**

(*Mäadoco 14.3-9; Wäö 12.1-8*)

⁶ Itota mäniñedë Betänia godinque
 në baadingä Timönö oncönë guii
 ëñadinque cæncongantapa. ⁷ Cæncöñongä
 wacä onquiyængä iñömö tömengä
 weca pö guiidinque ogui wapæ näni
 nanguï godonte ænimæ dica adabatodo
 waincadedë pe ñiñænte näno mänimæ
 incæ ñöwo ænte mämö Itota ocaboga edæ
 gao cæcæcantapa. ⁸ Mänömaï cæcä adinque
 Itota miñæ näni gocabo iñömö piñinque,
 —Iñæmpa önonque gao guënente bai
 cæcampa töö, änänitapa. ⁹ Edæ iimæ
 iñömö nanguï pönï æninta beyæ godonte
 ænguënemæ imæmpa. Godonte ænte bai
 ömæpodäni inänite wæætë godonguënë apa.

¹⁰ Ante piñänäi wædinque Itota iñömö,
 —Quimæ piñwëminii. Iingä onquiyængä
 iñömö botö imote waa pönï cæcä apa
 quëwëminii. ¹¹ Iñæmpa ömæpodäni
 ante mini äninäni minitö weca cöwë
 quëwëñönäni botö wæætë minitö weca wii
 wantæpiyæ quëwencæboimpa. ¹² Mänimæ
 ogui wapæ botonga gadongadinque
 tömengä botö baö daga wenguinque eyepæ
 iñonte edæ öni paacantapa. ¹³ Minitö
 iminite näwangä ante apænebopa. Waa
 pönï botö apænedö apænedinque tömämæ
 æyömömë apænedäni ëñänäni mäningä
 onquiyængä näno cædinö ante adobai
 tededäni ëñente pönencædänimpa, ante
 Itota apænegacäimpa.

**Itota ingante Codaa odömonte
 godoncæte ante cæcampa**

(*Mäadoco 14.10-11; Odoca 22.3-6*)

¹⁴ Ayæ mäniñedë näni, Dote, äincabo
 iñönäni adocanque Codaa Icadote näni

änongä iñömö, Wængongui qui, ante në
 godönäni ñänänäni weca gocantapa.
¹⁵ Godinque apæncæcantapa.

—Botö, Itota æyömönö ongongäa, ante
 pönö odömömo ate minitö bæi ongonte
 æmini ininque æpotadö, Eyepæ i, ante
 pönömini æmaimoo.

Angä ëñëninque tömënanäi padata
 tiguitamö incæ todëinta ganca tee
 mampote tömengä ingante pædæ
 godönäni. ¹⁶ Æningä inte tömengä cöwë
 cöwä adinque, Æbänö cæte Itota ingante
 odömönte pædæ godömo ate ænguñänii,
 ante pönente cægacäimpa.

**Päö tönö owæta Itota pædæ pönongä
 cænte bedänipa**

(*Mäadoco 14.12-25; Odoca 22.7-23;
 Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26*)

¹⁷ Mäniñedë oodeoidi päö yedæ
 æmpoqui ömæmö i näni ææmæ cæte
 cænguionæ tæcæ ba adinque Itota miñæ
 në godäni iñömö, Wodo pänta gogaionæ
 bai Patowa mönö ææmæ cænguionæ
 impa, ante pönente wædinque tömengä
 weca ponte änänitapa.

—Æyömönö bitö beyæ Patowa ææmæ
 ante cæmöni ate cænguimii.

¹⁸ Äñönäni tömengä näno ëmiñænä
 mënaa inate äninque,

—Minatö waodäni näni quëwëñömö
 godinque onguinængä botö në äningä
 ingante bee téninque minatö iimainö
 ante apænemina ëñengæda. “Mönö
 Awënë iimaï angampa. Botö wænguionæ
 oo pönï bapa cæbii. Botö në ëmiñænäni
 tönö botö bitö oncönë Patowa ææmæ
 ponte cæncæmönimpa, angampa,” ante
 ämina ëñengæda, angä.

¹⁹ Eñente wædinque tömëna Itota
 näno äno bai cædinque, Patowa ææmæ
 cænguï impa, ante cædatapa.

²⁰ Gäwadecæ bayö Itota tönö, Dote,
 näni äincabo ponte godongämæ
 cæncæte ante ongönänitapa.

²¹ Cæncöñönäni Itota,

—Nawangä ante apænebo
 ëñeedäni. Mini cabo incæ adocanque,
 Æncædänimpa, ante botö imote
 odömonte pædæ godonguingä ingampa.

²²Ante apäñecä eñëñinque tömëñäni wæwente bayönäni adocanque adocanque,

—Awënë, botö imotedö ante dicæ apäñebitawogaa.

²³Ante tedehyönäni Itota wæætë,

—Botö tönö guëa adotaca në mii cædingä iñömö tömengä botö imote në odömönte pædæ godonguingä ingampa.

²⁴Edæ dodäni Wængongui beyä näni yewæmongainö bai cædinque botö Waobo eñagaïmo inte cöwë wænte goquëñemo imodö angüënë. Ìninqe edæ botö imo në odömönte godonguingä iñömö tömengä nänö wæquinque ingäïmpa. Mäningä wii eñate bai waa toquëñengä incædongäïmpa.

²⁵Ante apäñecä wædinque Codaa iñömö Itota ingante në odömönte godonguingä iñömö edæ,

—Awënë në Odömömi eñëmi, botö imotedö ante ämitawogaa.

Ante añongante edæ Itota,

—Tömëmi nämä incæ, Botö imotedö, ante do tedebi ïmpa.

²⁶Ante apäñecantapa. Ayä cæncöñönäni Itota päö bai ongönte äñinque Wængongui ingante waa ate apäñedinque päö pä äñinque tömengä miñä në godäni inänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai ïmpa, ante pædæ pönömo äñinque minitö Ao ante cæedäni.

²⁷Äñinque ayä bequïmä owætaca bai ongönte äñinque Wængongui ingante waa ate pönente apäñedinque pædæ godöñinque,

—Botö wepæ bai ïmpa, ante pædæ pönömo äñinque tömämini Ao äñinque godongämä intaca beedäni, angantapa. ²⁸Botö wepæ ïimä bai ïmpa. Wængongui do apäñedinque, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini ïninqe mönö godongämä waa cæte quëwengäïmpa, angacäïmpa. Nöwo adobai miine äñinque apäñebopa. Botö wepæ ante Ao ante ämiini inte mönö godongämä waa cæte quëwengäïmpa. Edæ nangui ïmini mini wënæ wënæ cædinö

beyä ante nã mënongaquïmä ïmpa.

²⁹Näwangä ämopa. Botö Mæmpo Awënë Odeye iñongä botö tömengä nempo quëwëñinque minitö tönö godongämä miimä botö beganca mänimä yowepä nïowo ämæwo bebo tamëñedäni, ante Itota apäñegacäïmpa.

Dicæ abogaa, ante Pegodo anguingä, ante apäñecampa

(*Mäadoco 14.26-31; Odoca 22.31-34; Wäö 13.36-38*)

³⁰Ayä Wængongui ingante ämotamini ante tao godinque Odibowænquidi godänitapa. ³¹Goyönänite Itota apäñecantapa.

—Wængongui beyä yewämöninque, “Në aadingä ingante tacabo dæ wængä ïninqe edæ cæningäidi obegaidi panguïmä goquïmpa,” ante näni yewæmonte angainö bai cædinque minitö tömämini nïwoönæ woyowotä incæ botö dæ ämo beyä guingo imonte badinque edæ panguïmä goquïmini ïminipa. ³²Panguïmä gomini incæte botö edæ nãni ömæmonte ate Gadideabæ täno gote a ongöñömo minitö ayä pöedäni.

³³Angä wædinque Pegodo guiquënë,

—Ïñæmpa dæ ämi beyä tömänäni guingo imonte badinque panguïmä godäni incæte edæ botö guiquënë cöwë panguïmä godämaï incæboïmpa.

³⁴Äñongante Itota wæætë,

—Bitö imite näwangä ante apäñebo eñëe. Nöwoönæ woyowotä incæ tawadiya pedämaï iñönte bitö botö imotedö ante wadö ante apäñedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque angüimi ïmpa.

³⁵Angä eñente wædinque,

—Ïñæmpa bitö tönö guëa wæmo incæte botö cöwë, Dicæ abogaa, ante edæ änämaï incæboïmpa.

Äñongä tömengä miñä në godäni tömänäni adodö ante angadäñimpa.

Guëtëmäni iñömö Itota Wængongui ingante apäñecampa

(*Mäadoco 14.32-42; Odoca 22.39-46*)

³⁶Mänii godinque Itota yabæ incæ Guëtëmäni näni äñömö tömengä miñä

nē godāni tönō gocantapa. Māniñōmō
pōninque tōmengā tōmēnāni inānite,

—Tā contate ongōñōmīni botō
godōmenque godinque Wængonguī
ingante apānete pōmoedāni.

³⁷ Ānīnque Pegodo tönō Tebedeo
wēna inate ante māocā goyōnāni Itota
iñōmō nangui wæwente badinque ancai
guiñēninque, ³⁸ tōmēnāni inānite,

—Botō wænguimāmo pōnō anguēnē,
ante botō ōnōwoca incā pāmante wæte
wænguī wæ, ante wæbo tamēñedāni.
Mīnitō guiquēñē ēamonca godongāmæ
wææ aacōedāni.

³⁹ Ānīnque Itota wædænque
godōmenque godinque guidōmēmæ
ñongænte Wængonguī ingante
apānecantapa. “Botō Mæmpo, bitō
Ao ānīnque edæ tī nā wænguimæ bai
ō ænte bai cædinque botō imote edæ,
Wænāmai incæbiimpa, āmi iinque botō
edæ waa tobaīmopa. Incæte botō ānōnō
bai wīi cædinque wæætē tōmēmi ānōnō
bai cæe,” āmopa.

⁴⁰ Ante apānecā ate tōmengā miñæ
nē godāni weca adodō ponte ayongā
tōmēnāni mō ñōnāni adinque tōmengā
Pegodo ingante,

—Botō tönō wānō conguēñēmīni incā
mīnitō adoque ooda incā wīi aacōmīni.
⁴¹ Mīmōno waa cæinēmōnipa, ante
ēwocayōmīni baō aquīñō ēñamīni
inte wæntæye baminipa. Īnīnque edæ
wānō cōninque nāmā beyænque ante
Wængonguī ingante apānedinque
edæ, Wīi wēnæ wēnæ cæinēmōni
bacæmōnipa, ante apāneedāni.

⁴² Ānīnque Itota adodō wadæ gote
wæætē apānedinque, “Botō Mæmpo,
botō bedāmai iñōmote bitō ō ænāmai īmi
iinque botō cōwē bitō āmai becæboimpa.”

⁴³ Ante Wængonguī ingante apānete
ate ponte ayongante mōwo mōīnente
æmō cæte wædinque mō ñōnāni.

⁴⁴ Adinque edæ tōmengā wæætē
adodō godinque ñōwo mempoga
go adopoque nānō apānedinō ante
adodō ante Wængonguī ingante iinque
apānecantapa. ⁴⁵ Ayæ tōmengā miñæ nē
godāni weca wæætē adodō pōninque,

—Īñæmpa cōwē mōmīni edæ
cōwē guēmāmīni awædō. Aquēñē
quēwēedāni. Botō Waobo ēñagaimo
inte botō wæwenguiōnæ do bayonte
edæ botō imote nē wēnæ wēnæ cædāni
inānite nē godō odōmonguingā iñōmō
do godongāi ataqeedāni. ⁴⁶ Ængæ
gantite mōnō gocæimpa. Botō imo nē
odōmonte godonguingā obo pōni pongā
tamēñedāni, angacæimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænānipa

(Māadoco 14.43-50; Odoca
22.47-53; Wāo 18.2-11)

⁴⁷ Ayæ apāneyongā edæ Codaa wodi
tōmēnāni nāni, Dote, ante gocabo
adocabo iināngā incā ñōwo pongantapa.
Wængonguī quī, ante nē godōnāni
ñænænāni tönō oodeoidi inānite nē
aadāni nāni Picæncabo tönō da pōnōnāni
pōninque wadāni tæiyænāni adobai
yaēmē næænīnque canta næænāni inte
Codaa miñæ pōnānitapa. ⁴⁸ Doyedē
iñōmō nē odōmonte godoncæ cæcā
Codaa iñōmō tōmengā miñæ poncæ
cædāni inānite īimai ante wēēñēñedē
apānedingā inongāimpa. “Botō odōmonte
queē bemōmo adinque mīnitō wæætē,
Tōmengā ingampa, ante adinque tōmengā
ingante edæ bæi ongonte ō æedāni.”

⁴⁹ Ante do āningā inte Codaa ñōwo
iñōmō Itota weca pōninque,
—Awēñē nē Odōmōmi īmi, bitō īmi.

Ānīnque edæ waa cæte bai queē
bemongantapa. ⁵⁰ Adinque Itota wæætē,
—Botō miñæ nē godīmi ēñēmi.

Māninō ante bitō ponque pō cæbāwe.
Āñongā wadāni tōmengā weca
pōninque pædæ gopo bæi ongonte Itota
ingante ænānitapa.

⁵¹ Wængonguī quī, ante nē godongā
ñænængā pōni ingante nē cæcā
māniñōmō ponte a ongongā adinque
Itota tönō pōningā adocanque pædæ
guiipote yaēmē o togænte ænīnque
māningā nē cæcā ingante tæi pāninque
ōnōmonca wangō tamoncacantapa.

⁵² Adinque Itota iñōmō tōmengā ingante,
—Yaēmē adodō mīni tie, āmopa. Edæ
yaēmē nē o togænte næænāni tōmānāni

inänite yaëmenca adobaï tacadäni wæncädänimpa. ⁵³Iñæmpa æbänö ante pönëmi edæ. Wængongui anquedoidi adocabodänique tei müido ganca iñönänite botö Mæmpo ingante apænebo baï tömengä do angä iñinque anquedoidi nani cabo nani cabo incæ önompo tipæmpoga go mencabodäniya botö beyæ ponte cæbainänipa, ante pönëmiyaa. ⁵⁴Incæte botö Codito inömo inte botö Mæmpo ingante mänömaï apænebo ëñente cæcä baï dodäni, Codito iïmaï wæncæcäimpa, ante Wængongui angä ëñente nani yewæmongainö ante ædö cæte iinque bacædönimpa, ante awædö, ante apænecacäimpa.

⁵⁵Ayæ wæætë ñowo pönäni inänite Itota apænecantapa.

—Minitö iñæmpa, Bitö nê ö ænïmi iïpipa, ante baï cædinque botö imote canta tönö yaëmë nææante ö æncæte ante pömini awædö. Botö Wængongui oncö yabæcönë iïmö iñö iïmö iñö apænecöñömo minitö botö imote yao ongönämaï ee aminitapa töö. ⁵⁶Incæte minitö Wængongui beyæ nê apænedäni nani yewæmongainö baï ñowo iinque baquinque cæmini abopa.

Ante apænecä ëñëninque tömengä ëmiñængä nê godinäni tömänäni edæ näwæ panguimæ cæte wodii winongadänimpa.

**Nê Apænte nani Änoncabo weca Itota
ongongampa**

(*Mäadoco 14.53-65; Odoca 22.54-55,63-71; Wäö 18.12-14,19-24*)

⁵⁷Ayæ Itota ingante nê yao ongonte ænäni guiquënë, tömengä ingante mäo godinque edæ, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönï inongä Caiapato weca ænte godänitapa. Mäniñömo do pöninque nê wææ ante odömönäni tönö oodeoidi inänite nê aadäni nani Picæncabo tönö do a ongönänimpa. Mäniñömo Itota ingante ænte mämönäni pongacäimpa. ⁵⁸Pegodo guiquënë tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængongui qui, ante nê godongä ñænængä pönï inongä oncö

yacömoÿæ iñömo pö guidique, Itota ingante æbänö cæquinäni, ante wææ wänönäni weca pöninque tæ contate waa acongantapa.

⁵⁹Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê Apænte nani Änoncabo tömänäni, Mönö apænte ante wænömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinqe wænæ wænæ cæcä ingampa, ante æcänö babæ ante anguingää, ante diqui diqui minönänimpa. ⁶⁰Incæte nanguï inäni ponte babæ apænedäni incæte, Æcänö eyepæ babæ änaa, ante edæ dæ angä wædänitapa. Ayæ ate mënaa nê babæ wapiticæ änöna inte awënëidi weca pö guiite, ⁶¹apænedinque,

—Iñgä, “Wængongui tæiyæ waëmö oncö ongö incæte botö iñömo tæï piñæmo inömo inte godö cæbo baï wo tænguimæ wææmaimpa. Ayæ mëönaa go adoönæque iñonte botö wæætë do mænömaïmopa,” angä ëñentamönapa töö. ⁶²Ante apænedä ëñëninque nê godongä ñænængä pönï inongä incæ ængæ gantidique Itota ingante,
—Iñæmpa pæ wëënebii. Tömëna bitö imitedö ante godö äninque nana äninö ante bitö æbänö ämii.

⁶³Äñongä Itota cöwë änämaï edæ pæ wëëncä. Adinque nê godongä ñænængä pönï inongä wæætë,

—Wængongui nê Quëwengä inte tömengä nänö ëñëñongä edæ näwangä ante apænebi ëñëmönii, ämopa. Mönö Codito iñömo Wængongui Wengä inongä ingampa. Bitö iñæmpa mänimidö inömi imitawo.

⁶⁴Mänömaï angä ëñëninque Itota wæætë,

—Tömëmi bitö äninö baï mänimodö inömo imopa. Incæte botö godömenque apænebo ëñëedäni. Iñcayæ ate botö iñömo edæ Waobo ëñagaïmo inte edæ Wængongui nê Tæï Piñængä ingä tömëmængä inö tæ contabo adinque minitö ayæ ate botö öönæde boguimancodë pömo acæminimpa.

⁶⁵Ante apænecä ëñente wædinque nê godongä ñænængä pönï inongä

piinte badinque, Ëñente awædö, ante bai cædinque edæ nämä weocoo wänä ñænte,

—Wængongui ingampa mänömaï cæquingää. Edæ tömengä nämä incæ babæ ante nê wênæ wênæ apæneca ïninqe idæwaa. Wacä tömengä ingantedö, Wênæ wênæ cæcä atabopa, ante nê ancæcäimpa, ante ñöwo diqui diqui minämaï ingäëimpa. Tömengä nämä Wængongui Wengä inte bai babæ ante nänö änewëñinö ante do ëñëminii inte minitö, ⁶⁶edæ æbänö ante pönëminii.

Ante äñongä nê apænte änanii guiquënë,

—Nänö wænguinque änewengampa töö.

⁶⁷Ante apænte äninque edæ pancadäniya Itota tömengä awinca towæ tänömöñinque tæi tæi pänänitapa. Wadäni guiquënë tömengä ingante tamöñinque,

⁶⁸tömengä ingante,

—Bitö Codito ïmitawo. Æcänö bitö ïmite awëmö nê pänäa, ante Wængongui beyænque apænedinque apænebi ëñëmönii, ante badete togadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäadoco 14.66-72; Odoca 22.56-62; Wäö 18.15-18,25-27)

⁶⁹Ayæ Pegodo guiquënë mäñii yæipodë yacömöñäa contate ongöñongä onquiyängä nê cæcä ïñömö tömengä weca ponte apænedinque,

—Mäningä Gadideabæ quëwëningä Itota tönö bitö guëa cægömitapa töö.

⁷⁰Ante apæneyongä tömänäni nänii ayömö Pegodo,

—Dicæ. Bitö äñö ante æbänö ämii, ante dicæ ëñëmogaa.

⁷¹Ante äninque Pegodo yademö gäänë tao gote ongongä adinque wacä onquiyängä wæætë godongämä ongönäni inänite apænedinque,

—Mäningä adobai Itota Näatadeta quëwëñongä tönö nê cægöningä ingä ædäni.

⁷²Ante apæneyongä Pegodo wæætë,

—Wængongui ëñëñongä botö näwangä ämo ëñëedäni. Ìngä onquiyängä nänö nê äningä ingante botö dicæ abogaa, angantapa.

⁷³Ayæ wantæ ate mäñiñömö ongönäni Pegodo weca pöñinque,

—Ïñæmpa Itota tömengä tedecä bai adode nê tedebi inte bitö tömengä miñæ mini nê gocabo adobi imipa töö.

⁷⁴Äñönäni edæ Pegodo wæætë, Wængongui ëñëñongä apænedinque botö nöingä ämopa, ante Wængongui ëmowo ante babæ tedewëñinque tömëñäni inänite,

—Mini nê angä ingante dicæ abogaa.

Mänömaï ante tæcæ änewëñongä edæ tawadiya dobæ petapa. ⁷⁵Pe wædinque tömengä, Æ Itota nänö äñinö bai impa, ante wæcantapa. Itota, “Tawadiya pedämaï ïñonte bitö botö imotedö ante wadö ante apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguimi imipa,” angantapa. Ante Pegodo, Nöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque oncodö taote edæ guingo imonte wædinque edæ Ca ca wægacäimpa.

Itota ingante Pidato weca ænte mäo göñönäni

(Mäadoco 15.1; Odoca 23.1-2; Wäö 18.28-32)

27 ¹Ayæ ñäo bayonte, Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni tönö oodeoidi inänite nê aadäni nänii Picæncabo tönö apænte äninque edæ, Itota ingante wæñongäëimpa, ante godongämä Ao angadänimpa. ²Äninque tömengä ingante yao ongonte goti winte äninque edæ odömänoidi beyæ Oodeabæ awënë gobedönadodo Pidato ingante mäo göñönäni ængacäimpa.

Codaa wodi ïmaï cædinque wængampa

³Ayæ, Itota ingante wæñongäëimpa, änanii ëñente wædinque Codaa tömengä ingante nê godöningä guiquënë, Æ tömengä nänö wænguinquemë cæboinö ante pönëmogaa,

ante guingo imonte wæcantapa. Ayæ,
Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni
tönö nê aadäni nani Picæncabo adodö
æncædänimpa, ante todëinta padatamö
tömënäni nani pönontamö adodö pædæ
godoncæte ante gocantapa.

⁴Ayæ tömënäni inänite,

—Inæmpa cæboo. Edæ Itota wænæ wænæ
cædämaï iningä iñongante botö nê godönimo
inte wiwa cæbo imo ante awædö.

Ante añongante tömënäni guiquënë,

—Tömëmi wænæ wænæ cædimi inte
wentamö bitö entawënë adinque mönitö
ædö cæte wæquimönii. Tömëmi edæ nê
cædimi inte edæ abaimipa töö.

⁵Änani wædinque edæ tiguítamö

incæ Wængongui tæiyæ waemö oncönë
wo wææntodöninque Codaa oncodo tao
godinque edæ nämä önömenca wëä æi
goti guemencate dobæ wængacäimpa.

⁶Mäninta wo wææntodongä ate wædinque,
Wængongui qui, ante nê godönäni ñænænäni
incæ tiguítamö yao yao ongonte æninque,

—Wepæ näadintamö adinque

Wængongui Baa ancæcäimpa, ante
pönente wædinque mönö, Wængongui
qui, ante ædö cæte godonguimö.

⁷Ante godongämæ pönencöninque tömënäni,

Oodeoidi inämaï inäni wodido bacäimpa, ante
ömæ nê dai bædongä äadiömæ incæ mänii
tiguítamö godonte ængadänimpa. ⁸Ininque
wepæ näadintamö godonte nani ænimæ ante,
Wepænguipo impa, ante nani pemönimæ
iñömö ñöwo ganca impa. ⁹Ininque do iñömö
Eedëmiya wodi Wængongui beyæ iïmaï
ante nanö apænegainö bai iinque batimpa.

“Idægoidi, Tömengä beyæ mänipotamö
godonte ængäëmpa, ante nani änimpotamö
incæ todëinta tiguítamö padatamö æninque,
¹⁰tömënäni Wængongui botö imote nanö
äninö bai ëñente cædinque edæ dai bædongä
äadiömæ godonte ænänitapa,” ante Eedëmiya
nanö angainö bai do iinque batimpa.

Pidato weca Itota ongongampa

(Mäadoco 15.2-5; Odoca
23.3-5; Wäö 18.33-38)

¹¹Itota iñömö awënë gobedönadodo
Pidato weca a ongönongante awënë
gobedönadodo iñömö tömengä ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi
imitawo.

Añongante,

—Bitö tömëmi änö bai botö mänimodö
ïmopa, Itota angantapa.

¹²Ayæ, Wængongui qui, ante nê
godönäni ñænænäni tönö nê aadäni
nani Picæncabo guiquënë Itota ingante
äninque, Wænæ wænæ cæbipa töö, ante
añönäni tömengä edæ pæ wëëncä.

¹³Ate wædinque Pidato wæætë,

—Bitö æpogadö wænæ wænæ cæbi
ïmpa, ante nanguï änäni ëñënämaï inte
bitö ædö cæte edæ pæ wëënebii.

¹⁴Añongante Itota iñömö tömënäni
nani äninö ante adodeque ante
apænedämaï ingä adinque awënë
gobedönadodo wæætë, Quiëmë bai pæ
wëëncä awædö, ante wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-
25; Wäö 18.38-19.16)

¹⁵Mänimæ awënë gobedönadodo
mäniñedë wadepo iñö wadepo iñö cöwë
iïmaï cædongäimpa. Oodeoidi ææmä
nani cæyedë gobedönadodo iñömö, Nê
tee mönete ongönäni inänite adinque
minitö æcänö ingante ämini ñimpo
cæbo goquingäa, ante añongä änäni
ëñëninque tömengä tömënäni nani
äningä adocanque ingante ñimpo cæcä
godongäimpa. ¹⁶Mäniñedë adocanque
wænæ wænæ nanö cædinö beyæ tee
mönete a ongongampa, ante tömänäni
do ëñënonänimpa. Mäningä ëmowo
Badabato ïongäimpa. ¹⁷Ininque nanguï
inäni godongämæ pönäni ate Pidato
tömënäni inänite edæ,

—Æcänö ingante minitö beyæ ñimpo
cæbo abæ tawænte gocä ænguimini.
Badabato ingante ñimpo cæbo gocä
ænguimini. Wæætë edæ Itota Codito
mini änogä ingante ñimpo cæbo gocä
ænguimini, angacäimpa.

¹⁸Edæ do iñömö, Itota gomonga
cæcä ate wædinque tömënäni tömengä
ingante piïnte adönänimpa. Mäninö
beyænque tömënäni Itota ingante
bæi ongonte botö nempo ænte mämö

pædæ pönönänitapa, ante Pidato do
ēñengantapa.

¹⁹Ayæ odömānoidi nāni apænte
anguimpaa ayæ ongōñongā Pidato
nānōogængā iñōmō wacā ingante da
pōnongā pōninque Pidato ingante
nānōogængā beyæ apænecantapa. “Botō
ñōwoōnæ mōwocodē wīimōninque
māningā nē nō cædongā beyæ nangui
wogæi wogæi cæwēnente wæbopa cæbii.
Bitō tōmengā ingante gampodāmai inte
gomō aquēnē quēwēē, āmopa,” ante bitō
nānōogængā angampa, angantapa.

²⁰Angā ēñente wæyongā, Wængongui
qui, ante nē godōnāni ñænænāni
tōnō nē aadāni nāni Picæncabo nāni
āincabo guiquēnē wadāni nē godongāmæ
ongōnāni inānite ānānitapa. Mīnitō
Pidato ingante iīmai ædāni. Badabato
ingante ñimpo cæbi gocæ. Itota ingante
wæætē āmi wænōnāni wængæe, ante
ædāni, ānānitapa. Awēñēidi incæ
mānōmāi ānāni ēñēninque godongāmæ
ongōnāni Ao ānānitapa. ²¹Awēñē Pidato
iñōmō tōmēnāni inānite āninque,

—Mēnaa ongōna iñōnate mīnitō æcānō
ingante āmīni ñimpo cæbo goquingāā.

Ñāngante,

—Badabato ingante āmōnipa.

²²Ānāni wædinque Pidato wæætē,

—Īninque Itota Codito mīni ānongā
ingante æbānō cæquimoo, ante āmīni.

Ñāngante tōmānāni edæ,

—Awæ ñænquedimæ āmi cæte gōnonte
wænōnāni wængæe tōō.

²³Ānāni ēñēninque Pidato ayæ,

—Īñæmpa quīnō wēnæ wēnæ
cæcantawo.

Ñāngā tōmēnāni godōmenque yedæ
āninque adodō,

—Āmi awāa timpote wænōnāni
wængæe.

²⁴Ante ancaa ānewēñōnāni Pidato
iñōmō, Tæcæ wæætēdō wæætē ānāni inte
tōmēnāni wēnæ wēnæ cædāni wæqui
wæ, ante guīñente wædinque ayæ, Ædō
cæte botō godōmenque cæquimoo, ante
pōnente wædinque edæ æpæ pi ñiñænte
tōmēnāni ayōnāni ōnompō mempodinque
tōmēnāni inānite angantapa.

—Tōmengā wēnæ wēnæ cædāmai
iñongante botō, Wænongæimpa, ānāmai
imo inte tōmengā wepæ nāadāmai
imo aedāni. Wæætē mīnitō guiquēnē,
Wæncæcāimpa, ante nē ānimīni inte
edæ nāate bacæmīnimpa, ante adinque
botō mempobo aedāni.

²⁵Angā ēñēninque tōmānāni Ao
āninque edæ,

—Mōni āninō beyænque mōnitō incæ
mōnitō wēnāni incæ tōmengā wepæ beyæ
nāate bai bacæmōnimpa tōō.

²⁶Ānāni ate awēñē gobedōnadodo
Pidato tōmēnāni nāni āninō ante ēñente
cædinque edæ Badabato ingante ñimpo
cædinque tōmēnāni nempo pædæ
godongā ænānitapa. Wæætē edæ Itota
ingante edæ Pidato angā æmontai
badōimenca tæi tæi pānāni ate tōmengā
ingante ñænque quepote awāa nāni
gōnonguinque edæ da godongā ænte
godānitapa.

²⁷Awēñē gobedōnadodo nānō wææ
wānōnāni guiquēnē Itota ingante
ænte gōdinque awēñē gobedōnadodo
oncōnē Podætodio nāni ancōnē mangui
guiiyongā tontadoidi bacabo Itota
weca godongāmæ āñete pōnānitapa.

²⁸Pōninque tōmēnāni, Awēñē ĩmi
inte awēñē weocoo wēñacæbiimpa,
ante bai cædinque badete todinque
Itota weocoo gā tadongadinque
wæætē opatawæ ēmoncoo pōnō da
wēñadinque, ²⁹daa mongæmenca bai
æninque que cædinque, Awēñē poganta
wencacæbiimpa, ante bai cædinque pōnō
daga wencadānitapa. Ayæ cæwipa ænte
māmō pædæ pōnonte ānāni āninque
tōmengā tōmēmæmpoca pæ mangā
adinque tōmēnāni da guicapodinque
tōmengā ingante,

—Badogaa, bitō oodeo awēñē odayebi
īmipææ, ante badete togadānimpa.

³⁰Ayæ tōmengāa towæ towæ
tānongadinque cæwipa æninque tæi
tæi ancaa pancadānitapa. ³¹Ayæ ĩinque
badete todinque tōmēnāni opatawæ
ēmoncoo gā tadongadinque tōmengā
nāmā weocoo daga wēñadānitapa. Ayæ
edæ tōmengā ingante awæ timpote

wænoncæte ante töö æmænte ænte tao
mäodäni gogacäimpa.

**Itota ingante awäa timpodäni
wængampa**

(*Mäadoco 15.21-32; Odoca
23.26-43; Wäö 19.17-27*)

³²Ænte mäo godinque tömënäni
Tidëne quëwengä Timönö ingante bee
tëninque tömengä ingante edæ, Bitö
ægodöe, Itota ingante möni timpoquiwæ
ænte mongænte goe, änäni mongænte
gocantapa.

³³Mänii Itota ingante ænte mäo
godinque Godogota nani äñömö mönö
tededö “Ocatäinö” iñömö mänñömö
pönänitapa. ³⁴Mänñömö pönäni ate
wadäni, Nantate beyæ becæcäimpa,
ante cædinque yowepæ biinömæ nani
ämæ tönö moncapæ adoyömö wempo
cæðenique pædæ pönö cæyönäni
tömengä önonque yædæ bedinque edæ
Baa angantapa.

³⁵Ayæ Itota ingante awæ ñænquedimæ
nani ænte pöniwäa töö godöninque pönö
timpodinque wææ tiwadinque ængæ
gantidënanitapa. Ængæ gantidënanäni
ate wægöñongä tömënäni wæætë
tömengä weocoo inä ante, Æcänö quinca
nö ta adinque tömengä mänincoo
æncæcäimpa, ante wææntodöninque
adocooque adocooque ænänitapa.
Mänömaï cæyönäni Wængongui beyæ
nani apænegaïnö bai iinque cætimpa.
“Botö weocoo inä ö æninque tömënäni
nani caboque wacä ingä wacä ingä
nënempodänitapa. Ayæ, Æcänö quinca
nö ta adinque tömengä mänincoo
æncæcäimpa, ante cæðänitapa.”

³⁶Tömënäni tä contadinque tömengä
ingante wææ aadänitapa. ³⁷Ayæ, Itota
në wængüenengä ingampa, ante
quinante änänii, ante edonque acæimpa,
ante cædinque tömënäni, “Iingä Itota
iñömö oodeoidi Awënë Odeye inongä
ingampa,” ante yewæmöninque edæ
awæmpaa tömengä ocaboca inö tee tinte
wo cæðänitapa.

³⁸Ayæ wada në ö ænte quëwënina
inate adoyedë tömengä tönö adocanque

tömëmæ inö adocanque dipëmæ inö
godö timpote ængæ gantidëdäni
wængadäimpa. ³⁹Ayæ wodo pænta
në godäni guiquënë Itota ingante godö
wënæ wënæ ante badete todinque pica
pica cædinque, ⁴⁰tömengä ingante
wapiticæ apænedinque,

—Bitö iñæmpa Wængongui tæiyæ
wæmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque
edæ mëönaa go adoönæque iñonte do
mænnoncæ ämitawo. Mänömaï cæcæ
änimi inte bitö tömëmi edæ nämä incæ
cæte quëwëmæwe. Bitö nö Wængongui
Wëmi imi ininque edæ o togæmpote o
togæwate wææe, ämönipa töö.

⁴¹Äñönäni edæ, Wængongui qui, ante
në godönäni ñænænäni guiquënë në
odömönäni tönö ayæ oodeoidi inänite
në aadäni nani Picæncabo tönö adobaï
iïmaï ante edæ badete todänitapa.

⁴²—Tömengä, Wadäni
quëwencæðänimpa, ante waa
cæcantawoo. Nöwo iñæmpa ædö
cæte nämä waa cæte quëwëngüingää.
Idægoidi awënë odeye ingampa diyæ ti
wæænte goqingää. Edæ ti wæænte goca
adinque monitö wæætë edæ, Näwangä
impa, ante pönëmaï wædö. ⁴³Ayæ nämä
ingantedö äninque tömengä edæ, Botö
Wængongui Wëmo inömo imopa, ante
angämææ. Tömengä, Wængongui cöwë
pönö cæcæcäimpa, ante wede pönengä
iñongante Wængongui wæætë tömengä
ingante edæ waa acampa diyæ ñimpo
cæcä goqingää, ante badete todänitapa.
⁴⁴Ayæ në ö æna guiquënë tömengä tönö
godongämæ timpote wægöna ininque
Itota ingante piinte adobaï wënæ wënæ
ante badete togadäimpa.

Itota wængampa

(*Mäadoco 15.33-41; Odoca
23.44-49; Wäö 19.28-30*)

⁴⁵Tæcæbæcä pönä bayö tömämae
iñontobæ wëmö badinque ayæ ayaönäa
wæiganca mäë mämonte bai inimpa.
⁴⁶Ayæ edæ ayaönäa wæiyonte Itota
nanguï pönä yedæ äninque, “Edii,
Edii, nëma tabatäni,” äninque mönö
tededö, “Botö Wængonguiña, botö

Wængonguiñaa, ædö cæte botö imo emö cæte gobiya.”

⁴⁷Ante wæcä ëñëninque godämä ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya ingante aa pecä apa.

⁴⁸Äñönäni adocanque do pogodo gote önätamö ænte pöninque biinömæ bai önömænque ænte aa bedöninque näænte, Cæwipaca pædæ äænömo becæcäimpa, ante cæyongä, ⁴⁹wadäni guiquënë,

—Ee aquënë. Ediya edæ ponte wabänö cæcä quëwenguingä abaimpa, angadänimpa.

⁵⁰Itota iñömö wæætë ogæ tededinque do wængacäimpa. ⁵¹Ïninque edæ Wængongui oncö tæiyæ wæmoncönë weocoo odemö näni wææ wodöincoo adoyedë önönæca inö tæcæguedë pönï tænguimæ wææntapa. Ayæ goinque bayonte dica incæ tæ gämæntapa.

⁵²Ayæ wao wodido incæ wi ænote bayonte edæ Wængongui quinäni do wængainäni incæ pancadäniya näni ömæmöninque ⁵³tömënanï wodido abæ tawænte godänitapa. Edæ ñowo iñömö, Itota näni ömæmongä ate tömënanï në näni ömæmöninäni inte Eedotadëë näni wæmö quëwëñömö ponte a ongönönäni nanguï inäni agadänimpa.

⁵⁴Mäniï goinque do pö adinque ayæ, Æbänö cætimpä, ante tömänö adinque edæ tontado capitäo tönö wææ wänönäni tönö ancai guñëninque,

—Nawangä impä. Ïngä iñömö

Wængongui Wengä ingainö ante pönenguënë, angadänimpa. ⁵⁵Do iñömö Itota Gadideabæ quëwente pöñongante onquiyænäni nanguï inäni tee empote pöninque tömengä beyæ në cædinäni inte ñowo adodäni adoyömö pö gongæninque pömö adänitapa. ⁵⁶Mäadiya Mäagadadënë tönö wacä Mäadiya inatapa. Ïinä iñömö Tantiago tönö Ootee badä inantapa. Ayæ Tebedeo wëna tömëna badä tönö wadäni adobäi Itota wæñongante gobæ agadänimpa.

**Itota wodi baö ini mäo daga
wënanipa**

(Mäadoco 15.42-47; Odoca
23.50-56; Wäö 19.38-42)

⁵⁷Ayæ gäwadecä bayonte Ootee në nanguï ëacä incæ Itota miñæ në gocä do

badingä inte Adimatea iñömö pægaingä inte pongä ingantapa. ⁵⁸Tömengä iñömö ñowo Pidato weca godinque, Itota wodi baö ini pönömi æmoe, angantapa. Pidato Ao äninque në cædäni inänite, Tömengä baö ee amini æncæcäimpa, angantapa. ⁵⁹Itota wodi baö ini gämiyate pædæ wæænonte ænte godinque wæmö weocoo ninocoo näni ancoo wini wini caadinque, ⁶⁰Ootee, Botö wodido baquimpa, ante dicamontaa nänö wodintatodë müintatodë mäo guidö ñö cædinque daga wengantapa. Ayæ dicabo da pæñæ pönö tee mönodinque wææ gogacäimpa. ⁶¹Ïimai cæyongä Mäadiya Mäagadadënë tönö wacä Mäadiya tönö Itota wodido obo contate acönatapa.

**Itota wodido iñömö wææ
wëñönäni a ongönäni**

⁶²Ayæ guëmanguionæ bacæ cæpa, ante näni täno cæönæ iinque cædäni ate iimö ate, Wængongui quï, ante në godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi guiquënë Pidato weca ponte ⁶³tömengä ingante äninque,

—Awënë ëñëmi. Mäningä në babæ äningä iñömö tömengä müingä iñedë apænedinque, Mëönaa go adoönæque iñonte botö näni ömæmoncæboimpa, ante nänö äninö ante pönente wæmönipa. ⁶⁴Ayæ tömengä miñæ në godinäni incæ tömengä baö ini awëmö ö æmainäni ante edæ wæmönipa. Änäni iinque tömënanï, “Dobæ näni ömæmongäimpa,” ante godömenque babæ änanï edæ wënæ wënæ babaimpa cæbii. Ñowo wææ wänönäni inänite ämi godinque tömënanï mäningä nänö wodintatodë täëmö tee mönodinque mëönaa go adoönæque ganca wææ wänonte acædänimpa. Edæ wiï godömenque wënæ wënæ bacäimpa, ante cæcæbiimpa, ämönipa.

⁶⁵Äñönäni Pidato wæætë,
—Bado, wææ wänönäni mä ongönänipa. Minitö tömënanï inänite ænte mäomini goyönäni minitö wæætë mini ëñëninö bai do cædinque täëmö tee mönote cædäni.

⁶⁶Angä ēñente godinque täëmö mönodinque Itota nänö wodintatodē dai tee bædodānitapa. Ayæ, Awënë emöwo adinque wi ænodāmaï incædānimpa, ante dai bæyömö aquïñedē ongontoca da guidonte awënë emöwo adimpaca yewæmonte baï bagatimpa. Ayæ wææ wänönāni inānite ænte mao gö cædāni wææ wänongadānimpa.

**Itota do wæningä inte nāni
ömæmonte quëwengampa**
(*Mäadoco 16.1-8; Odoca
24.1-12; Wäö 20.1-10*)

28 ¹Māniï guëmanguïönæ iinque go ate wacä tēmāna baquinque nāö ba iinque Māadiya Māagadadēnä tönö wacä Māadiya iñömö Itota wodido acæte ante gogadaimpa. ²Awënë Wængonguï anquedo do wææ pöninque edæ dicabo wëä godö oo wi ænocantapa. Ayæ goinque nanguï ocæ ocæ cætimpā. Anquedo iñömö dicaboga täë contacantapa. ³Tömengä awinca näinte cæ baï emönongä inte tömengä weocoo näämanta pönï emoncoo mongænte a ongongä. ⁴Adinque edæ nē wææ wänönāni guiquënë ancai guïñente wædinque do do wäate baï badinque æmæwo wænte baï öñönānitapa. ⁵Māniï onquiyæna pönönate Wængonguï anquedo iñömö,

—Guïñenāmaï ieda. Itota nāni awäa timpodāni wæningä ingante minatö diqui diqui miminapa, ante edæ do ëñemopa. ⁶Iñömö edæ dæ angampa. Tömengä nänö äninö baï cædinque do edæ nāni ömæmöninque tao gocäimpa. Pö guite aeda. Iintatodē nänö öñontatodē iñömö edæ önontatoque impa. ⁷Ayæ nē adimīna inte edæ quingæ pogodo gote tömengä miñæ nē godināni inānite gode ante apænedinque, “Itota dobæ nāni ömæmongäimpa ataqueedāni, äeda.” Ayæ iñömö tömengä Gadideabæ täno godinque a ongöñongä mīnitö gote aedāni, ante minatö gode ante apæneda ëñeedāni. Bado, ämo ëñemīnapa edæ.

⁸Angä ëñëninque tömengä wodido abæ tawænte wadæ godinque tömëna,

Ancai guïñente wæte todadö, äninque watapæ todinque Itota miñæ nē godināni inānite gode ancaë pogodo godatapa. ⁹Goyöna edæ Itota incaë iñontobæ mao bee tēninque edæ, Mīnatö, angä ëñëninque edæ iñāna tömengä weca pöninque önöwaca ædæ wæante mö ongöwate, Wængonguï Awënë imidö anguënë, ante watapæ apæneyöna, ¹⁰Itota iñömö edæ,

—Guïñenāmaï ieda, angantapa. Ayæ, Mīnatö botö biwiidi inānite gode äninque iïmaï äeda. Mīnitö Gadideabæ godinque botö imote acæminimpa, ante tömënāni inānite äeda, ante Itota angacäimpa.

**Në wææ wänönināni babæ
ante apænedānipa**

¹¹Onquiyæna gode ancaë goyöna Itota wodido nē wææ wänönināni pancadāniya wæætē tömënāni nāni quëwëñömö godinque, Wængonguï quï, ante nē godönāni nænænāni inānite apænedinque, Iïmaï cætimpā, ante tömännö ante apænedānitapa. ¹²Apænedāni ëñëninque edæ nē godönāni nænænāni guiquënë nē aadāni nāni Picæncabo tönö pönë cöninque godongämæ Ao äninque tontadoidi nē wææ wänönāni iñönānite tiguitamö padatamö bacoo godöninque, ¹³tömënāni inānite iïmaï angadānimpa.

—Wadāni Itota wodi baö ante wæyönāni edæ mīnitö önönque, Mö cönömöni tömengä miñæ nē godināni awëmö ponte ö ænānitapa, ante babæ apænecæminimpa. ¹⁴Ayæ mäninö äñömini awënë gobedönadodo ëñëninque, Quimæ möwëminii, ante pīingä adinque edæ mönitö wæætē wææ cædinque tömengä ingante ämöni ëñëninque tömengä pänāmaï nimpö cæyongä mīnitö guïñente wädāmaï incæminimpa.

¹⁵Äninque nē godönāni nænænāni iñömö nē wææ wänönināni inānite nanguï tiguitamö godönāni ænānitapa. Mänintamö äninque awënëidi babæ nāni äninö baï adodö ante apænedinque,

Tömengä miñä nē godāni ö ännānitapa, ante babæ wapiticæ apænegadānimpa. Īnīnque tōmēnāni nāni babæ apænedö ēñēnīnque edæ oodeoidi gode ante tededinque godōmenque ñōwo ganca ayæ wapiticæ ante tededānipa.

Itota, Apænecaæ goedāni, angampa

*(Māadoco 16.14-18; Odoca
24.36-49; Wäö 20.19-23)*

¹⁶Önompo æmæmpoque go adodānique Itota miñä nāni godincabo guiquēnē māñī Itota nānō änō bai cædinque Gadideabæ godinque ānanquidi æiyōnāni ¹⁷Itota a ongongä adinque tōmengä weca ædæ wæænte, Wængonguī Awēnē imidō anguēnē, ante watapæ apæneyōnāni pancadāniya guiquēnē, Wabānō ī, ante pōnēnāmaī ingadānimpa. ¹⁸Itota iñōmō tōmēnāni weca pōnōmenque pōnīnque,
—Wængonguī pōnō cæcā beyænque botō iñōmō öönædē Tæiyæ Awēnē

iñōmo inte inguipoga adobaī nē Tæiyæ Awēnē badinque nāmā tæī piñæmo inte nē ämo imopa. ¹⁹Ante wædinque mīnitō guiquēnē inguipoga tōmāmæ quēwēnāni weca godinque, Itota miñä gocædānimpa, ante apænemīni ēñente botō miñä nē godāni bacædānimpa. Ayæ mōnō Mæmpo emōwo apænedinque, ayæ Wængonguī Wēmo iñōmote botō emōwo apænedinque, ayæ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Öñōwoca emōwo apænedinque mīnitō tōmāmæ quēwēnāni iñānite apænē guidōmīni guicædānimpa. ²⁰Ayæ botō mīnitō imīnite botō ānīnō ante, Tōmānō ante adodō cædāni, ante odōmōmīni ēñente cæcædānimpa. Ayæ botō edæ ñōwo incæ ayæ inguipoga iīnque baganca cōwē mīnitō tōnō ongonte godongāmæ cæcæboimpa. Nāwangä inguīnō anguēnē, ante Itota angacāimpa.